

Ave María

MAY, 1942

LEMONT, ILL.

LETNIK 34

AVE MARIA

Published by

**THE SLOVENE FRANCISCAN FATHERS,
LEMONT, ILLINOIS**

in the interest of the Franciscan Commissariat of the Holy Cross.

Subscription Price: \$2.50 per annum. — Naročnina: \$2.50 letno.
Izven U. S. A. \$3.00.

Editors:	AVE MARIA	Managers:
Rev. Alexander Urankar Rev. Aloysius Madic	P. O. Box 608, Lemont, Illinois Telephone: Lemont 494	Rev. Bono Borgola Bro. Robert Hochevar

Entered as second-class matter August 20, 1925, at the post office at Lemont, Illinois, under the act of March 3, 1879. Acceptance of mailing at special rate of postage provided for in Section 1103, Act of October 3, 1917, authorized on August 29, 1925.

Naročnikov in dobrotnikov se spominjamo v lemontskem samostanu v vseh svojih molitvah, pri sv. mašah in drugih duhovnih opravilih. Opravimo pa zanje tudi sveto mašo in sicer vsako prvo sredo v mesecu.

Printed by
SERVICE PRINTERS
Lemont, Illinois

AVE MARIA

Maj, 1942—

—Letnik XXXIV

KOLENDAR ZA MESEC MAJ

1	Petek	≡	Sv. Filip
2	Sobota		Sv. Atanazij
3	Nedelja		Najdenje sv. Križa
4	Ponedeljek		Sv. Monika
5	Torek		Sv. Pij
6	Sreda		Sv. Janez Latinski
7	Četrtek		Sv. Stanislav
8	Petek	≡	Sv. Mihael
9	Sobota		Sv. Nazijanž
10	Nedelja		Sv. Antonin
11	Ponedeljek		Sv. Jerome
12	Torek		Sv. Nerij
13	Sreda		Sv. Belarmin
14	Četrtek		Vnebohod
15	Petek	≡	Sv. Baptist
16	Sobota		Sv. Ubald
17	Nedelja		Sv. Paškal
18	Ponedeljek		Sv. Venancij
19	Torek		Sv. Celestin
20	Sreda		Sv. Bernardin
21	Četrtek		Sv. Valent
22	Petek	≡	Sv. Julija
23	Sobota		Sv. Janez iz Rose
24	Nedelja		Binkoštna
25	Ponedeljek		Sv. Gregorij
26	Torek		Sv. Nerij
27	Sreda	≡	Kvatre — Sv. Beda
28	Četrtek		Sv. Avguštin
29	Petek	≡	Sv. Magdalena
30	Sobota	≡	Kvatre
31	Nedelja		Trojiška

V s a k naročnik našega lista je podpornik velike misli misijonstva Jezusovega. Z a k a j? Dolarji, ki si jih namenil za naročnino našega lista, niso vrženi v kot. Kamenčki so za zgradbo Kristusovega kraljestva in Njegovega duhovništva. Ave Marija je bila ustanovljena, da bi v gmotnem oziru podpirala dijake, kandidate za duhovniški stan.

KRŠČANSKA SLOVEN- SKA MATI POSNETEK BOŽJE MATERE

V SPOMIN tistim materam, ki so že odšle pred nami v večnost in počivajo v Kristusu, in v čast tistim, ki si še tu na zemlji prizadevajo hoditi po stopinjah božje Matere, pogledjmo nekatere poteze, da je verna slovenska mati res posnetek Matere božje.

Božji angel oznani Mariji: Glej, sina boš rodila in daj mu ime Jezus; ta bo sin Najvišjega! Marija je verovala, kakor jo blagruje teta Elizabeta: "Blagor ti, ker si verovala." Marija je verovala, da je njen sin pravi Sin božji. — Naše matere so sprejemale otroke s trdno vero, da so otroci dar božji in izraz najvišjega božjega zaupanja; da niso otroci samo otroci njeni in moževi, marveč otroci božji.

Marija v bedi rodi svoje dete; namesto zibke mu more dati samo jasli. A kako je takrat Marija pozabila nase, samo da bi mogla Sinu dati! — Kako je to samopozabo lepo posnela stara slovenska božična pesem, ki se je pač skoro gotovo porodila v srcu kaki verni ubogi materi. Ko sv. Jožef toži, da "za večerjo ga skrbi", pa mu Marija odgovori kot samo po sebi umevno: "Saj večerje treba ni!" O koliko mater pozabi nase popolnoma samo zato, da ne pozabijo na otroke.

Vstani, vzemi Dete in mater in beži v Egipt, ker bo Herod dete iskal, da bi ga pogubil! In Marija je morala deliti žalostno usodo beguncev. O kdo naj prešteje vse slovenske matere, ki so morale stopiti v te bridke Marijine stopinje.

V Egiptu je jedla Marija grenki kruh brezposelnih. Sin, ki je pozneje drugim spreminjal vodo v vino in množil kruh, zase in za svoje starše ni imel čudeža. In vendar. Marijino iznajdljivo srce je vselej našlo v materinski ljubezni pot, da miza ni bila prazna. — O koliko mater mora deliti to Marijino usodo, usodo revne matere. Pa se jim godi, kakor pravi Cankar, ki je v svojih

spisih postavil svoji revni materi lepši spomenik, kakor bi bil bron in kamen: Žena je devetkrat močnejša od moža, mati pa devetkrat devetdesetkrat. Bog daje materam čudne uganke. Na primer: kako bi se pripravilo kosilo za osmero ljudi, če ni groša v hiši in če ne da štacunar niti soli na upanje. Kosilo je na mizi! Skrivnostno gre življenje dalje od dne do dne in se ne ustavi. Strma in grapava je pot, težek je voz; na vozu sede otroci, osmero jih je; jedo in pijo, smejo se in kriče; mati je vprežena. Če bi se odpočila, če bi stopila prepočasi, bi ji švrknilo preko sključenih pleč: Hej, potegni!

Štirideset dni starega Jezusa nese Marija v tempelj, da ga postavi pred Gospoda. Pozneje ga vodi ob sobotah v nazareško shodnico. Ob velikih treh judovskih praznikih, o veliki noči, binkoštih in prazniku šotorov, ga vodi v Jeruzalem na božjo pot. — Pogledjte jih naše slovenske matere! Otroke vodijo v cerkev, uče jih moliti. Kakšna skrivna sreča za mater ob prvem obhajilu otrok, še vse večja kakor tistih judovskih mater, ki jim je sam Gospod objemal in blagoslavljal otroke. Kakšna nedopovedljiva sreča za verno slovensko mater, če spremi sina kot mašnika k oltarju Gospodovem! O to, da ima sina novomašnika, je prečudna sreča za verno slovensko mater in je kar nekako svojstveno tiho hrepenenje skoraj slednje matere, ki more dati sina v šole. Je prav res, kar pravi naš moderni pesnik sicer z nekakšnim podsmeškom, da je prišla na blejski otok ženka stara,

s tresočo, koščeno roko,
da tudi ona zacinglja
in milost veliko dobo.
"Prišla sem stara revica
na zvonček zacingljat,
da šel bi iz osme šole moj sin
v ljubljanski lemenat.
Pa prej je mislil biti kaplan,
pa zdaj noče slišati več.
O daj, da bi Dunaj in doktor in jus
in druge skušnjave šle preč!"

(Kette.)

Je to res, kljub podsmešljivosti te pesmi,

in menim, da bodimo katoliški Slovenci rajši na to ponosni, kakor da bi se sramovali.

In tisto žalostno veliko noč, ko je bil dopolnil Jezus dvanajst let in je zaostal v templju in Marija in Jože tega nista vedela in sta ga žalostno iskala, ki se ji je kar izgubil na neprava pota. Veliki zgled take matere je sveta Monika, ki je dosti let jokala in molila za zašlega sina in je res po dolgih letih izjokala in izmolila iz svojega nerodnega sina velikega škofa in cerkvenega učenika, svetnika svetega Avguščina. Pa ji je v zahvalo postavil potem sv. Avguštin v svojih spisih spomenik kot nemara noben sin ne svoji materi. O koliko je med nami takih Monik in Avguštinov v naši slovenski skromnosti sicer ne tako velikih, ki nam jih bo razodel šele sodnji dan.

In v trpljenju sinovem: pod križem stoji njegova mati. Ko v prečudni, nam nikdar razumljeni zapuščenosti zavpije Sin božji: "Moj Bog, moj Bog, zakaj si me zapustil," vidi pod križem stati svojo mater. Ko ga je v prečudnem božjem sklepu zapustil sam njegov oče, nebeški Oče, ga ni zapustila njegova mati, zemeljska mati. Gotovo je bila to Sinu presladka kaplja v to pregrenko zapuščenost. — Tako je predostikrat žena možu, mati sinu, čeprav nežna, vendar tako močna opora. Čeprav je žena po naravi kakor trta, ki se oprijemlje močnega kola, moža, pa se ta močni kol, ta mož, včasih pod težo življenja tako pošibi, da potrebuje opore ženine. Pridejo včasih v življenju prevare, razočaranja, zapuščenosti in samije, ki potarejo moža, da se sesede, ko pa žena ne omahuje, ampak stoji in dviga moža. Nemara je ta moč dana ženi iz tistega velikega trpljenja materinstva, ki ga Pismo jemlje za primero, kadar govori o posebno velikih bridkosti, in o katerem tako rahlonežno govori sam božji Sin: Žena na porodu je žalostna, ker ji je prišla njena ura; ko pa porodi dete, ne misli več v bridkost od veselja, da se je človek rodil na svet. Besed, ki zaslužijo, da so zanje matere hvaležne iz vsega srca.

In ko je potem Marija imela mrtvega sina v naročju in ga dala, da so ga pokopali. — Poglejmo naše matere ob grobu njihovih

otrok! Kaj šele naše matere ob svetovni vojski, ko še njih molitev ni mogla najti groba sinovega ali moževega, da bi nanj potočila solzo. Prosimo, da bi se ta bridkost spet ne ponovila slovenskim materam.

Kaj niso vse to poteze, ki približujejo verno slovensko mater božji Materi? O, vse krščanske slovenske matere so več ali manj posnetek božje Matere. Pa ni čuda, če ta podoba matere, če spomin na mater reši marsikoga krive poti sploh ali ga vsaj pripelje nazaj s krive poti, če je že zašel nanjo, kakor pravi drobna, pa lepa pesem:

Pojdi, moj sinko, na pot,
na življenja pot;
čuvaj, moj sinko, se zmot,
življenja zmot!

Glej, in sedaj sem nazaj,
ali, majka, znaj:
sinko tvoj često je pal,
ali vselej je vstal.

(O. Župančič.)

Kdo bo našel močno ženo? Njena cena visoko presega bisere. Srce njenega moža se znaša nanjo in ona mu izkazuje dobro in ne hudega vse svoje žive dni. Je kakor trgovčeva ladja, ki prinaša kruha iz daljnih krajev. Svojo roko odpira ubogemu in svoje dlani potrebnemu. Goljufiva je prijetnost in prazna je lepota; žena, katera sa Boga boji, ona bo hvaljena. Njeni otroci se dvignejo in jo blagrujejo in njen mož jo hvali. S temi besedami slavi močno ženo, močno mater, kralj Salomon. Naj največja mati, največja žena Marija izprosi našemu narodu dosti takih močnih žen!

Bog še ni nikdar nič zapravlil.
Bog večkrat žuga, pa se ne zmenimo.
Bog visoko, cesar daleč.
Bog zapre ena vrata, pa odpre stotera.
Bog zobe vzame, pa da široko grlo.
Bog ve že, kateri kozi rep krati.
Bog že ve, kateri kozi rep zasuče.
Bog že ve, kateri kozi rog odbije.
Bog že ve, kateremu ptiču perje striže.
Boga kliči, a sam ne počivaj!

TVOJI OTROCI SO KAKOR OLJKOVE MLADIKE OKROG TVOJE MIZE

RAZRvano je danes vse življenje. Bolna je vsa naša družba. Najgloblje pa so rane našega družinskega življenja, ki vedno bolj hira in umira. Zato čaka nas matere neizmerno veliko, a vzvišeno delo: ozdraviti moramo naše družinsko življenje, prenoviti ga, dati mu novih sokov in moči, dvigniti ga iz bolnega ozračja današnjega sveta.

Težko, težko je materino breme, a spet ni lepše sreče od te, ki jo najde dobra mati v lepem družinskem življenju. Ko so se Judje vrnili iz bridke babilonske sužnosti v svojo domovino, so v sveti deželi spet vstajali lepi tihi domovi. To je bila lepa pomlad! Tako je prevzelo tudi psalmista, da je v 127. psalmu popisal tiho srečo blagoslovljenega družinskega življenja. Mati je v domu kakor rodovitna trta, otroci pa kakor oljkove mladike okrog domače mize. O, da bi tudi iz razrvanosti in babilonske sužnosti današnjega časa prišli v novo pomlad, ko bodo posejani po naši zemlji sami dobri, lepi domovi!

Matere smo poroštvo take bodočnosti.

Tiho in skrivnostno je vse delo materine ljubezni in vzgoje. Najtišje in najskrivnostnejše v času, ko je otrokovo življenje še čisto združeno z materinim življenjem. Dolge knjige so že napisane o tej tesni zvezi materinega in otrokovega srca, ki ni odločilna samo za otrokovo telo, marveč za ves njegov značaj in duševni razvoj. Po materi-

nem srcu se oblikuje otrokovo srce. Vanj so vsajena materina nagnenja. Otrokovo srce slabijo materine slabosti in napake. Kako torej že v tej dobi gradimo matere otrokovo bodočnost in s tem bodočnost naroda! Vsi sveti in božji bi morali biti ti dnevi za vsako mater.

Brala sem lepo knjigo — pisma danske konvertitinje — vdove, ki je vstopila v karmeličanski samostan v Rimu, a je ostala s svojim sinom in pozneje z njegovo družino v tesnem duševnem stiku. Sinovi ženi, ki pričakuje otroka, piše tako-le: "Odgovornost za otroka ne pride šele v nekaj letih, ne pride v nekaj mesecih, saj je že tu, vsa živa in silna! Verjemi svoji materi: tu je že, sveta in resno odločilna za tvojega otroka, ne samo za njegovo časno, marveč pred vsem za njegovo večno življenje. Da je tvoj mož, moj sin, postal po rani izgubi očetovi ob svoji materi tak, kakor ga sedaj ljubiš in spoštuješ, je velika milost božja. A poleg božje dobrote sem prepričana, da se je razvil njegov značaj v tistih devetih mesecih, ko sem ga nosila pod svojim srcem. Lahko rečem, da sem takrat samo zanj živela. Če sem bila kdaj v življenju dobra, če sem se kdaj zatajevala in premagovala, sem se gotovo v tistem svetem času. Bil je tudi otrok mojih molitev."

Matere, imejmo v tako svetem času res neprestano pred očmi otrokovo dušo!

Z otrokovim rojstvom pa se pričinja pravo vzgojno delo. Prva pot vsake krščanske matere po tem dogodku naj bi bila pač v cerkev. Žal se ta lepa navada posebno v mestih vedno bolj opušča. A kako lepo govori Cerkev materi: materine bolečine so po Marijinem porodu spremenjene v radost; tako pa

naj tudi po Marijinem zasluženju mati s svojim otrokom doseže večno veselje. In kako lepo prosi Cerkev tudi za otroka v materinem naročju, ko ga blagoslavlja: "Gospod Jezus Kristus, Sin živega Boga, ki si bil rojen pred vsemi vek, pa si v času hotel biti otrok in ljubiš nedolžnost te dobe: ki si male, k tebi prinesene, ljubeče objel in blagoslovil: pridi temu otroku naproti s sladkimi blagoslovi in daj, da mu zlobnost ne bo premenila razuma; podeli mu, da bo raste v starosti, modrosti in milosti in bo mogel vedno tebi ugajati." Ali ni neka težka odgovornost že v tem, če mati zamudi tako prositi zase in za svojega otroka, če je mati kriva, da nad otrokovo zibelko ni molitve in blagoslova svete Cerkve.

Nešetokrat pa se dogaja, da matere ne zamude samo te prve prilike, ko naj bi prinesle otroka k ljubečemu Bogu, temveč, da vsa dolga leta otrokovega doraščanja in dozorevanja pozabljajo na njegovo dušo, ki jo bo nekoč Bog terjal iz njihovih rok. Nekaj pač da otroku šola, marsikaj mu da duhovnik, ki ga v šoli uči. A to so samo nekatere ure, katerih vrednost razni vplivi še zmanjšujejo. In ali ne bodo vse te ure ostale brez sadov, če ne bo mati, ki z otrokom pričinja jutro, ki se z njim igra in ga hrani, ki ga zopet zvečer spravlja k počitku in bdi celo nad njegovimi sanjami — če ne bo ta mati, ki torej oklepa in varuje vse otrokovo življenje, že v najnežnejši dobi vzbudila v otrokovem srcu veliko ljubezen do Boga, če ga že v prvih letih ne bo vadila v odpovedi in premagovanju, če ne bo v dobro obročala njegovih nagnenj in strasti in ne bo že takoj v začetku utrjevala njegovega značaja, varujoč ga mnogih napak in slabosti. In poleg vsega tega: prvi-

krat sklepati otrokove roke k molitvi, učiti otroške ustnice najprej izgovarjati sveta imena, usmerjati prve otroške korake pred tabernakelj k Jezusu . . . ali ni to najsvetejša, pa tudi najslajša materina dolžnost?

Ko je otrok v šoli, se seveda materino delo ne konča. V tej dobi je treba še bolj prisluškovati otrokovemu razvoju in opazovati najrazličnejše vplive, ki ga obdajajo, da more mati dopolnjevati in nadaljevati duhovnikovo in učiteljevo delo v šoli. Kako je v šoli nujna materina pomoč! Vzemite samo pripravo na zakramente: koliko lahko stori mati pri enem otroku, česar nikdar ne zmore duhovnik pri množici otrok. Ob takih prilikah se mora mati res pokazati kot svečenica v domu. V soncu materine ljubezni se cvet otroškega srca najlepše odpira svojemu Bogu. V dno duše me je ganila tale dogodbica, ki sem jo brala o sv. očetu Piju X., ki je toliko storil za zgodnje in pogosto prejemanje obhajila. — Nekoč je bila neka francoska gospa s svojim malim otrokom pri njem v avdijenci. Tedaj je vzel sv. oče malo deklico v naročje in jo je vprašal, kako ji je ime in koliko je stara. "Pet let, sveti oče, čez dve leti bom šla k prvemu obhajilu" mu je odgovorila pogumna deklica. "Šele čez dve leti? Koga boš pa prejela pri obhajilu?" "Jezusa Kristusa, sveti oče!" "Ali ne vidiš, da je to samo okrogel bel kruh?" — "Ne, sveti oče," je dejala, "to je v resnici Jezus Kristus." — "In kdo je Jezus Kristus?" "To je Sin božji, tale." In deklica je pokazala na križ na mizi. Tedaj se obrne Pij X. do matere: "Jutri imam mašo ob šestih. Pridite takrat z deklico. Prejela bo prvo obhajilo, jaz sam jo bom obhajal."

A včasih se zdi, kot bi prezrle me ma-

tere klic tega papeža o zgodnjem in pogostem prejemanju obhajila.

Najlepših otroških let, ko je mlado srce najbolj dovzetno za vse, kar je božjega, ne izrabljamo, kakor bi morale. Pomislimo, da ne bomo mogle nikdar več nadomestiti, kar bomo v teh letih zamudile. Nihče ne pozna otroka tako dobro kot mati, nihče ne uživa toliko otrokovega zaupanja kot mati. Tako je že po naravi mati poklicana, da je srednica med svojim otrokom in božjim prijateljem. Seveda pa mora najprej sama v globoki veri in pristrčni ljubezni hoditi pot k tabernaklju. Drugače ne more voditi svojega otroka. Mati, ki nosi Jezusa v svojem srcu in čuti dan za dnem vso srečo tega tesnega združenja z dobrim Bogom, bo naravnost želela to srečo dati tudi svojim otrokom. Čisto preprosto, neprisiljeno jih bo znala učiti ljubiti malega Jezusa v jaselcah, trpeti za Jezusa na križu in ga obiskovati v cerkvi, kjer v tabernaklju še vedno Jezus stanuje. Ob taki materi bo otroku dan prvega obhajila res najlepši dan v življenju, a hkrati tudi šele začetek prave resnične sreče. Ob materi bo otrok vedno lepše doživljal vso Jezusovo ljubezen in pomoč in milost, ki nam jo daje v zakramentu Rešnjega Telesa — in tako bo rasel kakor božji otrok v nazaretskem domu. Glejte, že skrb za našega otroka, naš materinski poklic nam nalaga ta evharistični apostolat. Širimo torej ljubezen do Jezusa v Rešnjem Telesu v naših družinah — potem bo uspelo naše delo, potem bo lepša bodočnost naših otrok!

Jezus v srcu bo tudi najboljši pomočnik, ko se bo moral otrok boriti proti vsem slabim nagnenjem, zlasti, da bo ostal nedotaknjen in čist. Vzgoja k čistosti, to je težka naloga dandanes. Ma-

ti vzgojiteljica mora pred vsem paziti na otrokovo družbo in njegovo čtivo. Saj otroku, ko doraste, tudi najboljši dom ne bo več zadoščal. Pride čas, ko se mlada duša naveže na prijatelja, prijateljico; ko niti materina nežnost, niti očetova strogost ne bo zadržala otroka doma. Če pa bo mati ohranila otrokovo zaupanje, bo tudi v tem času lahko spoznala in preprečila vse slabe uplive, ki bi mogli otroka pokvariti. Enako bo tudi pri knjigah dobra mati znala vzbuditi otrokovo veselje do dobrih knjig, da otrok niti malo ne bo bral slabih, če bi skrivaj prišel do njih. Važno je še vprašanje poslov v družini. Pazimo, matere, komu izročamo svoje otroke, če že to moramo.

Velike nevarnosti za čistost mlade duše so prav v dobi, ko otrok dorašča polagoma v mladega fanta, mlado dekle. Kako je treba paziti v tej dobi, da bo otrok vedno zaposlen, da bo imel veselje do lepega, ustvarjajočega dela! To ga bo obranilo pol nevarnosti. Seveda se mora tudi mnogo gibati v naravi, gojiti zdrav šport v pravih merah in pod pravim nadzorstvom, da bo tudi telesno dorastel in se tudi krepil v teh velikih spremembah.

Poleg tega pa je velike važnosti tudi to, da mati sama pouči otroka o materinstvu, o početku življenja, o ustvarjajoči moči našega telesa. Vsaka mati, ki se trudi biti dobra vzgojiteljica, bo gotovo vedno zadela pravi čas in pravi način za ta pouk. Mnogo se govori o tem vprašanju. Res je edino mati poklicana za to, da razodene otroku čudež življenja, za katerega je sama že toliko pretrpela. Prav ona ne sme pustiti, da bi kdaj njen otrok, pokvarjen od slabih tovarišev ali tovarišic, imel o tem največjem življenjskem čudežu najnižkot-

nejše predstave. Samo po materi bo prejel lepo in plemenito pojmovanje o svojem spočetju, razvoju in rojstvu. Samo od matere bo izvedel, kako silna je morala biti materina ljubezen, v kateri je toliko za otroka pretrpela. Če pa bo mati zapirala in zaprla to skrivnost pred svojim otrokom, bo prav ona kriva, če bo v tistih letih, ko bi mogla biti ljubezen med njima najlepša in najgloblja, razmerje med materjo in otrokom zastrupljeno.

A čas se ne ustavi. Naše otroke kliče življenje. Morda jih iztrga iz doma šola, morda vojaško leto, morda služba, morda delo v tujini, v tujem kraju. To je tok življenja. Odhajajo iz rodne hiše. A ne sami. Materina ljubezen, materina skrb, materina dobrotta mora iti z njimi. Čutiti jo morajo. V vednem duševnem stiku mora mati z njimi nositi vse domotožje, z njimi preživeti hrepenečo ljubezen, ko jim napolni duše, z njimi pretrpeti bol, ko pride nanje. Tak otrok tudi v tujini ne bo sam. Materina vroča molitev in živa ljubezen ga bo obvarovala pred padcem.

Glejte, tako stoji mati v življenju. Vdana, s sklonjeno glavo prejemajoča iz božjih rok breme in sveto nalogo materinstva. S sklenjenimi rokami uči svojega otroka in prosi zanj. In, čeprav s krvavečim srcem, vztraja pri svojem otroku v zvesti ljubezni, zato da ga ohrani in reši — zase in za svojega Boga in za svojo domovino.

Vse materino življenje je tako težko, a blagoslovljeno delo apostolata. Dasi tiho in skrito, a prav zato tem rodovitnejše in plodonosnejše. Kako bi mogle izzveneti moje besede drugače kot v klic: Matere, na apostolsko delo za krščansko družino!

BLAGOR TELESU, KI TE JE NOSILO!

PRED, vami, krščanske matere naj na kratko spregovorim o svetosti materinstva. Skupno naj bi se nam obnovila zavest, kako svet je materinski poklic in kako velika in javnega obsojanja vredna je pregreha mater, ki materinstvo zanemarjajo in zlorablajo.

Pri nas se tuje šege in navade rade udomačijo, tudi ako so slabe. Tako nas je zlasti svetovna vojna seznanila s tisto vrsto materinstva, katero hoče le bolj uživati kot pa se za otroke žrtvovati; že mnogo mater je med nami, ki ne marajo več otrok kakor enega ali dva. Rojstni prirastek pri Slovencih že poprej ni bil bogve kako velik; po vojni pa gre vidno navzdol. Črv je zaglodal na strženu našega naroda. Hiše s številnimi otroki so prišle v nevarnost; poštene matere morajo vedno bolj pogosto poslušati začudena vprašanja: Kako pa to, da imaš tolikšno družino? Ali nič ne gledaš nase, ali nista dva dovolj?

Javnost prireja materinske dneve in proslavlja materinstvo. Žal pa, da se na takih proslavah javno ne ožigosajo in ne osramote nepoštene matere, ki morajo povešati oči pred Bogom in bi morale povešati oči pred lastnim narodom in lastnimi otroki. Samo tiste matere so vredne proslave, katere v zakonu žive, kakor jim je v vest zapisal Bog in kakor jih navaja nezmotna učiteljica človeštva, sveta Cerkev. Javno je treba počastiti matere, ki se žrtvujejo za svoj rod.

Naj se mati, ki samohotno omejuje materinstvo, še tako izgovarja; naj jo

ne vem kdo zagovarja v razgovorih, v javnih nagovorih in v tisku. Nepošteno ravna taka mati in velja ji klic Janeza Krstnika: "Ni ti dovoljeno!" Vest se ne da prevpiti, ne preglasovati; tudi javno mnenje je ne uniči.

Materinstvo je vzvišen poklic. Kaj hočete še višje odlike, kakor če sam Stvarnik komu prepusti del svoje stvarilne moči, da novo bitje pokliče v bivanje! In nam staršem, nam materam je predobri Stvarnik dal oblast in moč, da obujamo in gojimo novo življenje; v nas materah se začenja in po nas ohranja in krepi telesno in dušno življenje otrok, ki so namenjeni za Boga in za večno srečo. Kaj hočete večje odlike? — Res da hoče Bog, da je materinstvo neprestana žrtev; res da je ob odhodu iz raja zaklical prvi materi Evi: "Namnožil bom težave tvoje nosečnosti, v bolečinah boš rodila otroke." Ali Bog je plačnik za materinske žrtve že na tem svetu in je z materinstvom združil tudi notranje veselje in take najplemenitejše užitke, kakršnih noben poklic ne more nuditi.

Otrok je najlepše, kar sploh biva pod se je zdelo, kakor da gleda v nebesa, božjim soncem in pesniku Gregorčiču kadar je gledal v nedolžne otrokove oči. Kako še vse bolj na široko se pa odpira pogled v nebo nam materam, kadar se zagledamo v lepe in nedolžne očke svojih lastnih otrok, ki smo jih za ceno mladosti, zločnosti, neredko tudi za ceno nevarnosti lastnega življenja rodile in ohranjale pri življenju!

Še tako ubožna in nadložna mati čuti nedopovedljivo srečo, ko gleda iz dneva v dan in iz leta v leto, kako se njen otročiček na telesu in duši razvija in kako se mu dramijo in večajo dušne zmožnosti.

In vse te užitke daje Bog materi ne le pri prvem ali drugem otroku, ampak je sreča materinstva vedno večja, čim več je otrok, ker vsak naslednji zahteva več žrtev. Bog, predobri Stvarnik in prevelikodušni plačnik, gleda s čedalje večjim veseljem in blagoslovom na mater, kolikor več njenih otročičev mu prinesejo h krstnem kamnu in jih pripeljejo k angelski mizi prvega obhajila.

Zdravje matere — tako pravijo — zahteva omejevanje porodov. Materinstvo terja žrtve, tudi težke žrtve; včasih terja celo življenje. Kakor je učlovečeni Sin božji dal lastno življenje, da smo mi prejeli nadnaravno življenje, tako je Bog svojemu Sinu naredil podobne mnoge matere, ki lastno življenje izgube, da dajo življenje otroku. To so velikodušne junakinje, katerim Bog velikodušno plačuje njih žrtev. — Božja milost krepi in hrabri tudi matere, ktere so v svojem poklicu izgubile zdravje; šibke so postale, da je krepak njih rod. Tudi njim je Bog pripravil venec obilnega plačila.

Na splošno pa moramo ugotoviti, da veliko več mater oboli in hira zaradi otrok, katerih ne marajo spočeti, kakor zaradi otrok, ki so jih rodile in vzredile. Materinstvo, in sicer pošteno in vestno materinstvo, je zahteva naše ženske narave. Vsak greh zoper naravo se pa že na tem svetu maščuje.

Drugi njih izgovor: Če ni dosti otrok, so tisti bolj zdravi in krepki, ker so deležni večje skrbi in nege.

Krščanske matere, ve dobro veste, da zdravje in čilost nista zavisna samo od neprestanega krmljenja in siljenja k hrani, ampak zavisita tudi od zmernosti, urejenosti in utrjenosti. Zato je pa družina s številnimi otroki naravnost visoka šola! Med bratci in sestricami

se otrok že od zgodnje mladosti uči pozabljati nase in na svoje domislice; potrpeti zna; uči se skromnosti in zadovoljnosti z malim. Kar mu starši dajo, hvaležno in veselo sprejema. Tak otrok bo v življenju krepak in odporen po duhu, pa tudi po telesu, in se bo smejal svojemu pomehkuženemu tovarišu iz hiše, kjer je bilo le dvoje otrok.

Slabe gospodarske in premoženjske razmere silijo matere, da omejujejo rojstva. To je tretji izgovor.

Imetje tega sveta je bilo in bo neenakomerno razdeljeno med ljudi. Eni imajo več, drugi manj. Nekateri celo trpe uboštvo in Jezus, ki je gledal v bodočnost, je dejal: "Ubožce boste vedno imeli med seboj." Kakor so ubožni posamezni ljudje, tako so ubožne tudi družine. Bog je tako uredil, a je hkrati blagroval uboštvo kot bolj zanesljivo pot proti zadnjemu smotru ter je sam doraščal v ubožni nazareški družini.

Pa Bog skrbi za vsakega človeka; tudi ubožno mater in njene ubožne otroke ima zapisane v svojo skrbno previdnost. Bog preživlja vsak dan na milijone in milijarde živih bitij, ki nimajo ne uma, ne neumrljive duše; pa bo pozabil na matere in njih otročiče? Vanj naj zaupajo! Starši naj store za otroke, kar pač morejo, vse drugo bo dodal Bog. Jezus je budil zaupanje na božjo previdnost, ko je pokazal na cvetlice na polju, katera ne tko in ne predejo, a še bogati kralj Salomon ni imel obleke, kakor njih ena; pokazal je tudi na ptice pod nebom, ki ne nesejo in ne spravljajo v žitnice, a so nasičene vsak večer, ko gre sonce za goro. Ljudje, zlasti še matere moramo zaupati na Boga, ker ako je našim otrokom dal telesno življenje in jih je pri krstu sprejel za svoje otroke, ne bo nikoli pozabil nanje.

Kadar smo malodušne, pogledjmo v preteklost, ko je bilo zelo hudo, pa se je vendarle vse lepo izteklo, ko je božja roka dobrohotno posegla vmes.

Naše slovenske matere so v vseh minulih stoletjih v svojih bornih bajtah in ob vsej tlaki in desetini rodile in vzrejale številen zarod; stare krstne knjige nam govore, da so naše babice znale ljubiti svoje otročiče in so jim požrtvalno posredovale življenje, zaupajoč na Boga in na božjo previdnost. Ob njih življenjskem pogumu naj se sramotno poskrijejo vse tiste njihove brezvestne potomke, ki bolj ljubijo sebe kot otroke!

Četrty izgovor: Bojimo se, ali bomo mogle otroke dobro vzgojiti, zato jim ne dajemo življenja.

Kakšno modrovanje! Že v naprej tako sramotno vreči puško v koruzo! Potem naj se take matere rajši sploh ne poročajo, kajti vendarle je laglje vzgojiti številnejšo družino, kjer gre vse naravnim potom in se otroci vadijo v samoodpovedi in v resnejšem pojmovanju življenja! Svetnike navadno srečujemo v družinah, kjer je bilo dosti otrok. Ob številnih bratcih in sestricah so se učili obzirnosti, dobrote, usmiljenja in plemenitosti; njih večja samostojnost jih je že pri otroških igrah navajala k pogumu in odločnosti za dobra dela.

Kako težavna in obupna pa je vzgoja edinčka ali edinih dveh otročičev! Mati tišči s svojo ljubosumno ljubeznijo za njima in ju hoče za vsako ceno prikleniti nase. Zato ju razvaja. Vse stori namesto njiju, jemlje jima samostojnost in življenjski pogum. Tak otrok postaja vedno večji trinog nad svojimi starši. Le sebe vidi in svoje želje, do drugih je neobčutljiv in trd. Ne zna ce-

niti dobrot svojih preskrbnih roditeljev, zato jih jima tudi ne bo vračal.

Kjer je le en otrok ali le dva, v tisti hiši ni vedrega mladostnega veselja, vrišča in smeha. Le večje število bratcev in sestic ustvarja otroško ozračje, le tam se otroci naravno razvijajo. Spomin na tako mladost bo ljub otrokom in staršem. Nasprotno pa: nepopisno trpe starši pri enem ali dveh otrocih zaradi vedne bojazni, da se mu kaj zlega pripeti; vsako nezgodo gledajo v pretiranem merilu. Mladost je takim otrokom muka.

Še enega izgovora ne smemo zamolčati: take matere ne marajo otrok, ker otroci jemljejo materi telesno lepoto in svežost.

Krščanske matere, to je pa res. Otroci jemljejo materi telesno lepoto in svežost. Pa krščanska mati jim jo rada da, ker jih ljubi. Njena mladost se bo iznova rodila v vsakem njenem otročiču; vsak njen otročiček je del nje same; ko bo shodil in začel govoriti, ko bo prvo pesemco zapel in se prvič radostno igral s tovariši, bo mati to v njem delala. Ko bo njena hčerka v svoji prvi in edini ljubezni vztrepotala pred lepoto materinstva, bo njena mati, ki bo takrat morda že v letih, čar mladosti iznova v njej doživela.

Bogati umrje, reveža pa Bog vzame.

Bogu dušico, sinu mošnjico.

Bogu ni dar iz vsake roke prijeten.

Bogu posojuje, kdor ubogim daruje.

Bogu se moliti, a niti vragu se zameriti.

Boj se Boga, a hudiča ne draži!

Bolje je le iskra božjega spoznanja, kakor grmada posvetnega modrovanja.

POMARANČA

O VELIKI noči bo tri leta, vendar še sedaj mi je vse pred očmi kot takrat. Kakor da bi mi kdo z ledenomrzlo roko segel v srce, se mi zdi, ko se spomnim dogodka z lepo, debelo pomarančo.

Toplo je bilo in okrog cerkve na Taboru je bilo vse živo. Kramarji so kriče ponujali svoje blago, vse stojnice so bile oblegane in ljudje so se prerivali kakor v cerkvi. Maša je bila že končana in le nekaj starih ženic je sedelo po klopeh v temni cerkvi, ki je še vsa vonjala po kadilu. Dim je lahko plul pod stropom in kakor v kopreno zavijal že itak medle slike, ki jih je izprala voda, ki je ob času dolgotrajnega deževja prišla tudi skozi strop. Kar nas je bilo otrok smo že pri zadnjem evangeliju pobegnili iz cerkve in se razpodili okoli stojnic. Ko smo si vse ogledali, smo odšli na rob griča, odkoder so vodile strme stopnice naravnost v vas. Nedaleč od stopnic je bil star zid in za njim so vedno stali pomarančarji. Bili so navadno štirje in vsi so dosti zaslužili, kajti fantje so radi sekali pomaranče.

Tudi ta dan so jih in mi otroci smo s hrepenenjem zrli, kako so se dinarji zadirali v mehko kožo vonjivih pomaranč. Po cele ure smo stali in gledali ter cedili sline.

Tistikrat je bil tudi Boltarjev Tonček z nami. Njegov oče je bil hrom in doma je vladala silna revščina. Mati je hodila okrog na dnino, starejša hčerka pa v tovarno, zaslužek je bil le majhen. Niti stanovanja niso mogli plačevati. Zato jim je občina prepustila zapuščen hlev, ki je stal na koncu vasi, prav ob potoku. Otrok je bilo troje. Poleg Ivanke še Tonček in France, ki je bil najstarejši, toda bolan.

Tistega dne torej je bil tudi Boltarjev Tonček z nami. Nekam vesele so mu bile oči, ko je zrl pomaranče. Ko so se proti poldnevu fantje malo razšli in smo ostali le še otroci, je Tonček stopil k pomarančarju in mu pomolil dva dinarja. Vsi smo se začudili in v srcu nam je vstala zavist. Vede-

li smo, da si za dva dinarja dobil najdebelejšo pomarančo. Take so kupovali gospod župnik ministrantom na veliko noč.

Tonček si jo je sam izbral. Ves srečen, z iskrenimi očmi jo je ogledoval, tehtal v roki, jo premetaval iz ene v drugo in se je kar ni mogel nagledati.

Mi smo ga vsi nevoščljivo obkolili in ga spraševali, kje je dobil denar. Dejal je, da mu ga je dala sestra, ker niso pekli nič potic doma. "To bo mati vesela, ko ji jo prinesem," je rekel ob koncu.

Že je hotel oditi, mi pa smo tiščali vanj in ga prosili, naj jo da vsakemu v roke, da bi jo potehtal. Tonček se je branil, prijel pomarančo z dvema prstoma in jo vzdignil nad glavo. Tedaj ga je Stoparjev Matija udaril po roki in lepa, debela pomaranča se je zakotalila po strmih stopnicah, stekla prek travnika in padla na cesto. Ravno tisti hip je prišel mimo Rekarjev Matevž, ki je hodil že v ponavljajno šolo, in z glasnim smehom spravil pomarančo v žep. — Vsi smo obstrmeli in ko se je Tonček nagnil na zid in zajokal, smo se razbežali.

Tri leta je že tega, toda vsakokrat, ko se spomnim na Tončkovo pomarančo, mi je, kakor da mi je mrzla roka segla v srce.

METKA IN NJENO PISMO

NEKAJ dni po prvem majniku je pismonoša stopil v poštno pisarno in rekel ravnatelju:

"Gospod ravnatelj, dobil sem pismo, ki ga nikamor ne morem oddati."

"Zakaj ne?" je vprašal ravnatelj.

"Zato, ker je naslovljeno — v nebesa."

Ravnatelj se je razjezil.

"Je pa spet kakšna neumna šala — in to vprav v teh dneh, ko imamo toliko dela."

"Ne verjamem," je rekel pismonoša. "Zdi se mi, da je naslov napisala nedolžna otroška roka."

"Pokažite mi pismo."

Pismonoša je izročil pismo in gospod ravnatelj je bral na ovitku: "Moji ljubi ma-

miic v nebesa." Odprl je ovitek in potegnil iz njega majhen bel listek, na katerem je bilo napisano:

Moja dobra mamica!

Odkar si v nebesih, sem jaz tako sama. Rada bi prišla k tebi. Gospa, pri kateri sem zdaj, je dobra in prijazna, a tako dobra kakor si bila Ti, ne more biti nihče na svetu. In tako slabo se ji godi. Mož ji je pred tremi tedni umrl. Saj si ga gotovo kaj srečala v nebesih. Izseliti smo se morali iz prejšnjega, lepega in velikega stanovanja. Zdaj stanujemo v ozki, umazani ulici v predmestju. — Iz tega stanovanja smo vzeli s seboj samo mojo punčko. Daj, mamica, pokaži tole pismo ljubemu Bogu in ga prosí, naj pokliče tudi mene v nebesa. Tako rada bi bila pri Tebi!

Milijon pozdravčkov in poljubčkov Ti pošilja

Tvoja ljubeča hčerka Metka.

In še tega ne pozabi povedati angelčku, ki ti prinese to pismo, naj si dobro zapomni hišno številko in ulico. Stanujemo na Stari cesti št. 10.

Staremu pismonoši so se zarosile oči, ko je gospod ravnatelj prečital pismo do konca. In tudi ravnatelju se je nekaj narahlo zgenilo v srcu. Ganjen je rekel:

"Tole punčko bi rad poznal. Bodite tako prijazni in pojdite na njeno stanovanje ter mi jo privedite. Recite ji, da je prišel odgovor na njeno pismo in da ga mora priti sama iskat."

Pismonoša je hitrih korakov odšel po deklico.

Gospod ravnatelj se je globoko zamislil.

Imel je dobro, marljivo ženo, v službi se je povzpел na visoko mesto in tudi premožen je bil. Toda njegova sreča ni bila popolna: otrok ni imel, da bi mu bili na stara leta v tolažbo in veselje. In zdaj mu je božja previdnost poslala na pot deklico, ki jo bo — tako je čutil že vnaprej — vzljubil kakor lastnega otroka.

Čez pol ure so se odprla vrata ravnateljeve pisarne in čez prag je stopila plaha punčka, ki jo je stari pismonoša vodil za roko.

"Gospod ravnatelj, to je ona punčka!"

Ravnatelj je radovedno motril dekličin

obrazek. Dvignil jo je najprej v naročje, potem pa jo je posadil na mizo.

Revna, toda snažno in skrbno napravljena deklica, ki ji je bilo približno sedem let, je bila na vso moč presenečena in prestrašena. Njen blede, žalosten obrazek je bil podoben velikemu vprašaju.

Sivolasi gospod ravnatelj je nekaj časa molče gledal njene žalostne oči — in pozabil pri tem na vse: na uradno strogost in službeno dostojanstvo.

Pismonoša je prekinil dolgotrajni molk:

“Gospod ravnatelj, punčka je prišla po odgovor. Zelo je radovedna, kaj ji je mati sporočila iz nebes. Spotoma me je venomer obsipala z vprašanji, toda jaz ji nisem mogel povedati ničesar.”

“Ali je res, da vam je mamica pisala?” je vprašala deklica in se zaupno sklonila k ravnateljevemu obrazu.

“Tvoja mamica mi ni sama pisala; ljubi Bog mi je sporočil, da boš morala nekaj časa še na zemlji ostati.”

Debele solze so privrele deklici iz oči.

“Ali tudi očeta nimaš več?” jo je sočutno vprašal ravnatelj.

“Ne,” je žalostno odgovorila. “Umrli mi je, ko sem bila še čisto majhna.”

“Še nekaj ti moram povedati,” je mehko rekel gospod ravnatelj. “Ljubi Bog želi, da sem odslej jaz tvoj očka. Moja žena, ki ima majhne in pridne punčke zelo rada, ti bo pa nadomestovala mamico. Ali hočeš?”

“Če moja mamica tako želi — prav rada!”

In gospod ravnatelj je vzel malo Metko na veliko veselje njegove žene k sebi na dom. Živeli so srečno in zadovoljno do poznih let.

Boga s kruhom po glavi bije.

Božja je najjačja.

Brez denarja — kakor Bog brez brata.

Če bi bilo (pri Bogu) mogoče, bi se Bog kesal treh reči: ker je dal človeku prosto voljo, ker je dopustil vesoljni potop in ker vzame malim otrokom mater.

Če bi Bog vse licemerce hkrati v pekel pehnil, takoj ogenj zaduše.

MATERINA ŽRTEV

Na Siciliji, ki leži na jugu Italije, se skoraj vsako leto pojavljajo zdaj večji, zdaj manjši potresi, ki jih povzročajo ognjenik Etna. Najstrašnejši potres je bil leta 1783, ko je porušil cvetoča mesta in vasi, med njimi tudi največje sicilijansko mesto Messina. Prebivalstvo je bežalo v blaznem strahu na vse strani. Na tisoče ljudi so pokopale pod seboj razvaline hiš. Kdo bi popisal grozo tistih dni! Otroci niso vedeli za starše, starši se niso menili za svoje otroke, možje so odrivali slabotne žene, da so si rešili golo življenje, mladeniči so podirali starčke in drveli čez nje — vsak je skrbel samo zase!

Vsak — samo matere ne! Naj vam povem zgodbo iz tistih žalostnih dni.

Grofica Spapara, po rodu Francozinja, je omedlela, ko se je pričela zemlja tresti. Njen mož jo je dvignil v naročje in jo z velikim trudom prenesel v pristanišče. Položil jo je na tla in odhitel iskat čoln da bi spravil na varno sebe in najdražje, kar je mogel rešiti — svojo ženo. Pripravljen je bil v svojem obupu ponuditi za čoln celo premoženje. Toda za čolne se je že trgala velikanska množica ljudi in ni ga bilo lahko dobiti. Grof je kakor blazen drvel okoli in ponujal bajne vsote za en sam čoln. Dolgo, dolgo ga je iskal, dokler ga ni nazadnje le našel na zapuščeni obali zunaj mesta . . .

Medtem se je grofica prebudila iz svoje omedlevice. Njena prva misel je bila: kje je otrok? V hipu se ji je povrnila moč in pogum se ji je podvojil. Stekla je nazaj v mesto. Prerivala se je skozi bežeče ljudi, ki so ji — z najrazličnejšimi stvarmi obloženi — drveli nasproti. Nič se ni balá rušičih se hiš, ki so se podirale na levi in desni.

Hitela je naprej in naprej. Njene oči so bile že vse nestrpne od pričakovanja, kdaj bo zagledala domačo hišo. V duši ji je divjal smrten strah, da ne bo več videla svojega otroka. Hvala Bogu, ulica je že tu! In tudi hiša še stoji!

Zdrvela je po stopnicah v spalnico.

Otrok je mirno spal v zibelki. Vzela ga je v naročje in stisnila k sebi s tako močjo, da je otrok zajokal.

Zdaj pa nazaj! Moj Bog, tla so se vdrla pod njenimi nogami. Pot nazaj ji je zaprta. Begala je iz sobe v sobo. In vsakokrat so se vdiral za njo tla, ko jo je zapustila. Napol blazna je pridvela na balkon, svoje zadnje zatočišče. Z razmršenimi lasmi, moleč otroka v zrak, je kričala in prosila mimo bežeče, naj ji pomagajo. Zaman! Nihče ni imel časa, da bi se brigal za tujo bolečino; vsak je imel s samim seboj opravka dovolj.

DOMOVINI

Videl sem tvoje cvetoče ravnine,
videl v njih lepe, prijazne vasi,
videl sem s snegom pokrite planine,
hribčke in gričke in strme rebri.

V polju zoreče je žito šumelo,
cvetje krasilo zelene trave,
v drevju, grmičju vse glasno je pelo,
s hribov so gledale bele cerkve.

Sveta si zemlja, ti blagoslovljena
si od Najvišjega, Kralja neba;
ti z mojih dedov krvjo napojena,
tebi vsa moja ljubezen velja.

Tebi živeti in zate umreti,
draga Slovenija, srčno želim;
ko ti še lepših dni zarja zasveti,
v tvojih naj svetih tleh grob svoj dobim.

Mati pa ni odnehala:

"Vsaj otroka rešite!"

Njene prošnje so udarjale ob gluha ušesa. Vsak se je bal samo zase in je hitel v pristanišče, zadnje pribežališče meščanov.

Mati se je onemogla naslonila na ograjo. Tedaj je nekaj zahreščalo, plameni so bušknili skozi vrata na balkon in balkon se je zrušil na cesto.

Mati je z otrokom izginila v ruševinah v hipu, ko je po cesti priteknel njen mož. Prepozno jo je pogrešil in tako je bil samo priča žalostne smrti junaške matere.

ŠMARNOGORSKI SPOMINI

TIK pred prvo svetovno vojno je bilo, ko sem se pripravljaj na izlet na Koroško in sicer na novo mašo. V bogoslovju smo imeli tovariša Petriča s Koroškega, ki je imel biti v nekaj tednih posvečen. Novo mašo je imel napovedano samo eno nedeljo pred razglasitvijo splošne mobilizacije. Jaz sem bil določen novomašniku za "druga".

Tiste tedne pred novo mašo sem veliko sanjal o Koroški. Nekoč sem jo bil videl z vrha Golice in zdela se mi je tako lepa, da se mi je za vselej vtisnila v spomin. Že takrat sem nekoliko vedel o Korotanu, slovenskem "vilajetu", kot so ga radi imenovali pri "Cirilovi družbi" in "Slovenski straži". Vilajet pomeni pokrajino, od Turkov podjarmljeno. Korotanu sicer niso vladali Turki, vladal mu je Dunaj in sicer prav po turško. Odtod beseda o koroškem "vilajetu".

Tovarišu Petriču sem razlagal sliko Korotana, ki mi je živela v spominu z vrha Golice. In on je meni razlagal tisoč slik, ki so ga spremljale od rane mladosti iz Korotana. Opisoval mi je življenje na slovenskem Koroškem, vas za vasjo, polje za poljem, rebro za rebrom. Koroški Slovenci so rasli pred menoj iz tal in mi pripovedovali o svojih bojih, o svojih zmagah, pa tudi o svojih porazih. Trd je bil boj, mehka je bila koroška duša. Prehitro se je dala zgnesti tujim vplivom v nekaj takega, kar ni bilo več našim rečem podobno. In preveč je bila sami sebi prepuščena, premalo hrane ji je prihajalo preko Karavank, kjer se je slovenski življ preveč sam vase zapiral.

Lepote koroške zemlje, ki sem jih nekoliko okusil z vrha Golice, so se pestrile ob Petričevih razlagah pred mojimi očmi kar v čarobnih barvah. Vrbsko jezero ni imelo para pod soncem. Mogočni Dobrač je segal nad Triglavove vrhove še v nedogledno višino pod sinje nebo. Ziljska dolina je bi-

la edina na svetu in trepetala je v naju vsaka žilica, če ne bo izginila in nje že čez nekaj let slovenska peča in čudovita koroška narodna pesem. Gospa Sveta naju je napolnila z domotožjem, da sva nevede povešala glave . . .

Vse to se mi je obetalo, da bo stalo v nekaj tednih živo in resnično pred menoj, da bom vse zajel v žive oči in v odprto srce. In bom videl cvet naroda ob slovesnostih nove maše, ki je lepa na vsakem koncu sveta, kaj šele če jo kdo v beli cerkvi na Koroškem zapoje! Tovarišu Petriču je vztrepetaval glas, tudi meni je seglo nekaj pravljичnega v srce. Njegovo pripovedovanje je bilo nepospisno živo, vsaka beseda je bila čopič, ki je čaral vedno pestrejše slike na platno. Živel sem bolj na Koroškem ko v beli Ljubljani in sem v mislih gledal Korošče v cerkvi in okoli nje, na novomašni pojedini in pri poslavljanju po končanem slavlju. Slišal sem njih zamolkli "r" in njihov "drro, drro" se mi je zdel tako domač in prijeten, saj mi ga je od časa do časa nalašč privoščil tovariš Petrič, ker je vedel, da mi prijetno draži slušalke. Če sva se le hip srečala sredi šolske in drugačne zaposlenosti, mi je samo zamahnil z roko in mi ponagajal:

"Drro, drro — na Koroško pojdemo . . ."

Tako se je zgodilo, da nisem mogel biti prav nič bolj nepripravljen na tisto, kar je sunilo vame neko jutro, ko sem zvedel za odlok predstojnikov: Nihče ne sme na novo mašo na Koroško, Petrič pojde popolnoma sam . . .

Takrat so že čule stvari, ki niso bile vabljive za izlete na Koroško . . . In pozneje sem zvedel: Pridigar na tisti novi maši, župnik Gabron, je moral dajati za svoje besede odgovor pred Avstrijo . . .

Tako je šla "moja" Koroška po vodi in z njo so šle moje sanje. Ne, ni res. Ravno zato, ker je Koroška šla, so ostale po njej toliko bolj žive — sanje . . .

Tisto nedeljo, ko je bila na Koroškem Petričeva nova maša, sem šel z materjo na božjo pot na šmarno goro. Materina navzočnost je sprva obetala, da bodo moje misli udarile v drugo smer. Saj sva se ime-

la veliko pomeniti in preudariti na vse strani, kaj utegne priti nad nas vse skupaj, če bo prišla vojska . . . Takrat je bilo vse vzdušje že polno glasov o vojski.

Dokler sva plezala proti vrhu od šentvidske strani in pogledovala proti Ljubljani in navzdol ob Savi, je že še bilo. Toda na vrhu Šmarne gore so se pokazali gorenjske planine v vsej svoji krasoti in jaz sem se živo zavedel: Tam za njimi je Korotan . . . Prevzelo me je, da mi je za nekaj časa materina navzočnost postala odveč. Kar prav mi je prišlo, ko sem se zavedel, da se mati rada mudi v cerkvi, rajši ko sin — bogoslovec. Iz cerkve nisem mogel gledati na planine in ni se dalo tako živo sanjati o Korotanu za njimi . . . V cerkvi sem tisti dan čutil kakor jetnik, tam za cerkvijo na severni strani sem se sprostil ob misli na Korotan. Trdno sem bil prepričan, da v tisti uri odmeva Petričeva prva Gloria od vrhov Dobrača in se zgublja od bregovih švinjske Planine in v dobrih valovite Podjune. Z vso silo je preplavala celo visoke Karavanke in je segla do mojih ušes na ljubljani Šmarni gori.

Korotan! Takrat nisem slutil, kako usodni časi so rasli zanj iz nastajajoče svetovne vojne. Nekaj let pozneje je zatonil slovenski Korotan ob objemu tujine. Z njim je zatonil tudi tovariš Petrič, ki je kot domačin hotel ostati sredi svojega naroda. Kako mu je šlo, nisem nikoli zvedel. Kako mu je danes, mora ostati pri golem uganjanju.

V Korotan spet romajo naše slovenske misli. Od tam romajo v naše sončno Primorje in se ustavijo v Gorici, v Trstu, v Pazinu, v Pulju. Mejniki naših željnih oči, cilji našega slovenskega hrepenenja . . .

Zakaj je tako na svetu, da mora priti svetovni požar, da nam vlije v dušo iskre novega upanja, novih, velikih nad . . .?

In kaj naj rečem o tebi, ljubljena Šmar-na gora? Tudi ti si danes v verigah, tudi ti si danes kakor so te prenesli na drugo stran Karavank . . . Kako je mogoče?

Če bi danes mogel na Tvoj svetli vrh, če bi mogel v teh majniških dneh iti opraviti šmarnično pobožnost v Tvoje svetišče, ne bi

pustil materi, da namesto mene opravlja molitve . . . Zdi se mi, da bi se zaprl v Tvojo božjo vežo in bi se poglobil v tako molitev, ki gore prestavlja. Prosil bi, naj se premaknejo lepe Karavanke daleč za Dravo v bajnem Petričevem Korotanu, naj pometejo s seboj vso tujo navlako, naj Šmarna gora zavlada v pesmi nove Glorije prenovljeni Gorenjski in naj seže v roke slovenski zibelki, poteptani in tujstvu pomandrani, gori pri božjem hramu Gospo-svetskega polja . . .

V SPOMIN SLOVENSKEMU DUHOVNIKU

POZNO v noč se je mlademu duhovniku zavleklo delo. Od nekod so se čez nebo pripeljali oblaki in gospod jih je videl, ko je zapiral okna, preden se je spravil spat.

Komaj je ugasnil luč in legel, je priletelo v okno pest peska in gospod je prisluhnil. Spodaj pa se je nekdo oglasil:

“Ho-oj! Gospod!”

Duhovnik se je ogrnil, uprasnil vžigalico in odpahnil okno. Soparno je zapihalo z vrta. Nikogar ni videl, pa ga je spoznal po glasu:

“Rožanovega je stisnilo v tovarni . . . če bi šli . . .” je oni spodaj lovil sapo.

“Je hudo?” se je ozrl duhovnik v smer, kjer je pol ure daleč ležala tovarna.

“Le od časa do časa se zave. V tovarni leži, v bolnišnico ga ne upajo prepeljati, preslab se jim zdi. Če bi ga v sveto olje dali.”

“Koj bom doli.”

Duhovnik je nalahno zakašljaj — dalj časa je že bolehal — trdo zaprl okno in stopil na pot, da reši dušo.

Še preden je bil v tovarni, se je ulila ploha in ga vsega premočila. V tovarni so mu

ponujali vročega čaja, pa ga je odklonil: kazalci so že šli čez polnoč, zjutraj mora maševati.

Vse je opravil pri Rožanovem, nato pa se je hitro vrnil; mraz ga je tresel in še v postelji se ni mogel ogreti. Drugega dne ni vstal, ampak obležal.

V postelji je poslušal, kako je zvonilo Rožanovemu: reveža je čez dva dni pobralo. Duhovnik je vedel — dušo mu je rešil. Spet ga je pograbila mrzlica. Hudo je bil bolan. Pa kaj, duša je bila rešena, čeprav si je uničil zdravje.

Sam ni vedel, kako da mu je tisto dopoldne, ko se mu je hudo poslabšalo, prišla na misel zgodba o dobrem pastirju. Premišljaj jo je in nazadnje so se mu slike že kar same podile v glavi: Dobri pastir — ovce — volk — smrt . . . pa spet znova . . .

Ni mogel več razmišljati zgodbe, a še jo je videl pred seboj. Pljučnica mu je ožgala ustnice in mu parila kri, da mu je butala v sencih kot vroča sopara.

Prišlo je najhujše —

Smrt, ki se je vračala z Rožanovega pogreba, se je ustavila v svetli sobi župnišča in dvignila roko, da ustavi življenje.

Navzoči so jo zaslutili, duhovnik pa je ni videl: prav tedaj je spet pogledal sliko Dobrega Pastirja in tudi sam začel šteti svoje ovce — farane:

“Gorjušci, Trnikarji, Prgarji, Kraparji,” jih je preletel po vaseh. “Vsi so ostali moji. Nekaj mi jih je včasih izplela tovarna. Saj so ljudje taki kot ovce: tišči in rine, da bi si utrgal bilko boljše hrane, in nič ne vidi, in zdrkne od tropa. Nato ga pa išči, nosi ga nazaj v čredo, ga zdravi — prav taki so kot ovce, moji že — kot ovce — ovce...” je v mislih ponavljaj.

Takrat se mu je zazdelo, da stoji sredi tropa ovac. Kot bi bil že dolgo pastir, tako je vse poznal in tudi ovcam ni bil tuj. Zavračal jih je. Po čudno neznanem kraju jih je pasel: v strmeh bregu jih je imel — zgoraj so štrlele skale, da bi jih še človek sam ne preplezal, kaj šele s tropom ovac — spodaj pa je bila megla in ni se videlo, če ni tam, kjer se začenja megla, že prepada. Počasi je priganjal čredo, zdaj zavračal od

spodaj, zdaj prožil zaostale jarce s peči nad tropom. Vedno preko hriba naprej in naprej, dolgo časa! Sonce se ni premaknilo z višin, venomer je žgalo, da je poparilo še tisto redko travo. Ovce so se ustavljale in se ga vprašujoče dotikale s suhimi gobčki: "Vode! Vode!" Med skalami je našel kotanjo, v katero se je bila nabrala voda. Poklical je ovce. Planile so in se napile, vse so si ugasile žejo. Ko pa se je sam nagnil nad tolmun, da bi si omočil ustnice, ni bilo v njem za žlico vode: še kamene je bilo suho.

Spet je pasel preko goličav. Zdaj so bile ovce še bolj poredne, ko pa niso bile žejne. Čudno visoko je že prignal čredo in sonce je svetilo prav od blizu. Pognal je trop preko ostrega grebena in ga na drugi strani spustil v varno kotlino. Mislil je, da se bo oddahnil, pa je na grebenu, čez kate-rega je priplaval ovce, nekdo obupno zakričal na pomoč. "Kaj ni Rožanov Fronc?" Zdelo se mu je, da je njegov glas, pa je vendar vedel, da ga je v tovarni zmečkalo in je umrl; kako naj bo torej v teh skalah? Pregledal je skale ob grebenu, če bi koga zagledal: nad prepadom je opazil tri ovce. Zdaj je tudi razločno slišal: ovce so se drle, on pa je mislil, da nekdo vpije na pomoč.

"Ne vem, če so od mojega tropa, pa le pogledam." In že je z dolgimi koraki ugriznil v strmino. Ustnice so mu pokale, tako je bil žejen. Mimogrede je utrgal šop pelina in ga zatlačil v usta: morda grenkoba izvabi kapljico slin, da ohladi jezik. Žvečil je, pa ni bilo slin, le gnusno grenak okus mu je ostal v ustih. Sonce pa ni niti za trenutek odnehalo, ampak se mu je kot razbeljena plošča topilo na hrbtu.

Usta je imel široko odprta, ko je hropel v breg. Kot bi se greben odmikal ni in ni mogel na vrh. Polzelo mu je po suhi travi in pesek — sam ribovnik je bil — se mu je dričal izpod nog. Še celo med neke vrste trnja je zašel. Še nikoli ni videl takega: prav pri tleh je raslo, vejice so bile mehke, da so se ovile okrog nog in so se trde bodeče ostrine zadirale v noge.

Zdaj se je že približal ovcam. Čisto razločno jih je videl: na ozki polici so bile, ko-

maj jim je bila dovolj prostorna. Od zgoraj so pridrvele po žlebu in se tu zaskočile; spodaj je bil prepad in tudi zgoraj je bilo dober meter tako strme skale, da niso mogle nazaj. Spoznal je, da bo moral na greben in od tu zalesti in rešiti ovce.

Roke so mu krvavele — opraskal se je na skali, ko je obšel nevarno steno in od zgoraj pogledal zaskočene ovčice. Počasi se jim je približal in drugo za drugo prestavil skozi navpični žleb in jih nato zapodil po plazju v kotlino k tropu.

Pa ga je zaskrbelo čredo. Je še v dolini? Stopil je na kraj skale, da bi pogledal v prepad. Pa se mu je zvrtilo v glavi in je omahnil . . .

"O-o-o-j . . ."

"Smrt," je pomislil, "prav na čredo bom priletel."

Pa ni padel. Zrak je bil gost, da je na njem obvisel kot na mehki pernici.

Tako je visel v zraku in se počasi odmikal od stene. Pod seboj v kotlini je videl belo čredo. Vsa do zadnje volne je bila zbrana. "Da bi zdaj prišel gospodar! Vesel bi me bil, ko mu trop tako lepo skupaj držim. — — — Ne, ni ga treba! Saj mene, pastirja, ni pri tropu. Ozmerjal bi me gospodar, kje hodim in puščam čredo samo. Koj moram k tropu," je popravljal svoje besede.

Spet je pogledal na belo liso v kotlini, pa se mu je zdelo, da je še nižje, kot je bila bila prej. "Mar se dvigam?" je sikal z očmi, pa ni našel trdnega, po katerem bi presodil; gore so se odmaknile in vse okrog je bil sam zrak.

Le ovce v kotlini je še vedno natančno videl. Prav vsako bi poznal. Kar pa so se ovce same strgale iz kotline in zavile na melišče nad prepadi. "Moj Bog, vse so pobilo, ker ga ni, ki bi jih vodil!" Pa kar same so šle, čisto enakomerno in še v peči ni nobena silila kot njemu. "Le katera je ovca, ki gre prva? Ali je vodnica z zvoncem?" Spet je gledal beli oblak, ki je šel preko strmin, in videl, da gre spredaj čisto majhno, belo jagnje, za njim pa vsa čreda s povešenimi glavami.

Jagnje je v sklenjeni vrsti vodilo ovce preko nevarnih melišč, skozi razpokane

skale na položno, travnato pobočje in tu je šele obrnilo trop v dolino.

“Pametno vodi,” si je dejal, “če bi trop spustilo po meliščih navzdol, bi zadnje ovce na prve prožile kamenje. Gotovo bi jih nekaj obležalo. Tako pa lepo drsijo po travi.”

“Le kje se je jagnje vzelo?”

Med svojimi ni imel tako majhne živali. Gledal je jagnje, ki je obstalo na nekoliko višjem kraju. Krog njega pa so bile zbrane same ovčice — kot sneg — široko polje in same bele ovčice. Še je med njimi razločil svoj trop, pa je gledal le jagnje.

Kar mu je bilo jagnje za čuda blizu in nič več ni bilo spodaj, ampak zgoraj in sam je stal ves bel sredi svojih ovčic. Vse ovčice so klečale, pa je še sam počleknil.

Spoznal je jagnje.

Belo je bilo in prav majčkeno, v prvi desni nogi pa je držalo rdeče banderce, ki ga je bel križ delil na štiri polja.

“Jagnje božje . . .”

Jagnje se je ozrlo in ga poklicalo: ni več stalo na hribčku, na zlati knjigi je stalo in knjiga je bila zapečaten s sedmimi pečati.

“Gospod! Klical si me, da ti povem, kako sem pasel,” je dahnil; a Jagnje ga je vprašujoče pogledalo:

“Koliko si jih pripeljal?”

“Gospod! Ti veš, koliko si jih dobil, ko sem jaz omagal. Sam si jih vodil naprej. Ti veš . . . ti veš vse.” Sklonil se je naprej, da se je čelo dotaknilo tal, od nekod pa je zabučala pesem. Zaprl je oči in jo ves srečen poslušal . . .

Tako je mladi duhovnik prav do konca skrbel za ovčice. V tovarno je šel, da je rešil dušo, dasi je sam omahnil in omagal. Pljučnica mu je sežgala pljuča, a še ob slovesu je izročal Bogu svoje farane.

Umrl je . . .

S klonjenimi glavami so šli farani za cvetjem, sredi katerega je ležalo trudno telo njihovega pastirja, ki je življenje dal, da je eni duši dal življenje.

BINKOŠTI

Birmanci se vesele. Botri jih spremljajo k sprejemu in obdarovanju Sv. Duha. Pa še bolj bi se morali na prihod Sv. Duha veseliti mi, odrasli, ki smo že davno prejeli zakrament svete birmе. Saj mi bolj poznamo pomen binkoštnega praznika. Nam je bolj treba moči in poguma, kakor otrokom, ki še ne vidijo težav in nevarnosti življenja.

Ali ne vidimo, kako dobiva podoba sodobne družbe polagoma vedno bolj poganško lice? Ali se ni mnogih lotilo naveličanje tudi najdražjih in najsvetlejših navad? Ali se vam ne vidi, da je vse naše blagohotno prizadevanje za versko in življensko obnovo kakor posoda, ki pušča?

Odkod vse to? Roka božja še vendar ni nič okrajšana nad nami? Ne! Milost božja ni manj mogočna, kakor je bila v davnih dobrih krščanskih časih. Ali je sol krščanstva izgubila svojo zdravilno moč? Tudi ne! Zrno je še vedno dobro in zdravo, kakor je bilo v apostolskih dneh. Morda pa nimamo dovolj priložnosti, da bi se poučili o verskih rečeh? Ne, nikakor ne! Saj smo v dobi katoliške akcije, ki množi zveličavne prilike.

Kaj je torej pomanjkljivega med nami, da ne vzrastemo v novega človeka? Krščanske resnice, ki jih nosimo v razumu in spominu, premalo vplivajo na našo voljo; nimajo zveze z našim dejanjem in življenjem. Krščanstvo, živo krščanstvo, mislimo, je čudovito aktiven element. To nam je v preteklem desetletju zopet pokazal in dokazal eden izmed živovernih in neumornih delavnih mož: kardinal Verdier.

Vero sprejeti in spoznavati je dobro in potrebno; pa temu je treba dodati še nekaj zelo važnega. Krščanska resnica mora biti v nas živo prepričanje. Kakor duša s telesom mora biti krščanstvo spojeno z našim življenjem. Prav to pa je delo Sv. Duha v naši duši.

“Tolažnik, Sveti Duh pa, ki ga bo poslal Oče v mojem imenu, vas bo učil vsega in vas spomnil vsega, kar sem vam povedal.” V tem upanju je vir našega veselja.

IZ URADA POMOŽNE AKCIJE SLOVENSКИH ŽUPNIJ

Spet enkrat nekaj besed o tem našem podjetju. Veliko ni treba, saj čitate tudi v drugih listih, kako in kaj.

Da je še vedno potrebno zbirati, to kar gotovo verjamete. Saj je še prav tako z našimi ljudmi tam v starem kraju, kakor je bilo pred meseci, ko se je ta pomožna akcija začela.

Da še vedno lahko pošilja, tudi to vam ni neznano. Prav danes, ko tole pišem, imajo ameriški škofje v Washingtonu spet konferenco in razdeljujejo, če se ne motim, darove, ki so se nabrali po cerkvah četrto nedeljo v postu. Obljubljeno je spet, da bo Slovenija dobila svoj delež. Kako velik bo, se bo itak zvedelo potom ameriškega časopisja, pa tudi mi sami bomo lahko povedali.

Upamo, da bodo škofje zdaj toliko rajši dali, ker je tudi naša pomožna akcija od Božiča sem že precej poslala v ta namen v Washington. Do Božiča smo pošiljali samo za svete maše, po Božiču pa več tisočakov tudi za "proste darove". Takih prostih darov smo doslej poslali SEDEM TISOČ, za svete maše pa tudi SEDEM TISOČ. Torej skupaj do danes 14.000.

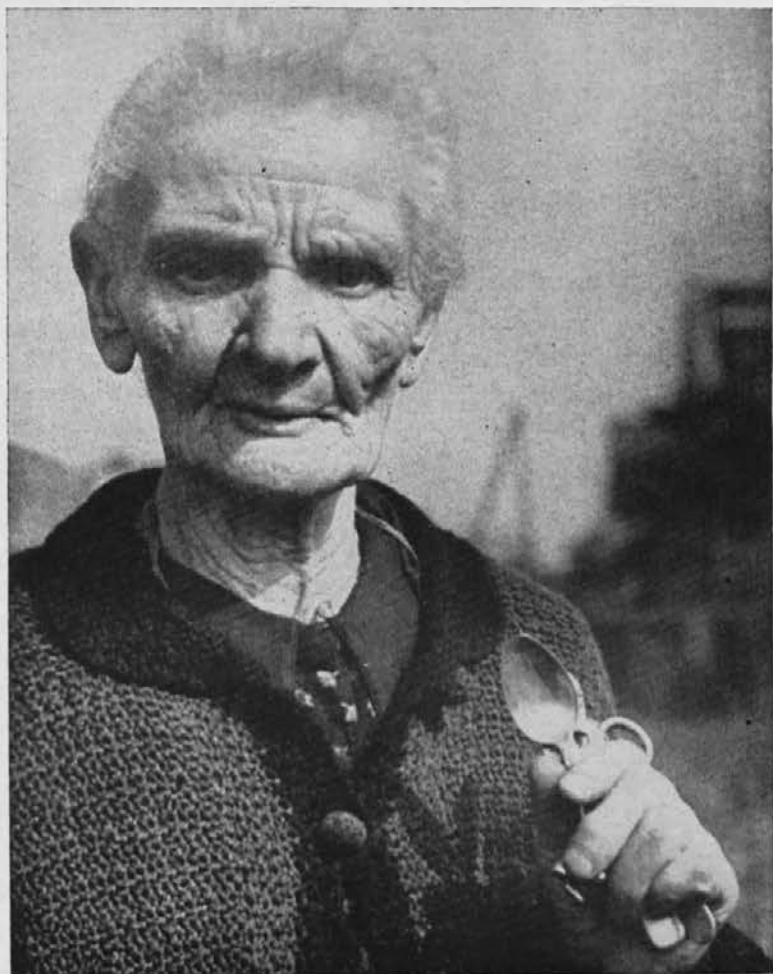
Nadaljnji darovi prihajajo v naš urad vsak dan. Prav danes je prišlo vsega skupaj

109 dolarjev. Nabira se še precej hitro, treba je pa dostaviti, da ni vse to od naših slovenskih Amerikancev. Pa to nič ne de, saj smo v začetku povedali, da misli naša akcija zbirati tudi med ameriškimi katoličani, in celo med njimi še prav posebej.

Kljub temu se še nadalje prav lepo priporočamo našim lastnim ljudem, da kolikor mogoče veliko darujete iz svojih sredstev. Dobili ste že mnogi, drugi pa še boste, posebne koverta s pismi vred v ta namen. Če ne morete,

ali če ste že po svojih močeh dali, nič ne zamerite, ko dobite koverta. Naslovi so narejeni, v nekaterih nam naklonjenih uredništvih, zato pač gredo na vse naročnike tistih listov. Ne utegnemo prebirati in izločevati tiste, ki ste že poslali. To lahko sami naredite in ne bo zamere na nobeno plat.

Glede priobčevanja imen darovalcev in poslanih svote pa tako. Sprva nismo mislili, da bi sploh priobčevali. Na željo nekaterih smo začeli priobčevati. Nekateri listi so

Mamica, ki bo z žalostjo slavila svoj dan letos. Žlica in vilice je vse, kar si je rešila.

objavili, drugi so rekli, da nimajo prostora in da ljudje ne dajo zato, da bi se njihova imena svetila po časopisih. Mi se s tem kar strinjamo in nismo nič zamerili. Ali ste morda vi zamerili? Mislím, da tudi vi niste.

Zdaj je pa tako: če imajo nekateri listi pravico odkloniti, lahko drugi rečejo: Pa še mi ne bomo priobčevali. Saj prostora res nikjer nimajo kaj odveč. Radi teh in takih pomislekov smo prenehali s pošiljanjem imen in darov v liste. To se nam je zdelo potrebno povedati. Kaj pravite?

Ako bi le bilo kaj pomislekov glede vsega tega, lahko povemo, da je vseeno vse natančno zapisano v naših knjigah. V slučaju, da bi kdo kaj dvomil — magari šele pozneje kdaj — glede delovanja našega urada, bomo lahko vse priobčili pozneje, razen tistih seveda, ki so si to sami prepovedali, in bomo magari izdali poseben seznam, če bi v listih ne mogli. Torej nič skrbi v tem pogledu.

Vsem prav lepa hvala in velik Bog plačaj! Posebej se pa zahvaljujemo trem župnijam, ki so poslale kot župnije: Willard, Leadville in So. Chicago. Dalje dvema društvoma: Sv. Kristine v Euclidu in sv. Alojzija v Chicagi. In končno takim posameznikom, ki so zbirali okoli drugih: Anton Slanc v Neelyville, Mo., John Habjan v Chicagi, Ill., Neimenovan v Neimenovanem kraju.

Če bo PETNAJSTI TISOČAK poprej dopolnjen, kot boste dobili v roke majsko

številko, boste to reč čitali v dnevnem časopisju in boste trditev v tem sestavku lahko sami popravili. Precej kaže, da se bo to zgodilo in mi pravimo: Bog daj, da bi se res!

Da bo pa bolj gotovo, pomagajte vi sami . . . Če bo pa prepozno za 15. tisočak, vrzite se na šestnajstega! Korajža in dobra volja in požrtvovalnost! To pomaga, vse drugo nima pomena. Pozdrav vsem!

Pomožna Akcija Slovenskih
Župnij
62 St. Marks Place,
New York, N. Y.

PROPAGANDA?

Ena najbolj smrdečih besed je danes — propaganda.

Propaganda pomeni dandanes — vsiljivost, mašenje pojmov, potrato časa, zapeljevanje, zavajanje, laž . . .

Ti pojmi so danes združeni z besedo — propaganda.

Pa ni bilo vedno tako. Beseda "propaganda" je imela še nedavno prav lep pomen, lep posebno za kristjana. "Propaganda" se še vedno imenuje ena izmed mnogih papeških ustanov, ki je zato tu, da — razširja vero, da misijonari. Eden največjih "propagandistov" v tem smislu je bil za Kristusom sv. Pavel, eden največjih slovenskih takih "propagandistov" pa — Friderik Baraga!

"Propaganda" je pa še danes — kljub spremenjenemu pomenu te besede — lahko še vedno dobra reč, ko-

ristna, resnična.

Nekaj pritožb se čuje, da je vsa Amerika, da, celo ves svet, zašel v samo golo — propagando. In sicer v propagando v slabem pomenu te besede.

In nekateri pravijo: Vsaj tak list kot je Ave Maria, naj drži roke proč od — propagande. Uči naj vero in življenje po veri, kot je učil to do slej, propagando naj pusti v miru. Tisto popisovanje grozodejstev v Sloveniji in drugod po svetu, naj prepusti drugim listom. Posebno naj pusti drugim listom razno narodnostno propagando, zlasti pa naj razni ministri nimajo nobene besede v listu Ave Maria . . .

Te in take reči se čujejo o nalogah in o — napakah lista Ave Maria, kakoršen je danes . . .

Čujte! Noben list, tudi Ave Maria ne, ne more biti gluha in slepa za vse, kar se dandanes po svetu godi. Posebno ne more biti gluha in slepa za vso tisto nevarnost, ki dandanes preti naši Ameriki. Recite, kar hočete, tudi Amerika dandanes potrebuje — propagande! Ni ji treba tiste smrdeče besede "propaganda", vzemimo besedo v njenem pravem, prvotnem pomenu — širjenje resnice!

Take propagande Amerika potrebuje in jo naravnost hoče! Pričakuje take propagande in jo po pravici zahteva od vseh ameriških listov, tudi od takega lista kot je Ave Maria.

Amerika pa prav dobro ve, da njena nevarnost ni osamljena, ni ločena od nevarno-

sti, ki prete drugim deželam ali so že zajele druge dežele, druge kontinente, druge narode. Amerika celo to ve, da je njena nevarnost združena z nevarnostjo in usodo tako majhne dežele in tako majhnega naroda, kot je naša Slovenija na onem koncu sveta.

Bili so časi, ko so naši "novi Amerikanci", tudi mnogi priseljeni Slovenci, še bolj pa tu rojeni Slovenci, samo z roko zamahnili, če se je kdo od nas močno zanimal za Evropo in usodo njenih narodov. Ko smo nekateri pred leti z vso napetostjo poslušali na radio dogodke v zvezi s češkoslovaško in tako dalje, so bili nekateri nejevoljni, ker niso mogli istočasno poslušati base-ball programov ali kakih smešnic.

Podobno so nekateri danes nejevoljni, ko pišemo o usodi Slovenije in cele Jugoslavije in drugih podjarmljenih evropskih narodov. Propaganda!

Če bi bilo po njihovem, naj bi se bili evropski narodi drug za drugim lepo podali Hitlerju, pa bi bil mir na svetu! Saj smo postali Amerikanci, čemu na svetu naj se še menimo za usodo tistih narodov v Evropi, ki smo jim po prejemu ameriškega državljanstva dali slovo?

Danes je čas, da bi vendar enkrat taki uvideli, kako napačno je bilo njihovo mišljenje. Danes so evropski narodi drug za drugim podjarmljeni, niso pa premagani. Še se borijo, še nasprotujejo, še nagajajo Hitlerju, kjer le morejo. In to je danes za Ameriko velikanskega pome-

na. Še tako kot je, je Hitler Ameriki še vedno nevaren. Močno nevaren! Če ne sam, pa v zvezi z drugimi, recimo — z Japonci! Kako presneto nevaren bi šele bil, če bi mu bili evropski narodi vse od Čehov do Jugoslovanov prodali svoje duše in bi se danes zavedno in iz duše bojevali zoper Zaveznike v skupni fronti s Hitlerjem in celo akso?!

Če je Hitler še vedno nevaren AMERIKI, čeprav mora imeti močne posadke svo-

pravice na svetu za majhen narod, kot je slovenski, hrvatski, srbski . . . tudi za velike narode kmalu ne bo pravice in je že danes ni!

Kdor se je med nami toliko odtujil SLOVENSTVU, da mu SRCE več ne odobrava pisanja Ave Marije, ko dela propagando — pravo resnično, pravično propagando! — za Slovenijo in Jugoslavijo, —

— naj vsaj radi Amerike to reč sprejme. Naj vsaj radi Amerike prizna, da ima Ave

Matere—begunke. Z žalostjo gledajo v bodočnost. Ali bi bil velik greh, če bi preklele mater, ki je Hitlerja rodila . . . ?

je vojske v podjarmljenih evropskih deželah in jih ne more porabiti na svojih frontah — kako nevaren bi šele bil, če bi mogel imeti vse tiste svoje vojake pri sebi, poleg njih pa še nekaj milijonov od tistih narodov, ki naj bi se bili lepo podali tiste čase, ko se je povprečen Amerikanec najrazličnejšega kova še samo za šport zanimal.

Bratje in sestre, če ne bo

Maria prav, kakor imajo prav tudi drugi listi, ki delajo podobno propagando!

Gorje bi bilo Ameriki in ž njo vsem Amerikancem najrazličnejšega kova, če bi prenehala vsa ta in podobna propaganda — in bi Hitler imel res vso Evropo v žepu! Zakaj njegov drugi žep bi bil še vedno prazen in v njem bi bilo dosti prostora za — Ameriko . . .

Ni odvisno samo od Ave Marie — morda sploh ni nič od nje odvisno — če je Evropa za Hitlerja ali proti njemu. Toda tu gre za načelo. In to načelo pravi: Potrebna je prava propaganda, potrebna je pravična propaganda — in Ave Maria je ne samo upravičena, ampak naravnost dolžna, da po svojih močeh in na svoj način pomaga delati te vrste — propagando!

Te vesti prečitaj in še trdi: Nemec je kulturn.

London, 21. marca (NYT) — Jugoslovanska vlada v izgnanstvu, ki ima svoj sedež v Londonu, je izdala danes poročilo, ki trdi, da so nemški vojaki s strojnimi postreljali okrog 4000 Jugoslovancev v bližini Kragujevca. Vest pravi, da so ta strašni zločini Nemci izvršili 21. oktobra lanskega leta, ko so Nemci ubili s strojnico tudi nad sto šolskih učencev, ki so jih prijeli, ko so šli iz šole, s knjigami v rokah.

Jugoslovane so ubili zato, ker so četniški oddelki ubili deset nemških vojakov. Nobena od vseh štirih tisočev oseb ni imela nobene zveze z ubojem nemških vojakov in mnogi med njimi so bili ustreljeni, ne da bi vedeli zakaj.

Petnajst let stare otroke, duhovnike, trgovce in delavce so tega dne kakor živino lovili po mestu in po bližnji okolici in jih vodili na polje,

kjer so jih na najgroznejši način ubijali.

Slovenski duhovnik, ki je bil priča strašnemu klanju, je prinesel vesti s seboj in pripoveduje:

“Stvar se je začela 19. oktobra, ko so Nemci poslali veliko število vojakov iz Kragujevca v bližnje mesto Gornji Milanovac, kjer so delovali četniški oddelki. Po jugoslovanskih poročilih je nemško topništvo razdejal Gornji Milanovac. Prebivalstvo se je umaknilo v gore in

petdesetim letom so izgnali na ulico in jih gnali v predmestje Topovska kula.

Nihče ni vedel pravi razlog za pogon. Nekateri so mislili, da so vzeli s seboj tiste, ki niso imeli papirjev in da jih bodo obtožili za razdejanje neke železniške proge v bližini. Vsega skupaj so jih prijeli 8000. Dečki so vsi bili iz gimnazije.

Zgodaj zjutraj drugega dne so Nemci začeli razdeljevati tisoče v skupine po štirideset. Oborožene straže

Vojska — delo pekla. Iz ruševin domače hišice si je ta fantek samo kanarčka in kajbico rešil.

ko jih je nemško vojaštvo zasledovalo, so ga napadli četniki iz zasede in ubili deset vojakov, šest in dvajset pa jih ranili.

Naslednjega dne so nemški vojaki v polni opremi obkolili Kragujevac; nikogar niso pustili iz mesta. Vojaki so hodili od ulice do ulice, od hiše do hiše, od trgovine do trgovine in lovili moške. Vse moške med petnajstim in

so peljale te skupine iz predmestja v polje. Potem se je začelo klanje.

Potek ubijanja je vodil neki nemški major, ukaz zanj pa je dal mestni poveljnik Zimmerman, pravi jugoslovansko poročilo.

Kakor živino v klavnico so jih gnali v skupinah po štirideset, drugo za drugo. Okrog sto šolarjev, s knjigami pod rokami in z njihovim

ravnateljem Panteličem je bilo med njimi. Sedem pravoslavskih duhovnikov, veliko število sodnikov in množice drugih so pobili.

Ravnatelj Pantelič je padel na kolena in prosil Nemce, naj prizanesejo šolarjem in ko so mu prošnjo odbili, je sam prosil, naj ga z njimi vred ubijejo. To prošnjo so mu uslišali.

Ko so žene in otroci, ki so jih pustili v mestu, zvedeli, kaj silno in neprestano ropotanje strojnic pomeni, je vse mesto odmah postalo podobno pokopališču. Ni bilo rodbine, ki ne bi izgubila najmanj po enega dragega. Nekatero so izgubile vse moške člane. Samo nekaj sto aretiranih se je vrnilo domov.

Okrog 600 mož so držali kot talce, če bi še katerega nemškega vojaka ubili. Dan po pokolju so tem šeststo ukazali, naj trupla ubitih pokopljejo.

Pokopavali so jih brez počitka od srede do sobote, pravi poročilo. V svežnjih po petdeset so trupla pometali v skupne grobove. Ponekod so bili tako plitki, da so jih psi razgrebli. Sorodnikom ni bilo dovoljeno videti še zadnjič trupla svojih dragih.

Nemci so izdali uradno poročilo, ki pravi, da so ustrelili 2300 komunističnih razbojnikov.

Nekaj dni zatem so Nemci ubili 300 mož v Kraljevu, med njimi vse železniške nameščence.

Nemški list o potujčevanju Slovencev

Nacijski časopis "Das Reich" ki izhaja v Gradcu, je priobčil daljšo razpravo o potujčevanju slovenskega življa na Štajerskem, iz katere navajamo sledeče:

"... Zdaj si pa naša spodnja dežela spet nadeva nemško lice. Vsa krajevna imena so postala spet nemška. Kjer so še v avstrijskih časih trpeli slovansko zveneče označbe krajev, so jih zdaj nadomestili z domačimi imeni, ki so jih poprej strokovnjaki izbrali in odobrili. Vsepovsod najdete tudi nemške napise na trgovinah in tvrdkah. Otroci se uče nemščine v šolah v govoru in pisavi..."

"... Zbiranje za zimsko pomoč, ki se je vršilo 25. in 26. oktobra je bilo prava manifestacija nemškega narodnega socializma. Kjer je še kaj predsodkov, jih je bilo treba odstraniti z izobraževalnim delom. Pri štajercih se seveda še vedno pozna jugoslovanska propaganda. Ta propaganda je kajpada poskušala v prvi vrsti ustvariti umetne meje proti nemštvu in varala je z neko slovansko enotnostjo..."

"... Naši nemški sonarodnjaki na Štajerskem so se morali desetletja zapirati sami vase, da so se mogli ubraniti vsem vplivom poslovanjenja. Le tako so mogli ohraniti svojo narodno eksistenco. Danes ni več mej proti Slovencem. Ko smo iztrebili tiste, ki so bili med nami nezaželjeni zaradi ra-

se in narodnosti, s preostali mi lahko delamo skupaj. Naše sonarodnjake v teh krajih čakajo prav posebne naloge radi njihove jezikovne in kulturne vzvišenosti. Zato je razumljivo, če so vzeli v roke vodstvo, skupaj z Nemci iz rajha in s Heimatbundom..."

"... Zavode nekdanje jugoslovanske države je prevzel komisariat Reichsgau-a. Razen vseh bolnišnic je prevzel tudi znani letovišči Rogaško Slatino in Neuhau pri Celju, ter vse poljedelske šole. V last Reichsgau-a so prišli tudi premogovniki v Velenju..."

"... Ko so uradniki civilne uprave in voditelji Heimatbund-a začeli s svojim delom, ni bilo ljudi, na katere bi se mogli navezati. Nastale so velike težave, zaradi prebivalstva in zaradi pomanjkanja. Delni uspeh je prišel odtod, ker so razni upravni uradi dobro razumeli položaj. Gauleiter si je izbral svoje sodelavce skoraj samo iz odgovarjajočih upravnih edinic Reichsgau-a. Zato tudi ne bo nobenih težav z uslužbenci, ko gre samo za to, da se novo ozemlje čimprej vtelesi Gaureichu..."

"... Več kot tisoč vzgojiteljev in vzgojiteljic, ki jim je bilo mogoče zaupati potk 80.000 otrok v 2250 razredih v spodnjem delu dežele, je dal Gau Steiermark. Ti so po večini izprašani učitelji in učiteljice, nekoliko dijakov in dijakinj iz zadnjega letnika učiteljskih, ter voditeljic in voditeljice Hitler's Jugend-a in Bund Deutscher

Maedchen. Med domačimi Nemci pa je bilo mogoče najti le malo učnih moči. Novo šolsko leto se je začelo povsod po načrtu, prvo leto s celim letnim programom. Za ljudskimi šolami so prišle višje šole in pred kratkim je bilo možno naznaniti pouk tudi v obveznih nadaljevalnih šolah. Ustanovili smo tudi petnajst obrtnih šol . . .”

“ . . . Namesto jugoslovanskih okrajev za civilno upravo smo ustanovili upravo po

jitevi ali potnih listov. Nemeck iz Reicha prihaja sem brez vsakih težav . . .”

Pismo slovenske matere

(JIC) Brez popravkov ali sprememb priobčujem pismo slovenske matere, ki nam je po ovinkih prišlo v roke:

11. novembra 1941.

Draga Angelca! Prejmi mnogo pozdravov iz tujine,

Zorčič, Preskarjeva Urša z otroci in starši, samo Koster je ostal za mali čas kjer je glavna pošta. Tudi Ribič je moral prazniti, sedaj smo vsi enaki. Draga Angelca, ne morem ti opisati moje velike žalosti ker smo toliko trpele in moje uboge Pepca in Marica, ki so se zaradi mene toliko mučile a zdaj nimamo nič, niti hrane ne pravične. Bog ve ali bo to do smrti ali ne. Draga Angelca, če dobiš ta list prosim piši takoj in sporoči Minki, ne vem če se vidimo še kdaj. Bog vaju varuj take nesreče. Sedaj rečejo, da do pomladi ostanemo tukaj v lagru. Mladi bodo hodili vun delat, mi stari bomo solze pretakali ker bomo morali stradati, ker nismo za nobeno delo. Mi smo čisto na niskem. Snega nimamo, na okrog ga vidiš daleč po gorah. Hiš je malo in tudi ti so bili sem preseljeni. Bog ve kam bomo tudi mi na spomlad. Glih ne zebe nas ne.

Pozdravljam vas in vse tvoje. Zmiraj sem imela veselje, da vas vidim. Velika nesreča je prišla, da se ne bomo nikdar več videli. Če veš za Anico sporoči jej pozdrav in atreso. Vaj pozdravlja in sinčka malega.

Tvoja mama.

Ali je bilo dobro in koristno?

Pred letom dni se majhen narod ni hotel pokloniti Hitlerju . . .

V tedenski prilogi washingtonskega "Sunday Star"

Sirota na grobišču svojega doma. — Zdaj vse minulo je, nič več pel ne bom, ker ni več moj ljubi dragi dom.

zgledu Reicha. Največji deželni okraji so sedaj Maribor (112.000 prebivalcev), Celje (137.000 prebivalcev) in Ptuj (102.000 prebivalcev). Dva manjša okraja sta v Posavju . . .”

“ . . . Izogibajoč se ostrosti, če je bilo mogoče, smo življenje v spodnjem delu preuredili po načinu in razmerah življenja v Reichu. Že od 15. oktobra naprej ni več nobenih carinskih ome-

žalostne domovine. Naznanjam ti, da smo morali zapustiti domovino, vse kar smo pridelali, tako kot najhujši razbojnik. Na starost moram po svetu hoditi. Zdaj smo tu v lagorju, jesti dobimo trikrat na dan, moramo čakati tistih porcij, kruha malo V eni sobi nas je 80 oseb. Mi smo skupaj jaz, Karl, Ignac, Pepca, Marica. Za Jožeta ne vemo kje je. Iz Globokega je vse šlo, žup.

je bil dne 29. marca priobčen sledeči članek znanega ameriškega pisatelja slovenskega pokolenja Louisa Adamicha:

“Pred letom dni so bile oči vsega sveta obrnjene v malo balkansko državo. “Hitlerjev vijak privija Jugoslavijo” so bili naslovi dnevnikov in strokovnjaki za zunanjo politiko so sodili soglasno: Država Srbov, Hrvatov in Slovencev je zrela zanj. Njen neuravnovešeni regent in njegova zanikerna vlada, jalova s svojo neprestano pomirjevalno politiko, se morata sedaj prikloniti in vdati, kakor so se vdali vladarji Madžarske, Rumunije in Bolgarije pred njim.

Komentatorji so namigovali, da so notranja politična nasprotstva napravila iz Jugoslavije prazno vrečo. Nekateri so dodajali, da predaja še te balkanske države ne bo prav nič vplivala na svetovno krizo.

Jaz sam sem vedel, da bo Jugoslavija propadla. Vendar, jaz sem se tam rodil in zame je bilo važno dejstvo, kako je propadla Moja mati in pet sester in štiri bratje so živeli tam; vsi štirje bratje so bili pri vojakih. Imel sem mnogo prijateljev v Beogradu, Zagrebu, Ljubljani, Sarajevu in Splitu. Njihova življenja bi morda bila varnejša, če bi se država predala; vendar je misel o padcu Jugoslavije brez boja bila zame neznosna. Pošiljal sem brzozjavke in rotile k odporu. Tako so storili, izvedel sem pozneje, še mnogi drugi A-

merikanci jugoslovanskega pokolenja.

Zaradi teh brzozjavk so se mi prijatelji posmehovali. Lahko je siliti k odporu, če si tisoče milj proč. Druga stvar pa je bila za majhno državo s starinsko opremljeno vojsko, reči “Ne!” in povabiti nacijske oklopne divizije in Stuke k strašnemu uničevalnemu delu. Bilo je prav nestvarno pričakovati, da se bo Jugoslavija upirala.

“Nisem tako gotov,” sem dejal. Kakor mnogi drugi jugoslovanski Američani sem čutil — bili so trenotki, ko sem bil čisto siguren — da bo ljudstvo mojega rojstnega kraja našlo pravo pot in reklo: “Ne!” Mislim sem, da jih poznam, ne brez napak in pomanjkljivosti, vendar ves čas svoje zgodovine navajene zla in usodnih časov in v trenutkih odločilnih prelomov zmožne (zlasti Srbi) pravljičnega junaštva.

Pozno v marcu je prišla žalostna novica: Hitler si je končno utrl pot. Kmalu se je razvedelo, da je beograjska vlada podpisala sporazum, ki je dovoljeval nacijem prehod čez državno ozemlje v Grčijo.

25. marca so šolski otroci v raznih krajih države odpovedali pokorščino v šoli in zunaj, začeli so ropotati s klopami, vzklikati med poukom in delati razžaljive opazke na račun beograjskega režima in Hitlerja. Mrki moški in ženske, po večini deželani, so se začeli zgrinjati v prestolnico. Mnogi med njimi so imeli puške pod suk-njiči. Noben razglas jih ni

privabil, nobeno organizirano zbiranje. Sledili so nagonsko splošnemu klicu k vstaji. Ponižanja, s katerim sta ga hotela udariti Hitler in njihova lastna vlada, niso mogli prenašati.

Prebivalstvo v prestolnici se je pomešalo z obiskovalci. Majhne skupine so se pomikale po mestu ali postajale po cestah, mirno. Brez besed. Ljudje so pred sabo mrmrali svoje srbske pesmi, žalostne in vesele hkratu, polne globokega pomena, ki jih ni mogoče prevajati, ki pripovedujejo, da včasih dežela pride v tak položaj, da je treba zanj umreti v interesu življenja.

Z njimi vred so isto čutili mladi idealistični častniki in v noči 27. marca so “z obrazi angelom maščevanja” prisilili staro vlado k predaji in napravili prostor novi, ki je Hitler ne bo mogel pregovoriti k podpisovanju pakta.

“V trenutku smo oprali sramoto prejšnjega tedna” mi je pripovedovala priča teh dogodkov, “in neopisljivo navdušenje nas je prevzelo. Bilo je lepo, zgodnjepomladansko vreme; množice so valovale po beograjskih ulicah. Ljudstvo je plesalo, prepevalo in se smejal. Vsi smo vedeli, da je blizu konec in vendar smo bili silno srečni. Tujci in politični nasprotniki so se srečni objemali na ulicah.”

“Izbrali smo si našo usodo. Vedeli smo, da je po opremi naša vojska mnogo slabša od Hitlerjeve in da bo udaril vsak trenotek. A narod je dejal: ‘Karkoli nas bo

zadelo bo boljše od ponižanja, s katerim bi nas osramotilo dovoljenje za prehod nacijskih čet skozi Jugoslavijo, da uničijo Grke! Drugi so pravili: 'Bog in Njegova pravičnost bosta končno zmagala.' — Ne morete zgrešiti, če se postavite po robu nesramnosti v obrambo pravice, tudi če umrete pri tem. Drugi bodo živeli za vami.

V enem tednu so naciji preplavili Jugoslavijo. Spremenili so v prah dele Beograda in Sarajeva. Odgnali so 20.000 na prisilno delo. Kvizlingi so spremenili deželo v neopisljivo strašno morišče in dobesedno poklali deset in deset tisoče.

Pred letom dni so mnogi Američani mislili, da so Jugoslovani samo zato na svetu, da se za nekaj žrtvujejo. Sedaj pa je razvidno, da je njihov daleč odmevajoči "Ne!" imel svetovno važne posledice in zgodovina bo prejkone opisovala dan 27-ga marca kot začetek Hitlerjevega konca.

Ta "Ne!" je prisilil Hitlerjevo vrhovno poveljništvo, da je odložilo napad na Rusijo za pet tednov in s tem dal rdeči vojski pet tednov časa za priprave. Pomagal je zavleči boj na ruskem bojišču do zime in s tem povzročil vso Hitlerjevo katastrofo v Rusiji. Prav tako je utrdil stališče Turčije in dal Angležem priložnost za vzpostavljanje nadzorstva nad Sirijo in Irakom in tako rešil Srednji Vzhod.

Če bi ne bilo tega "Ne!" bi general Mihajlović in njegova vojska morda danes ne

pestila Nemcev v Jugoslaviji.

Prav verjetno je odločni "Ne!" presunil japonskega zunanjega ministra Matsuo-ka, ki je bil tedaj Hitlerjev gost, ter tako zavlekel japonski napad na Združene države in nam dal dragoocene mesece, da smo spravili v pogon našo oboroževalno industrijo.

Jugoslovanski "Ne!" naj bi ne pomagal samo do naše zmage; pomagal naj bi tudi do vstajenja Jugoslavije.

Za novo Jugoslavijo

Ban g. dr. Ivan Subašić je podajal o Veliki noči po kratkovalni postaji CBS sledeče misli v svojem govoru:

"Ko stopam pred mikrofona in ko je pred mojimi duševnimi očmi tisto, kar mi je najdražje, dom in domovina, ko sem s svojimi čustvi in mislimi v današnjih praznikih pri tradicionalnem praznovanju velikonočnih dni v domovini — večnih teženj, ki se po vsaki hudi zimi porajajo v srcih vsakega bitja — težnje za vstajenjem lepših dni, polnih solca in toplote, dela in zadovoljstva, miru in sreče; ko me vse to prevzema, boste razumeli, kaj vse bi vam hotel reči, vsem vam in vsej naši Jugoslaviji.

Miru in pomirjenja želim vašim dušam v isti meri, v kateri vse človečanstvo stremi danes za edino srečo, ki ji je ime mir. S to željo vas bom danes poskušal privedi pred resnico današnjih dni.

Ta slika naj bo točna in realna:

Dve in pol leti besni vojna. Nemčija je v tem času pokorila in si podredila skoraj vso Evropo razen Rusije. To delo je opravila hitro, s strahovitim nasiljem. Evropa je občutila rezultate surove sile 70 milijonskega naroda, Evropa čuti tudi danes vso težo besa in blaznosti te sile. Mi smo bili z Grki zadnji v Evropi, ki smo padli v jarem in okove tega nasilnega gospodarja Evrope in vsega sveta. To je bilo pred letom dni. Hitler je tedaj vzkliknil: moji sili in moči, ki je v nekoliko tednih pokorila dve državi, nobena stvar več ne stoji na poti. Odšel je na Rusijo. Opit z zmago nad tako rekoč golorokim narodom — kajti mi smo v primeri z nemško oborožitvijo zares bili goloroki — je z vso svojo silo navalil na Rusijo. Roki zmage, ki jo je obljubljal so bili kratki; tri tedne, šest tednov — še nekoliko tednov. Ruske vojske je po poročilih nemškega vrhovnega poveljništva zmanjkalo vsak teden najmanj enkrat. Tako je šlo polnih šest mesecev. In ko se je Hitler s svojo vojsko hotel greti na moskovski "topljuški", ga je zadel prvi ofenzivni udarec tiste vojske, o kateri je vam in vsej pokorjeni Evropi uradno sporočal, da je zlomljena in da je ni več. Nemška vojaška sila se še danes zvija pod temi napadalnimi udarci ruskih armad. Pripravlja se nova ofenziva na Rusijo, za katero Hitler zbira vse. Ta "vse" so potlačeni narodi Evrope, katere bo on s silo pognal v smrt, kakor s silo ubija in

uničuje bodi sam, bodi po svojih Kvizlingih vse tiste, ki si upajo misliti in verovati v zmago življenja in pravice, proti kateri se on bori. Podpira ga Japonska, z istim načinom želi doseči iste cilje kakor on. To je prva resnica in prvo bojišče.

Vsi ostali na zemeljski krogli so njegovi nasprotniki, to je druga resnica in to je drugo bojišče. Tisti, ki si želijo zmago demokracije, pa jim popušča upanje v našo zmago, ko gledajo silo in moč Nemčije, naj vedo, kakšno je v resnici drugo bojišče.

Ko se je vojna začela, noben od naših zaveznikov, razen morda Rusije, ni bil pripravljen za vojno, Veliki Britaniji se je v času, ko še ni bila pripravljena za borbo, posrečilo odbiti vse nemške udarce. Kdor pozna hladnokrvnost in žilavost angleškega naroda prav gotovo ne bo dvomil, da se je ta narod v dveh in pol letih opremil in pripravil za zmago, svojo zmago in zmago vsega človeštva.

V času nemško-ruskega spopada nihče ni mogel pričakovati tega, kar je Rusija storila v desetih mesecih vojne. Rusija je sama ustavila nemški pohod v času, ko je ta pohod bil najsilnejši, najmočnejši in v največjem polletu. Rusija je ne samo ustavila ta pohod, temveč je s svojo močjo zapovedala umik in tako se Nemčija sedaj umika pred silo ruske armade.

V naši borbi smo vsi uživali simpatije velike demokratske Amerike. Kjer pa je

Amerika bila v miru, je njen ogromni industrijski aparat delal samo tisto in samo toliko, kar in kolikor danes dela država v miru. Tako je do vstopa v vojno ameriška vojna industrija bila v pogonu samo toliko, kolikor je kdo naročil ali kupoval ta material od nje. Danes je Amerika v vojni in ona je takorekoč čez noč spremenila ves svoj aparat za potrebe vojne industrije. Z njenega industrijskega traku še danes spuščajo tanke in letala v tisočih, a iz ladjedelnice vsak dan prihajajo nove ladje z deset in sto tisoči tonaže. Rezultati ameriške vojne industrije — v tem trenutku ko to govorim — govore s polno realnostjo, da bo Amerika svojo nalogo letos ne samo izvršila, temveč jo tudi presegla. Tu so sto in sto tisoči tankov, tu je šestdeset tisoč bojnih letal, tu je osem milijonov ton novih ladij, da ne zaidem v astronomske številke ostalega orožja.

To je resnica brez sence pretiravanja ali olepševanja. Če se vzame v obzir vso silo vojnega materiala, ki ga izdelava Amerika, Velika Britanija in Rusija danes in če se vzamejo v obzir ogromni milijoni človeškega delavnega in borbenega aparata, potem ni težko izmeriti in primerjati veličastnost moči prve in druge fronte, potem ni težko priti do zaključka, kdo bo zmagal.

Razen vsega tega je treba imeti pred očmi, da aparat naših nasprotnikov, pa naj bo še tako močan, dela samo pod pritiskom sile in iz stra-

hu pred silo. Tako je v Evropi pri naših nasprotnikih. Ogromni aparat, delo in borbe naših zaveznikov pa se vršijo v disciplini, prostovoljno in z ljubeznijo, po načelih, ki so izražena v ciljih zmage miru in v veri v vstajenje novega sveta, v katerem bo človek spoštovan kot človek, narod kot narod in vsi skupaj v skupnosti svobodnih narodov bomo našli gotovost trajnega miru in sreče v miru.

Ko vse to veste in ko na stvarnosti gradite vaše zaupanje, ne podvomite noben trenotek v našo bodočnost in naše novo in srečno vstajenje, radi katerega danes trpimo in prenašamo vso težavo današnje Golgote.

Ko nas je pred letom dni napadla močna sovražna sila, smo se stresli, ko smo videli, kako se nad nami širi mrtvaški plašč težke usode, ki se nam je od dne do dne prikazovala kot večnost. Vse tiste strahote in grozote, vse prelivanje krvi, terorji in pregoni, lakota in beda, o katerih smo prej samo slišali pripovedovati, so sedaj postali strašna resnica nad nami in nad našo domovino. Mi, ki smo daleč od vas s strahom v duši in z bolečino v srcu, vsak dan spremljamo vaše življenje. Mi dobro vemo, kaj se pri vas dogaja in kaj kdo dela. Mi, ki zaupamo v zmago resnične in božje pravice, zaupamo v odgovornost, v kazni in v plačilo za dela in dogodke, ki se tam odigravajo. Dočim spremljamo sijajni odpor našega kmetskega stanu, ne-

nadkriljivo hrabrost naših vojakov in četnikov v planinah, pišemo vse zločine tistega malega števila izdajalcev, ki so se podali v službo najstrašnejšega sovražnika našega naroda.

Nam ni potrebno prepričevati ta svet demokracije in svobode kako misli in kako čuti naš narod. Nam ni treba dokazovati našim velikim zaveznikom in bodočim zmagovalcem, da smo mi na njihovi strani zaradi prepričanja in politične zavednosti našega naroda. Oni danes vedo da je duh naših četnikov v planinah isti duh, kakor duh naše vasi in našega kmeškega stanu, da je to duh vsega našega kmeškega naroda, ki je vzgojen v svobodi, ki ljubi svobodo, in ki za svobodo umira.

Radi tega je problem srpskega in hrvatskega in slovenskega naroda, sedaj in v bodočnosti isti. Stališče našega naroda, srpskega, hrvatskega in slovenskega do vseh sovražnih in vsiljenih režimov v Zagrebu, Beogradu in Ljubljani, ki se odraža v aktivnem odporu naših četnikov s puško v roki in v trdovratnemu in nezlomljivemu odporu našega kmeškega in delavskega stanu, daje jamstvo, da bodo naši zavezniki priznali naše državne in politične narodne zahteve. Mi, kot člani velike skupnosti zedinjenih narodov imamo v programu za bodočnost zagotovitev tistih načel, ki smo jih prinesli in s katerimi smo prišli v to skupnost; načel kmeške demokracije, ki so kakor nik-

Bombe so padale, razbijale domove in trgale družine vsaksebi, križ je ostal nedotaknjen, kot znamenje Velikega petka in Velike nedelje. V Bogu edinem moreš najti tolažbe v teh dneh. Upamo, da greh Nemcev ne bo ostal nekaznovan.

dar prej izražana in zastopana v današnji vladi kraljevine Jugoslavije.

Vse tisto, kar mi, izrecno zahtevamo, nam je zagotovljeno, a to je priznanje neodvisne in svobodne državne skupnosti, Jugoslavije, v kateri bo srbski, hrvatski in slovenski narod po svoji svobodni volji povezan na temelju enakopravnosti in na temelju spoštovanja medsebojnih pravic in dolžnosti, tako

posameznika kakor naroda.

Mi danes gradimo novo Jugoslavijo — ne takšno, kakršna je bila — boljše in lepšo, svobodno za vsakogar, pravično za vsakogar, enakopravno za vsakogar, v kateri nikdar ne bo nadrejenosti ali podrejenosti, ne poedincev, ne naroda, v kateri bo vladalo samo eno: Resnična volja naroda po načelih resnične demokracije."

SLOVENSKA NARODNA

Nekoč so živeli trije bratje. Potovali so po svetu s trebuhom za kruhom. Sreče pa tudi v svetu niso mogli najti, zato so sklenili, da se vrnejo domov.

Spotoma so doživeli nekaj nenavadnega. Prihrumela je nevihta, a nikjer ni bilo zavetja. Že so mislili, da bodo morali umreti, ko so zagledali v daljavi blede svetlobo. Najstarejši brat se je hitro napotil proti svetlobi, da bi prinesel ognja. Namesto pastirja, kot je pričakoval, pa je zagledal pred seboj peklenščka z rdečo čepico, ki je sedel pri ognju. Brat se je na vso moč prestrašil, nazadnje pa se je le ojunčil in ga prosil, naj mu podari malo ognja. Peklenšček se je prekanjeno zasmel in rekel:

“Dobro, dam ti ognja, če mi poveš tri stvari, ki se še niso zgodile in se tudi nikoli ne bodo zgodile.”

Mladenič je začel premišljevati, pa se ni mogel domisliti ničesar. Peklenšček ga je zgrabil in vrgel na ogenj.

Brata sta nestrpnost čakala starejšega brata. Ko ga le ni bilo od nikoder, se je odpravil drugi brat po ogenj. Tudi njemu se je zgodilo natančno tako kakor starejšemu bratu.

Najmlajši brat je nekaj časa potrpežljivo čakal, da se vrne starejša brata, potem pa ju je šel iskat. Namesto pastirja je tudi on našel pri ognju kosmatega peklenščka. Peklenšček se je že veselil, da bo tudi mladenič postal njegova žrtev. Ukazal mu je, naj mu pove tri stvari, ki se še nikoli niso zgodile in se nikoli ne bodo.

Najmlajši brat pa je bil bistre glave. Malo je pomislil in iztuhtal:

“Nekoč sem bil v nebesih. Tam se mi je imenitno godilo. Jedel in pil sem, kar sem hotel. Nazadnje pa sem se zbal, da bi opazili kakšen grešnik sem. Hitro sem se začel po vrvi spuščati navzdol. Pa mi je nenadoma zmanjkalo vrvi in nisem mogel ne naprej ne nazaj. Na vso moč sem začel kričati na pomoč — a nikogar ni bilo v bližini, da bi mi pomagal. Dolgo sem tako visel med nebom in zemljo, nazadnje pa

sem sklenil, da si pomagam sam. Rečeno — storjeno. Napotil sem se domov, poiskal kos vrvi in jo pritrdil k vrvi, ki je visela iz nebes. Tako sem se srečno spustil na zemljo in odrinil proti domu. Spotoma pa se mi je pripetila druga nezgoda. Štrbunknil sem v globoko blato. Nisem in nisem se mogel skobacati iz njega. Kaj storiti? Hitro sem stekel po lopato in se izkopal iz blata. Ko sem lopato poslednjič zapičil v blato, se mi je odlomil ročaj. Hvala Bogu, zdaj te itak ne potrebujem več! Sem rekel in zalučal v bližnji grm, kar je bilo na lopati železnega. Iz lesenega ročaja pa sem si zvil lepo piščal. Vtaknil sem jo v usta in si zapiskal poskočno pesem. Prišel sem domov ravno v trenutku, ko so mi nesli očeta h krstu. Veselo sem krenil za botrom po beli cesti in spotoma ves čas piskal, da je bilo veselje.”

“To si pa dobro iztuhtal,” je rekel peklenšček in se veselo namuznil. “Te tri stvari se res še nikoli niso zgodile in se tudi ne tati kaj boljšega. Ker si takšen tič, ti vračam oba brata!”

Položil je predenj dva kosa mesa in ju pomazal s čudno mastjo. Pred presenečenim mladeničem sta takoj nato stala oba brata živa in zdrava, peklenšček pa je izginil brez sledu.

Bratje so se prijeli okoli vratu in se pojoč in vriskajoč vrnili domov. Poslej jim je je šlo vse po sreči in jim ni bilo treba več hoditi po svetu s trebuhom za kruhom.

Ko sem čital to bajko, mi je nehote vstalo v duši vprašanje: Kdo bo med nami jugoslovanskimi brati imel vlogo, da bo ukanil nemškega peklenščeka?

NAŠA JUGOSLAVIJA

DANES Jugoslavije ni več na zemljevidih. Vendar pa je ostala v naših srcih in v naših željah, pa tudi v našem delu za njeno obnovev.

Nemštvo je že pred več stoletji sklenilo, da ubije Slovence, to je, jih ponemči. Prelepa zemlja je slovenska zemlja, da bi se ne vzbudila nemška nevoščljivost in nemško grešno poželenje po tej zemlji. Ko je škof Dr. G. Rožman prišel iz Amerike je nekoč v nekem svojem govoru dejal: "Bil sem veliko po svetu. Tudi Ameriko sem prepotoval od New Yorka do San Franciscaca. Videl sem mnogo lepih krajev, s katerimi je Stvarnik obdaril razne kraje in držele. Toda, ko sem se vrnil in videl zopet našo lepo Slovenijo, se mi je zdelo, kakor da bi bil Stvarnik vse te lepote, raztresene po svetu, zbral v lep šopek in ga položil tu sem, kjer je Slovenija. Da, Slovenija je šopek vseh krasot sveta!" In to je tudi Slovenija.

Že pred stoletji je nemštvo začelo to delo ponemčevanja. Zato je naselilo v Kočevje tisoče nemških družin in Avstrija je skrbela, da so ostali Nemci. Tudi po Koroškem in Štajerskem in po Gorenjskem so naseljevali Nemce s tem namenom. Zlasti so to delali zadnjih petdeset let pred vojno. Tako so nam že cela mesta skoraj ponemčili. Tako Maribor, Celovec, Ptuj, Celje, Brežice, nazadnje Jesenice, Domžale i. dr. Ako bi šlo še petdeset let tako naprej, bi bila Slovenija nič več slovenska, temveč mešana zemlja.

Ker pa se je slovenski katolicizem, t. j. slovenska duhovščina, slovenski škofje, slovenska društva, pa tudi slovensko ljudstvo upiralo preveč odločno temu ponemčevanju, začeli so Nemci širiti po Sloveniji tudi luteranizem. Veliko takih protikataloških gonj so začeli, ki so poznane kot "Proč od Rima" gibanje. Hoteli so slov. narod versko zastrupiti z nemško luteransko vero, da bi ga toliko lažje tudi narodno ubili.

Zlasti veliki so bili v tem boju proti nem-

štvu škof Slomšek v Mariboru, škof Jeglič v Ljubljani, Dr. Krek na Koroškem, razni Einšpilerji, Grafenauerji in drugi. Veliko velikih mož imamo, ki so v tem boju veliko delali, veliko žrtvovali, pa tudi veliko pretrpeli. Tako smo Slovenci hrabro hrabro vodili ta težki boj za svoj obstoj naroda, pa tudi skupaj z njim za obstoj katoliške vere proti avstrijskim Nemcem, in slednjič 1919 zmagali saj deloma, ko se je ustanovila Jugoslavija in je bilo saj dvetretjini Slovencev pridruženo tej novi državi. Leta 1918, 8. maja je v dunajskem parlamentu Dr. Korošec prečital majsko deklaracijo Slovencev, v kateri so se izjavili Slovenci, da hočejo svojo svobodo in jo že naslednje leto dosegli.

Z nepopisnim navdušenjem so Slovenci pozdravili to novo državo in šli vanjo z vsem navdušenjem skupaj z brati Hrvati in Srbi. Upali so, da bo z novo državo zasijalo na nje novo sonce slobode in prostosti, da bodo svoji gospodarji na svoji zemlji.

Ako primerjamo napredek Slovenstva v prav vseh ozirih v 22 letih v Jugoslaviji z njihovim napredkom tisoč let, kolikor so bili pod Nemci, zlasti pod Avstrijo, vidimo, da v vseh teh tisoč letih nismo malo ne toliko napredovali, kakor smo v teh 22 letih. Na vseh poljih se je pokazal tolik in tako lepi razmah, da smo ga lahko veseli. Če pogledamo slovensko knjigo, slovenske šole, svojo univerzo v Ljubljani, svoje časopisje, svoj jezik, vse se je tako dvignilo, da smo bili najbolj kulturni narod v Evropi. Ako gledamo naše gospodarstvo, tudi tu najdemo velik napredek, če tudi ne še tolik, kakor smo si ga želeli. Toda gospodarsko polje potrebuje za svoj razmah drugačne predpogoji, kakor kultura in knjiga.

Enako smo se lepo razvijali tudi versko in cerkveno. V Mariboru so dobili novo bogoslovno semenišče, enako v Ljubljani. Veliko novih župnij se je ustanovilo.

Še petdeset let takega napredka, pa bi bili Slovenci s svojo pridnostjo in s svojimi zmoglostmi sezidali svojemu narodu mogočeno stavbo splošnega narodnega napredka.

Vendar pa v novi državi Jugoslaviji ni bilo vse v redu. Bile so težke dobe, ko so

na krmilu države stali možje, ki niso razumeli naloge Jugoslavije in je ne vodili prav. Tako je nastalo veliko prepиров. Zlasti hudi prepiri so nastali med Hrvati in Srbi, ki so šli pa tako daleč, da so si Hrvatje s pomočjo Hitlerja in Mussolinija ustanovili lastno svojo državo Hrvatsko in je s tem država Jugoslavija razpadla. Hitler in Mussolini sta jo skupno napadla in jo razbila.

Strašni časi so se začeli s tem razbitjem na veliki petek lansko leto za Srbe, zlasti pa za Slovence, tako strašni, kakoršnih še ne pomni naša 1600 letna zgodovina, dasi smo imeli več zelo žalostnih dob v svoji zgodovini.

Strašni časi so bili, ko je divji Turek hodil morit v našo deželo. Enako hudo je bilo v graščinskih časih, ko so nemški graščaki po naših graščinah ubijali naš narod.

Vendar vse to ni bilo nič v primeri s tem, kar danes narod trpi zlasti pod Hitlerjem. Z živaljo bi se v Ameriki ne smelo brez kazni tako postopati, kakor Hitler postopa s Slovenci. Naredil jih je za svoje sužnje, ki nimajo nobenih pravic. Izgnal je slovenskega kmeta iz njegove kmetije in ga razkropil po Srbiji, Nemčiji, Sleziji in Bog ve kod še vse. Tisoče in tisoče bo poklal. Stotisoči bodo poginuli od lakote in vsega hudega. Uničil nam bo vso kulturo, šole, vso knjižico, vso vero, vse cerkve, vso gospodarstvo. Po tej vojni bomo našli našo lepo Slovenijo samo še kot žalostno okrvavljeno pogorišče. Žalostna je bodočnost.

Vendar na veliki petek lani se je začel naš narodni veliki petek. S Kristusom je nastopil naš dobri katoliški slovenski narod svoj križev pot na svojo Kalvarijo. Toda ravno to pa nam daje tako trdno zagotovilo: S Kristusom in z vero vanj je šel naš narod na svoj križ, ž njim v današnji narodni grob. Toda šel bo pa gotovo ž njim tudi v slavnostno in veličastno vstajenje. Vsak veliki petek ima svojo velikonočno nedeljo. Tudi naš jo bo imel.

IZ ZAPISNIKA KANADSKE SLOVENKE

Priobčuje B. Bernard Ambrožič OFM.

PREDGOVOR.

SLOVENSKO dekcle v Kanadi! Ni jih veliko. To se pravi, ni veliko takih, ki so prišle iz domovine v dekliških letih. Kar je tu rojenih, so večinoma še otroci. Kar jih je prišlo v otroških letih, doraščajo v novi domovini bolj v kanadska nego v slovenska dekleta. Precej jih je pa v svojih dekliških letih prišlo. Tiste so se pomogle in so se izločile iz dekliških vrst.

Slovensko dekcle je torej v Kanadi redkost. Tudi ta, ki nam bo v naslednjih odstavkih odpirala dušo, ni več dekcle. Ko se je pretekla jesen nagibala v zimo, se je poročila. Vzela je Poljaka. Kar je napisala v zapisnik, vsaj kar sem jaz v roke dobil, je še kot dekcle napisala.

Ne poznam jo osebno. Nikoli se nisva srečala, ko sem po Kanadi hodil. Že dolgo živi proč od Slovencev. Komaj da jo kdo pozna, kolikor vem. Po čudnih naključjih je zvedela za moje ime in naslov. Iz domovine bi rada novic . . .

Začudil sem se, kje se je nenadoma vzela. Pisal sem ji, naj mi kaj več o sebi pove. Ni hotela veliko. Pa sem vztrajal in jo skoraj prisilil, da mi je svoj dnevnik poslala. Pod pogojem, da ostane največja tajnost in ga ji vrnem čimprej.

Pa je škoda, da bi ostalo pri tem. Tako lepo branje bi bilo to v Ave Mariji . . . Z veliko težavo sem jo pripravil do tega, da je dovolila. Če garantiram, da nihče na svetu ne bo zvedel za njeno ime? Bal sem se, da take garancije dati ne morem. Že sem ji mislil vrniti zapisnik. Pa mi piše, da stá se preselila v mesto, ki sem ga s težavo na zemljevidu poiskal. Oddahnil sem se in si položil njen zapisnik poleg pisalnega stroja. Nak, tja ji Slovenci niti v mislih ne bodo sledili! Prepisujem s prepričanjem, da ji lahko zagotovim najstrožjo

tajnost . . . Ne bom vsega prepisal. Predolgo bi bilo in vse ni zanimivo za list. Morda komaj vsak tretji odstavek.

Zapisnik nima datumov. Večina misli, ki stoje v njem, so neodvisne od časa in kraja. Nekatero povedo same od sebe, v kakšnih okoliščinah so se rodile. Iz okoliščin se da včasih tudi datum določiti. Toda to in tako bralcem prepuščam.

IZVLEČKI IZ ZAPISNIKA.

Nikoli bi ne bila verjela, da je na svetu mogoča taka samotnost. Ali naj rečem — osamelost? Morda bi bilo prav, da bi pisala: Zapuščena? Zdi se mi, da sem zšla na oddaljen otok, kakor tisti Robinzon, ki sem nekoč tako rada brala o njem.

Saj nisem šele včeraj prišla v Kanado, v ta čudno prečudni svet. Pred nekaj dnevi sem obhajala drugo obletnico prihoda tu sem. Pa se mi zdi, da sem v Kanadi že celo življenje in pol.

In zdaj, po dveh letih, naj začnem pisati dnevnik? Pa ne smem reči 'dnevnik', saj niti ne vem, kako se taka reč piše. Mimogrede sem se spomnila, ko sem že nekaj vrst napisala, da nekateri ljudje pišejo dnevnik. Mislim, da ga jaz ne bom nikoli pisala. In še manj vem, če bom s temile vrsticami že čez pet minut prenehala, ali jih bom pisala do zadnjega dneva.

Brez posebnega namena sem si vzela papir in po peresu posegla. Kar tako iz dolgega časa. Saj se ne da povedati, kako dolge so nekatere ure na svetu in kako neizrečeno so puste. Zdajle, ko vidim to napisano pred seboj, se mi zdi, da že ni več tako strašno. Dobila sem tovarišico — sama s seboj klepetam . . .

Na misel mi je že večkrat prišlo, kaj nam je pravila učiteljica v beli Ljubljani, tista blaga sestra v zavodu. Lepe misli, je rekla, so lepe same na sebi. Pa pridobijo na svoji lepoti, če si jih zapisujemo v zvešček. Kadar se čutimo same — in potrebno je, da se včasih čutimo same, je dostavila s pomenom — je tako zelo prav, če se posvetimo svojim lepim mislim. Lepe misli pa ne pridejo zmerom. Priklicati si jih je tre-

ba včasih. Nazaj si jih prikličemo brez najmanjšega truda, če smo si jih takrat zapisali, ko so prišle same od sebe k nam na obisk. Če si jih nismo zapisali v tistih trenutkih, utegnejo oditi od nas brez slovesa in smo jih izgubili za vselej . . .

Tako in podobno nas je bodrila. Nikoli mi niso ušle iz spomina do kraja, pa se le nisem lotila pisanja. Pa me je nekaj naglano nocoj, da sem si rekla: Pa poskusi še ti, kako se taka reč v resnici obnese.

Prav to je vzrok, da še pišem in še nisem odložila peresa. In mi je všeč to pisanje. Še nekaj drugega sem zraven spoznala. Ko enkrat začneš, je stvar že kar lahka. Začeti pa ni brez težav. Če je pri vsaki reči tako — in sem brala, da je — potem sem sama kriva, da nimam že debelih bukev v predalu . . .

Ampakto mi povej, prijateljica moja, ki samo sebe v tebi spoznam, kaj naj sploh pišem? Ali me nisi morda vendarle speljala na napačno pot? Saj vidiš, da prav za prav nič vrednega pisati ne vem. Malo prej sva sanjali o lepih mislih, ki je nekoč sestra v Ljubljani govorila o njih? Zdaj vidim prav jasno, da lepih misli ni v najini glavi, kako naj jih spravljava na papir? Da pa včasih le ni najina glava brez njih, to veva obe, ti in jaz, prijateljica moja, ki nisi nič drugega ko jaz sama. Tolaživa se s tem, da nekoč pridejo take lepe misli in si jih bova zapisali v ta zvešček.

Nocoj jih noče biti od nikoder. Vseeno sem prav zadovoljna, da sem začela pisati, zakaj večer je hitreje minil in nič več mi ni dolgčas.

Smejati se moram. Sebi se smejem in tebi, prijateljica moja, ki dobro veš, da si ista ko jaz. Še včeraj zjutraj sem se bala večera, danes sem ga čakala z željo. Hotela sem biti sama, da prečitam sinočnji zapisnik. Resnično, zdaj vem za gotovo, da bom nadaljevala s pisanjem. Saj ni vredno veliko, pa kaj koga briga. Saj pišem le zase. In danes sem mislila ves dan pri delu, kaj bom nadalje pisala.

Največkrat sem si ubijala glavo, čemu sem sploh v Kanado prišla. Le po kaj sem se bila spustila v tujino? Ali je bilo po-

trebno, da sem se vrgla v to osamelost?

Pravega odgovora v resnici ne vem. Skoraj bi rekla, da je bilo tako namenjeno zame. Če bi bila bolj verna, bi morala reči: Božja volja je bila.

Če bi bila bolj verna! O, saj nisem brez vere! Nak, nisem brez nje. Pa je vendar tako čudna ta reč. Če hočem biti poštena, moram priznati, da moja vera nima več nekdanje globine. Do kolen mi komaj doseže, če z mislijo vanjo zagazim. Ko z očmi vanjo pogledam, ji seveda vidim do dna in ostrí kamenčki me bodejo v misli. Nekdaj je bila brez dna moja vera in sem zaplavala vanjo, kot bi ne bilo v njej spotikljajev. Zdaj se pojavljajo pri prvih korakih, ko gazim z obrežja, da zaplavam kot ribica v svoj element. Največkrat ne morem. Pa nimam rada, da je tako. Poskušam, resno poskušam, da bi bilo drugače.

Spet so me vprašali danes, čemu sem čez morje prišla. Odgovorila sem z eno besedo — razmere! Naj si misli vsak, kar more in ve. Sama zase sem pa ves dan potem premetavala v sebi besedo — razmere . . .

Oče nam je bil v tujini od nekdanj, skoraj bi rekla. Odkar pomnim, je hodil po svetu. Menda samo radi tega, ker se je temu življenju privadil. Kaj vem? Prišel je od časa do časa pogledat, kako je doma, pa ga ni vzdržalo pri nas. Če je prinesel denar ali ne, ko je prišel, saj še vedeli nismo. Ko je zopet odhajal, je šlo vselej nekaj prijateljev ž njim. Rečeno je bilo, da jim je posodil za pot. In če mu je mati na srce govorila, naj ostane doma, je odgovarjal, da mora nazaj, da iztirja dolgove. In drugih izgovorov in ovinkov brezbroj, da je mati ugibala, kje je resnica.

Šla sem v Ljubljano študirat. Oče je bil materi pisal, naj me le pošlje, da bo že on pošiljal denar. Vesela sem šla, vseh zlatih nad polna. Za prvo leto je oče držal obljubo. Za drugo si je mati na posodo vzela. Tretje sem ostala doma. Bila sem pol mestna, pol kmečka. Hotela bi dalje, pa ni bilo kako. Pisala sem očetu in mati je pisala posebej. Odpisal je kmalu, naj pridem za njim. Ni vredno, da bi dalje v šolo hodila, ko vse na Slovenskem študira. Tako

pravijo, je pristavil v pismu, vsi, ki iz domovine pridejo tja. Ne bo kruha za prešteviline študente . . . Pa tudi za kmečko punco ne bom, toliko sem se spridila v dveh letih Ljubljane. V Kanadi se bo našlo zame to ali ono . . .

Beseda "spridila" me je močno bolela. Posebno, ko je mati stako skrbjo pogledovala za mano, da sem si mislila: Vse skozi mi vidi! Če sem obrnjena k njej, mi gleda v hrbet . . . (Dalje.)

BAJKA

Zivela je poštena, a siromašna vdova, ki je imela edinca, izučenega v kiparstvu. V domačem kraju zanj ni bilo dela, zato se je napotil v svet. Mati mu je dala na pot samo svoj blagoslov in dva krajcarja.

Kipar je na potovanju pridno delal, da si je nekaj prihranil. Dospel je tudi na Turško in stopil v krčmo, da bi se okrepčal. Sedel je v vežo za mizo in naročil polič vina. Krčmar je takoj odšel po stopnicah iz veže v klet po vino. Kipar je videl, kako je gostilničar z vrčem, preden ga je napolnil s pijačo, udaril po velikem hlodu, ki je bil podoben rakvi. Gostu se je čudno zdelo, kaj neki krčmar z vrčem bije po lesu, pa je naročil še tri poliče in se končno prepričal, da mož hote bije. Ko mu je bilo to jasno, je vprašal krčmarja, kakšne vere je, ker se s praznim vrčem tako dotika kosa lesa. Krčmar mu je povedal, da je na Turškem navada, pokopati krčmarjevega dolžnika v klet in ga z vsakim praznim vrčem po enkrat udariti za krajcar dolga. Turek je tudi povedal, da mu mrlič v kleti dolguje še dvajset goldinarjev. Usmiljeni mladenič je poplačal dolg nesrečnega umrlega gosta in ukazal, da njegove kosti po krščansko pokopljejo.

Kmalu potem je kipar zvedel, da hoče imeti turški sultan novega Mohameda. Stari prerok ni mogel doseči, da ne bi sultan izgubil velikega dela svojega cesarstva. Kipar je prišel v notranjost turške dežele

in se ponudil sultanu, da mu napravi novega Mohameda.

V prvem sultanovem gradu je dobil od oskrbnika prenočišče. V jutru si je ogledal z upraviteljem vse grajske sobane. Kipar je občudoval lepoto in blesk dvoran, a opazoval tudi, s katerimi ključi upravitelj odpira sobe. Ko mu je Turek povedal, da sta si ogledala že ves grad, mu je kipar iztrgal iz rok ključ, s katerim oskrbnik še ni bil odprl nobenih vrat. Potem je odmaknil veliko zrcalo, ki jima je zapiralo pot v višje nadstropje, in zagledal vrata, katera je z zadnjim ključem odprl. Stopil je v prelepo dvorano. Sredi dvorane je zagledal prekrasno devico, ki je bila prikovana na dolgo zlato verigo, v kotu sobe pa je bila privezana na daljši srebrni verigi še druga, sicer ne tako lepa, a vendar tudi mična ženska. Presenečeni mladenič dolgo ni mogel spregovoriti; šele lepa žena na zlati verigi mu je izvabila prve besede.

Povedala mu je, da je hčerka krščanskega cesarja, da so jo Turki na sultanovo povelje s služkinjo vred ujeli ob morju in jo odpeljali v suženjstvo. Mladenič jima je obljubil, da ju bo v kratkem rešil. Povedal je upravitelju, da gre k sultanu delat novega Mohameda.

“Neumen si! Že bolj prebrisan so šli, pa še nobeden ni napravil novega Mohameda. Škoda zate!” je prepričeval Turek odločnega mladeniča. Ta pa je bil gluha za vsa svarila ter je neustrašeno odšel na sultanov dvor.

Sultan je sprejel mladega kiparja z nezaupanjem, a mu vendar obljubil za plačilo, kar si bo pozelel, ako bo napravil boljšega in lepšega Mohameda, kot je stari.

“Samo škoda zate! Če ne napraviš boljšega, prideš na štirinajsti žebelj,” mu je zabičal sultan. Drugim je bil dal za izdelavo novega kipa samo rok treh dni, mlademu kiparju pa je izjemoma zavoljo njegove mladosti podaljšal rok na tri mesece.

Toda mladi umetnik je že v treh dneh izdelal nov kip. Novi in stari kip je pregrnil s platnom. Novega je postavil v kot, starega pa v sredo sobe. Kiparjevo delo je bilo res hvale vredno, kajti novi kip je bil trikrat lepši. Ko je bil kipar v sobi vse

lepo pripravil za sultanov sprejem, je naznanil, da je delo končal. Sultan nikakor ni mogel verjeti, da bi bil kipar sploh kaj napravil, in je razjarjen ukazal, naj mladega delavca obesijo na tisti žebelj.

Toda kiparja sultanov ukaz ni prestrašil. Sporočil je sultanu, da nima nihče pravice izreči sodbe, dokler ni prepričan o krivdi obsojenca. Sultanu je ugajal predrzni mladeničev odgovor, pa se je napotil v kiparjevo delavnico, čeprav je bil prepričan, da dela ni napravil po njegovem okusu. Kipar je odkril kip v trenutku, ko je stopil sultan v sobo. Sultan je pohitel k Mohamedu, ga objemal in poljuboval, češ: “Ti mi boš pomagal pridobiti, kar sem izgubil po krivdi starega Mohameda!”

Sultan pa je moral biti slab vernik, da ni spoznal, da objema stari kip. Močno se je začudil, ko mu je kipar odgrnil novega, in je tega še strastneje objemal, ker je bil trikrat lepši in boljši. Vsi dvorni služabniki so tri dni gostili mladega umetnika. Potem pa je vprašal sultan kiparja, kaj si želi za plačilo. Mladenič je dejal: “Cesaričino krščanskega cesarja!”

Sultan se je delal nevednega in se izgovarjal, da mu more dati samo to, kar ima. Šele ko mu je kipar povedal, da je že bil pri cesarični v njegovem prvem gradu, je sultan opustil laž. Nagovarjal je kiparja, naj pusti to zahtevo in si izbere dražji dar. Mladenič pa ni odjenjal in sultan je moral ugoditi njegovi zahtevi. Da bi kipar srečno dospel v svoje kraje, mu je dal povrh še ladjo, deset vojakov svoje vojske in tem na čelo pašo za vodjo.

Kipar se je kmalu odpravil s cesarično in spremstvom iz turške dežele. Vožnja po morju je dobro potekala, dokler jim ni zmanjkalo vode. Pristati so morali na prvem otoku. Paša je odredil, da vsi izstopijo in se napijejo, vrhu tega pa napolnijo še svoje čutare z vodo. Turek je vojakom in cesarični ukazal, naj prvi stopijo v ladjo; zadnja sta stopila on in kipar. Ko je ladja prišla zopet na globoko, je Turek vrgel kiparja v morje. Cesarična je sicer to videla, a pomagati ni mogla svojemu rešitelju, ker so vsi Turki poslušali svojega poveljnika. Paša je cesarični zagrozil, da jo

bo odpeljal nazaj na Turško, ako bi doma povedala, da ni on njen pravi rešitelj. Cesarična mu je obljubila, da mu bo pokorna, samo, da jo pripelje domov. Na tihem pa je upala, da se nadležnega Turka že kako odkriža ob ugodni priliki. Ladja je plula in cesarična je še videla, kako se potaplja ubogi kipar. Hotela se je še nekaj upirati, a Turek ji je zagrozil, da ji pri priči odseka glavo.

Ladja je plula in priplula k obrežju. Brž so jo zapazili krščanski vojaki in namerili nanjo topove, da bi se ubranili Turkov. Cesarična je stopila na krov in mahala z belim robcem proti obali, od koder jo je spoznala njena mati cesarica in ubranila, da niso vojaki razstrelili ladje. Vsa dežela se je razveselila, da je rešena bodoča cesarica. Paša pa je mogočno stopil pred cesarja, se potrkal na prsi in se bahal, da je on rešil cesarično. Ko je še ona to potrdila, je cesar obljubil Turku, da mu jo da za ženo. Povrh pa dobi še vse cesarstvo.

Ko je ladja odjadrala, je ubogemu kiparju huda predla. Moči so mu pešale. Skušal je priplavati do otoka, ki je bil pa še hudo daleč. Čutil je, da se potaplja. Že je mislil, da mu bije zadnja ura, ko je priplaval velik morski lisjak. Tega se je s poslednjimi močmi oprijel. Prebudivši se iz omedlevice, je opazil, da leži na otoku, poleg njega pa stoji velik morski lisjak, ki mu je medtem že nanosil rib. Odslej je lisjak kiparja ves čas na otoku oskrboval s hrano.

Paša je medtem silil v cesarično, naj se omoži z njim. Želel je prevzeti vlado cesarstva v svoje roke, a ona je še odlašala, ker je hotela poroko z njim čim dlje zavleči. Zahtevala je od njega, da ji sezida cerkev, ki bo popolnoma po njenih mislih. Turek je leta in leta klical iz vseh dežel najboljše mojstre, toda nobeden ni znal narediti cerkve po volji cesarične. Delavci so že dogradili lep del stavbe, a so morali nato podirati noč in dan, ker stavba cesarični ni bila po volji. Lisjak je vsak dan poročal kiparju, kaj dela cesarična. Povedal mu je tudi, da zida Turek že leta in leta

cerkev, da pa ta cerkev nikoli ne bo dovršena, ako on, kipar, ne bo sezidal. Lisjak je ponesel na svojem hrbtu kiparja v glavno mesto na kraj, kjer so zidali cerkev. Kipar je stopal z rahlim smehom na ustih okoli stavbe in srečal pašo, ki je černo strmel v tla. Turek ni spoznal tujca. Jezzen je bil, ker se mu je posmehoval, zato mu je rekel: "Kaj se mi posmehuješ? Če znaš zidati bolje kakor drugi, prevzemi ti delo!"

Kipar res določi ceno in nato prevzame delo. Zvečer pride h kiparju lisjak in ga vpraša, ali mu da polovico tega, kar bo prislužil pri zidavi. Kipar je bil zadovoljen. Odslej je šlo delo vsem čudovito hitro od rok. Kakor je kipar ukazal zidati, tako je cesarični bilo prav. Zvečer je po delu stopil kipar vsakokrat v kakšen kot stavbe, k njemu pa je prišal lisjak in ga učil, kako naj zida vse dni naprej. Lisjak je naročil kiparju, naj sezida sredi cerkve velik oltar z velikim stebrom, okoli njega pa naj vodijo stopnice. Ko bo že vse dovršeno, bo poteklo sedem let, odkar ga je Turek vrgel v morje. Potem naj napiše na steber od vrha do tal zgodovino svojega življenja. Na koncu naj bo popisano, kako je Turek vrgel rešitelja cesarične, stavbenika te cerkve, v morje in hudo prevaril samega cesarja.

Kipar je storil vse tako, kakor mu je navsotoval lisjak. Tudi ni pozabil, poskrbeti si za tisti dan lepo število krepkih in zanesljivih delavcev, da so čakali ob vznožju stebra. Cesar, cesarica in cesarična so si ogledali cerkev. Razkazoval jim jo je paša. Pričenši na vrhu je vsem zbranim na glas prebiral, kar je kipar napisal. Ko je Turek došel na zadnjo stopnico, je obmolknil. Izdril je sabljo in planil nad kiparja, da bi mu odsekal glavo. Toda že so ga zgrabili pripravljene delavci in ga zvezali.

Cesar je dal pašo obesiti. Kipar in cesarična sta se pa vzela in ubogi kipar je postal cesar.

Mladi cesar vkljub svoji sreči ni pozabil obljube, dane morskemu lisjaku. Takoj po poroki je napolnil turško ladjo s piščanci in

se odpeljal v spremstvu mlade cesarice na otok k lisjaku. Ta se je zagrohotal, ko mu je cesar pripeljal toliko piščancev: "Čemu mi bodo piščanci? Zgovorila sva se za polovico, kar dobiš za gradbo!"

Cesar je spoznal, da ima kakor on tudi lisjak pravico do cesarice, potegnil je meč in hotel cesarico presekati na dvoje. Tedaj je lisjak zgrabil za meč in dejal: "Pravičen si! Jaz sem tisti nesrečnež, ki si ga na

Turškem rešil večnega potrkavanja z vrčem. Ti si rešil mene, jaz pa tebe. Bodi ta srečna!"

Lisjak je izginil, cesar in cesarica pa sta peljala piščance nazaj, napravila pojedino in srečno vladala.

Pa še ti bajki pristavi svojo razlago: Tudi jugoslavije rešitelja bomo spoznali ob svojem času. Imamo tudi mi—vezirje!

Vpr.: Ali je prišla beseda "maj" ali "majnik" od besede "Marija"?

Odg.: Mesec maj je dobil svoje ime od rimske boginje, ki se je imenovala "Maja". Po imenu ni nobene zveze z Marijo in mesecem majem. Ker je majnik posvečen Mariji, ne pomeni, da je dobil svoje ime od nje. Prav za prav ni bil mesec majnik vedno Mariji posvečen; majniške pobožnosti Mariji na čast, kakršne imamo dandanes, ni Cerkev imela pred osemnajstim stoletjem.

Vpr.: Povejte mi na kratko dober način, s čim se lahko ogibam raztresenosti pri molitvi.

Odg.: Pomisli na Njega, s katerim govoriš pri molitvi. Če bi ti govoril s kako visoko osebo, bi pridno poslušal, kaj ima on povedati, in bi tudi ti svoje povedal brez razmišljenosti. Tako delaš, četudi s prav navadno osebo govoriš. Ali se ne spodobi, da prav tako ravnaš, ko z Bogom govoriš? Kdor pomisli, kaj in kdo je Bog, s katerim govori, ne bo tako lahko raztresen pri molitvi. Seveda imamo vsi svoje človeške slabosti in zato nas raztresenost hitro prime, vendar se

je treba proti tem slabostim bojevati.

Vpr.: Kdo izvoli škofo in kako to storijo?

Odg.: Škofo izvoli le papež sam, oziroma sveta stolica. Po tajnem načinu izve sv. stolica, kdo je sposoben in vreden za škofijsko čast. Škofje povsod po svetu morajo v Rim poslati imena tistih, katere mislijo, da so sposobni za škofovstvo. Sv. stolica potem izbere, katerega hoče za škofovo službo.

Vpr.: Ali duše v vicah kdaj pridejo nazaj na zemljo?

Odg.: Duše v vicah so ločene od sveta in zato ne pridejo nazaj na zemljo, razen če jim Bog to dovoli. Sv. Avgustin in nekateri drugi bogoslovci so bili tega mnenja, da Bog včasih dovoli kakšni duši priti na zemljo. Če je to res ali ne, ni Cerkev nikoli uradno določila. V cerkveni zgodovini lahko beremo mnoge slučaje, kateri pripovedujejo, da so prišle revne duše nazaj prosit za molitve, ali poravnati kake dolgove, in druge take stvari. Če je vse to resnično, ne more noben z gotovostjo reči.

Vpr.: Ali je zmerom smrtni greh, kadar kdo krade?

Odg.: Je zmerom greh krasti, a ne vedno smrtni greh. To je odvisno od škode napravljene lastniku. Tako če kdo vzame malenkostno stvar ali majhno svoto denarja, bi ne bilo še smrten greh, razen če bi kdo revežu vzel še tisto, kar ima. Revežu se napravi velika škoda, četudi se le malo vzame; bogatino pa ne tako lahko. Torej od bogatina krasti ni tako hitro smrten greh, kakor če kdo od reveža krade. Ravno koliko bi bilo treba vzeti, preden bi bil smrten greh, je težko reči. Nekateri pravijo,

da je zmerom smrten greh, če kdo deset dolarjev ukrade, četudi od milijonarja ukrade. Drugi pa pravijo, da je treba več vzeti, preden je velik greh; mislijo, da se lahko celo do petindvajset dolarjev vzame, preden je gotovo velik greh.

Vpr.: Ali bi človek prelomil post za obhajilo, če bi pogoltnil košček papirja ali kakke druge take stvari, ki jih ljudje ne smatrajo za jed?

Odg.: Da se prelomi post za obhajilo, mora človek zavžiti jed ali pijačo; s tem gre tudi vsaka medicina. Pod besedo "jed" se vključi vse, kar se lahko prebavi, ali pa tudi kar se navadno smatra kot jed. Torej papir, suh les, ali kaj drugega takega, ni jed in torej ne more prelomiti post pred obhajilom.

Vpr.: Kaj je največji greh? Ali se more odpustiti?

Odg.: Največji greh je sovražstvo proti Bogu. Ta greh in tudi vsak drugi greh odpusti Bog, če je grešnik resnično skesan.

Vpr.: Kaj naj imamo pripravljeno, ko pride duhovnik deliti zadnje zakramente?

Odg.: Pri bolnikovi postelji naj bo majhna mizica z belim prtom. Na mizici mora biti križ in dve goreči sveči; nekaj blagoslovljene vode; kozarec čiste vode; žlica; majhen krožnik s par kosci kruha (da si s temi duhovnik olje očisti z rok); in potem nekaj bombaža, da ga duhovnik lahko rabi, ko ma-

zili bolnika. Ko duhovnik stopi v hišo, naj ga kdo sreča pri vratih z gorečo svečo in ga privede v bolniško sobo. Tisti, ki so v bolniški sobi, morajo poklekniti, ko stopi duhovnik z Najsvetejšim v sobo. Seveda če se bolnik hoče spovedati, morajo vsi drugi stopiti iz sobe, drugače pa se spodobi, da so vsi člani družine navzoči, ko duhovnik podeli zadnje olje.

Vpr.: Ali je Kristus šel iz groba preden je angel odvalil kamen od groba, ali šele potem?

Odg.: Ni znano ravno v katerem hipu je Kristus šel iz groba. Kamen, s katerim je bil zapečaten grob, ni bil nobena ovira za Kristusovo povečano telo. Po vstajenju je Njegovo telo imelo posebne lastnosti, po katerih je moglo iti skozi vsakatero stvar in se v hipu preseliti iz enega kraja v drugega. Torej Kristus je lahko šel skozi kamen, preden ga je angel odvalil. Če je to res storil, evangelij nam ne pove. Vemo samo, da je bil velik potres v kraju, kjer je bil grob, in angel je vidno prišel z nebes, odvalil kamen in sedel nanj. Najbrž je Kristus vstal od mrtvih, ravno ko je bil tisti potres; tako je bil tudi potres ob njegovi smrti. Naša telesa bodo tudi imela posebne lastnosti po vstajenju, tako da bomo mogli iti od kraja do kraja brez zapreke.

Vpr.: Ali so duhovniki dolžni pod grehom maševati vsak dan?

Odg.: Ni nobene splošne cerkvene postave, ki bi zahtevala, da duhovniki mašujejo vsak dan. Po cerkveni postavi morajo maševati vsaj parkrat na leto. Drugače pa morajo škofje in redovni predstojniki gledati, da njihovi duhovniki podložniki mašujejo vsako nedeljo in na vsak zapovedan praznik. Če pa duhovnik ne mašuje ob tistih časih, mora vseeno biti navzoč pri maši, kakor vsak drugi katoličan. Četudi so cerkvene postave take, navadno mašujejo duhovniki vsak dan, ker morajo opraviti maše, ki jih naročujejo verniki, ali pa vsaj iz pobožnosti mašujejo.

Vpr.: Ali je greh, če si kdo želi smrt? Ali ni taka želja grešna, ravno kakor samoumor?

Odg.: Ljudje si navadno želijo smrt zastran nadlog in težav, ki jih morajo pretrpeti v tem življenju. Taka želja ni grešna, če je človek vseeno vdan božji volji in rad sprejme, kar mu Bog pošlje. Če si želi smrt, da bi bil z Bogom združen v nebesih, tudi ni greh; svetniki so si zato želeli smrt. Navadno pa ko ljudje želijo smrt, je to znamenje nepotrpežljivosti in pomanjkanja vdanosti v voljo božjo, ne pa da bi imeli željo storiti samoumor.

Iz otroških ust

"Mirko, zakaj pa ližeš očetov avto?"

"Veste, očka je rekel, da je hudo slan."

PISMO FR. JANEZA ŠOLARJA

Te dni sem naletel na **Spominsko Knjižico** Marije Lampe, nečakinje Rev. Simona Lampe O.S.B., ki je umrla 19. jan. t. l. Njena teta, Anna Lampe, je preminula nekaj tednov preje, 12. dec. 1941; in Rev. Simon leto dni preje. Obe ste pokopani na pokopališču, Villa St. Scholastica, Duluth. Anna je bila članica Tretjega reda sv. Frančiška, in Marija, Oblatinj sv. Benedicta.

Mislil sem, da Vas bodo bodo **Spomini** interesirali, ker tak domač katoliški duh veje iz njih.

Prva stran:

Ljubljana, 22/3, 1909. "V Slovo". Draga moja hčerka, Mici: Prišel je čas, ko boš zapustila vse domače in se podala v tuje kraje, v nepoznan svet, kot da bi bila misijonar ali katoliška redovnica, ki gredo na svoje misijone.

Pri tem odhodu ti jaz kot Tvoj oče kličem: ostani dobra, pridna. Moli rada in večkrat pobožno sprejemaj sv. zakramente. Ljubi Boga in Marijo, spolni vse božje in cerkvene zapovedi, varuj se greha. Ljubi strica (Father Simon) in teto, (Anna Lampe); bodi jim pokorna in ljubi jih, kakor si mene, ker ti bosta od sedaj kot oče in mati. Ubogaj vselej rada in spomni vse z natančnostjo, kakor Ti bo ukazano. Tako je sveta volja božja, tako

boš srečna na svetu. Enkrat se boš pa v nebesih veselila na veke.

Moli za mene in domače. Kadar boš pa izvedela da sem jaz umrl, Te pa že zdaj prosim, da moliš posebno za pokoj moje duše.

Sprejmi te vrstice v slovo od očeta, pa ostani srečna z Bogom in Marijo. — Tvoj oče, Anton Lampe.

Drugi **Spomin** je zapisan od Mici Avbelj, in sledi:

"Če Bog pošilja Ti bolesti Naj si doma, naj si na cesti, Sred bridkih ur zvesto veruj: Da nam iz stisk, težav, trpnjenja,

Kdaj sad se rodi življenja, Da raste onkraj groba lek Za vekov vek!

(Ljubljana, 1909.)"

Tretja stran: mati se poslavlja:

Ljuba moja Mici: S težkim srcem te puščam kot svojo hčerko v tuje kraje. Moli rada in ubogaj strica in teto. Marijo nikdar ne pozabi, da tudi ona Tebe ne bo. Rada moli za svojo mrtvo mamo, pa tudi mene, kot svojo drugo mamo, ne pozabi. Če preje umrjem, kot se zopet srečni vidimo živi, moli za mojo dušo. Tudi med dnevom se večkrat spomni na ljubega Boga, da Ti On srečo in zdravje podeli. Spomni se svoje sestre in brata. Ohrani sveto čistost, ker to je največji zaklad za mlado dekliško srce. Rada sprejemaj svete Zakramente, ker to Ti bo v tolažbo, za spomin pa imej od mene molitve in

srčne vzdihne, katere kot Tvoja mati pošiljam k Bogu, da bi bila zdrava, zadovoljna in vesela.

Ostani srečna v Bogu in Mariji. Ana Lampe, Tvoja mati. (1909)

"Stopinjo vsakih Tvojih nog, Nebeški blagoslovi Bog, In kakor Tvoj telesni cvet Cvete naj sreča Tvojih let."

Zapisała moji birmanki M. Založnik, dne 27. marca 1909.

"Prevzetnost je najhujša pregreha; Ponižnost najpotrebnejša čednost Bog Ti pošilja trpljenje, ker Te ljubi."

Zapisał svoji sestri, dne 15. marca 1909, odhajajoči v tujino. Brat Cene.

"Najlepši kraj, Slovenska domovina,

Ljubezen, radost bodi Ti edina, In če ves svet Te zapusti, Tolaži se, da si slovenska hči." 21/3, 1909.

Tvoja prijateljica, Pepca Osolin.

"Cveti kot cvetica krasna Sredi širnega sveta, Sreča pa kot zvezda jasna, Naj Ti sveti iz neba."

21/3, 1909. V prijazni spomin, Manca J.

"Če ločil usode bo naju vihar, Src nama ne more ločiti nikdar."

(15/3, '09.) Prijateljica, Ivanka Avbelj.

—
 "Ah, solzite se cvetlice in povešajte glavice, Ljubezni zveste znak prijateljica mila, me kmalu bo pustila. Naj spomin na me ji bo lahak."

Tvoja prijateljica, Marija Kranjc. (21/3, '09.)

—
 "Hrib se zruši
 Hrast se zmaje
 Svet in vse se spremeni,
 A prijateljstvo ostane
 In živi do konca dni."

Tvoja prijateljica, Albina.

—
 "Svet igrališče je,
 Človek igrača.
 Usoda igralka je
 ki ga obrača."

Tvoja prijateljica, Železnikar.

—
 "Kamor li Te cesta vodi,
 zvest otrok Marijin bodi."

(17/3, '09) Sr. Elizabetha.

—
 "Božja roka naj Te vodi
 Angel Varuh s Tabo hodi."

(17/3, '09) M. Hildegardis, Uršulinka.

—
 G. urednik:

Taki spomini so redki danes. Spomin uhaja nazaj na pretekle dni. Lepo bi bilo, če se utisnejo v trajen spomin umrle in vseh, ki so to pisali.

Marija je pa tudi res izvrševala vsak svet, kateri ji je bil dan. Izprva je stanovala

z stricem, Rev. Simonom, in teto Anno, ki ni bila nikdar preveč popustljiva proti nečakinji. Pozneje, po ognju v Cloquet, 1918, ko so se Fr. Simon preselili v Red Lake, Minn., je Anna stanovala v New Duluth-u, Marija je pa delala v St. Mary bolnišnici, Duluth. Zadnja leta, ko je teta oslabela, je Marija prišla sem, da skrbi zanjo. Vsi Slovenci so ju ljubili. Izvrstne katoliške duše.

Koncem zadnjega leta je Anna postala tako bolehnna, da je morala v St. Anne's Home za stare. Marija je bila pa tako izdelana, da je morala v bolnišnico. Sedaj obe spite v božjem miru.

Bog jima daj večni pokoj.

V spomin Mary Gostič, materi slov. deklet.

—
 V New Yorku je umrla v aprilu po celi nasebini poznana in visoko spoštovana Mary Gostič, ki je bila tako ozko združena z ondotno slovensko župnijo in katere življenje zasluži, da ji postavim v "Ave Maria" mal spomenik, ki ga v polni meri tudi zasluži. Je bila tudi v ozki zvezi z listom "Ave Maria", da ji je list dolžan ta spomenik iz hvaležnosti.

V letih po 1900 se je naselilo v New Yorku zelo veliko slovenskih deklet, ki so prihajale iz starega kraja. V veliki večini so bila to dekleta iz Domžal, Mengša, Doba, Brda in okolice, same slavnkarice. V teh krajih doma

je cvetela slavnkarška obrt in v Domžalah so bile velike tovarne za slavnkarice. Pokojna Avstrija je v načrtu svojega ponemčevanja Slovenije tu naselila nemške Tirolce in jim finančno pomagala, da so si sezidali tovarne in za njo vršili ponemčevanje tega kamniškega okraja. Dobilvali so si iz Tirolske razne predelavce in uradnike, ki so imeli družine zato, da se je ustanovila nemška ljudska šola. Vsa okolica, zlasti ženstvo se je tako lotilo pletenje "kirt" in šlo v to tovarno delat slavnkarice. Ker pa doma ni bilo za vse dela, odhajale so najprej v Bukarešto na Rumunsko, pozneje pa na Dunaj v take tovarne in slednjič tudi v New Yorku, kjer je tedaj zelo cvetel slavnkarški obrt. Ko so lastniki teh tovarn videli spretnost slovenskih slavnkarjev, so jih radi zaposlevali in jim naročali, naj jih dobe iz domovine še več. Tako se je pa ustvarila v New Yorku velika "Domžalska" nasebina. Ko sem leta 1908 prišel v New York, je bilo tam gotovo do 500 slovenskih družin iz teh krajev in najmanj 500 slovenskih deklet slavnkaric po raznih tovarnah. Med prvimi, ki so me našli so bile te slavnkarice in med njimi prva pokojna Mary Gostič. Že isto leto smo z njimi ustanovili na drugi cesti pri cerkvi sv. Nikolaja dekliško Marijino družbo, kateri se je takoj 15. avgusta, pri prvem sprejemu pridružilo nad 200 slovenskih članic, ki so si pa izvolile za svojo predsednico blago Mary Gostič in jo

imele vsa leta njenega obstoja za svojo predsednico. Tajnica je bila Svetlin, ki je sedaj sestra Pavla pri slov. šolskih sestrah iz Lemonta. Sedaj je nastavljena v Sheboygan v šoli sv. Cirila in Metoda.

Veliko je bilo po mestu New York in Brooklyn slovenskih služkinj po družinah. Te so bile pa večinoma doma iz Bele Krajine. Tudi teh se je veliko pridružilo.

Društvu je dal župnik sv. Nikolaja posebno društveno sobo, kjer so se zbirala dekleta vsako nedeljo na prijetno zabavo in razvedrilo. Ustanovile so si tudi svojo knjižnico, igrale igre, se posvečevale v petju.

In tu se je pokazala velika in plemenita duša pokojne Mary Gostič. Mati bi za dekleta ne mogla tako materinsko skrbeti, kakor je ona skrbela in se žrtvovala za dekleta. Zlasti se je zavzela za one, ki so si iskale svojega zaslužka po privatnih družinah kot služkinje in bile izpostavljene raznim velikim nevarnostim za bodočnost. Ves svoj prosti čas, pa tudi veliko svojega zaslužka je žrtvovala zanje, da jih je obiskovala po družbah, da jim je iskala služb in pomagala najti druge, ako je opazila za katero nevarnost v kaki službi. Koliko teh deklet so danes srečne družinske matere, za kar se imajo po veliki meri zahvaliti samo skrbi pokojne Mary Gostič. Občudoval sem jo radi tega njenega plemenitega dela in jo spoštoval. Bila je pa tudi v resnici dobra in blaga, ta-

ko plemenitega značaja, da jo je moral spoštovati, kdor jo je poznal.

Samo skrajno verna in pobožna in hodila je vsa leta do svoje bolezn, vsaki dan k sv. obhajilu. Tudi poročiti se je pozabila. Bila je pač preveč požrtvovalna in preveč mislila na druge, da je na se pozabila. In kakor je bila sama dobra, verna in pobožna, je k temu navajala tudi dekleta.

In tako je živela in delala vsa dolga leta, dokler je bolezen ni položila na postelj, iz katere jo je pa po več letih rešila njena lepa smrt, ko je bila njena duša dovolj bogata na dobrih delih, katera ji je dobri Bog obilno poplačal.

Tisto leto, ko so si dekleta uredila svojo društveno sobo pri sv. Nikolaju v New Yorku, I. 1909, se je pa v prav tej sobi rodil list "Ave Maria", kjer je bilo prvo upravnništvo in slovenska dekleta pod vodstvom Mary Gostič so bile prvo njegovo upravnništvo. Zvečer so prišle in so naslove pisale in ga razpošiljale. Bile so pa tudi prve agitatorice, ki so list razširjale med seboj in po naselbin. Zato ima pokojna Mary Gostič veliko zaslug za list "Ave Maria", kar naj ji sedaj plača Mati Marija, kateri je list posvečen.

Blaga Mary Gostič pa naj mirno počiva v Bogu in pri Mariji. Oba je ljubila in obema zvesto služila, sedaj pa naj ji bosta oba stoterna plačnika v nebesih.

Bog plačaj, dobrotniki!

ZA LIST AVE MARIA — Po \$10: Mr. A. Grdina. — Po \$5: N. N., Mr. Mrs. J. Saletal. — Po \$4.50: R. Gorjanc. — Po \$4: J. Kebe. — Po \$2: N. N., A. Zagorc, A. Oratch, L. Cimperman, F. Dornik. — Po \$1: M. Gosenca, J. Hočevnar, Mrs. Brancelj, Mrs. A. Hočevnar, Mrs. Suhadolnik, Mrs. Ohlin, M. Ušeničnik, M. Toleni. — Po 50c: M. Sivic, F. Bečjan, J. Strunget, T. Sterling, F. Ošaben, J. K.

ZA MARIJIN ALTAR — Po \$5: G. Urbas, N. N., F. Vičič, A. Koželj, Mr. Mrs. M. Tomsich. — Po \$2.50: M. Berdik, A. Krulec. — Po \$2: Mrs. R. Geiner. — Po \$1: Mrs. Grum, J. Goldi, M. Cadonič, A. Tomsic, A. Možina. — Po 50c: Mrs. A. Okolis.

ZA TABERNAKELJ — Po \$5: F. Florence.

ZA KRUH SV. ANTONA — Po 50c: A. Nemgar.

ZA BARAGOV SPOMENIK — Po \$3: N. N. — Po \$1: M. Bradeska, A. Hribar.

ZA ALTAR SV. JOZEFA — Po \$2.50: N. N.

ZA SAMOSTAN — Po \$10: N. N., N. N. — Po \$5.50: A. Nemanich. — Po \$5: J. Tomazetich, A. Bogolin Sr. — Po \$3.75: M. Česnik. — Po \$1: F. Hren. — Po 50c: J. Ponikvar.

ZA LUCKE — Po \$3: L. Cimperman. — Po \$2: J. Erlach. — Po \$1.50: Mrs. R. Geiner. — Po \$1: J. Roncevich, J. Leskovitz, J. Pucel, J. Tomsic, J. Panijan, F. Pajk, A. Styduhar, M. Majetich, M. Swagel, F. Tonja, Mrs. J. Uhernik, F. Urajnar, M. Gregorac, A. Oratch, A. Xeller, L. Lautizar, M. Koželj, M. Sever, J. Plemel, J. Paul, M. Dolinar. — Po 60c: B. Panijan. — Po 50c: M. Maroš, A. Antolich, K. Hrestah, Mrs. Muzik, Mrs. F. Lesnjak, M. Mihočič, Mrs. H. Pellich, R. Kočevnar, M. Skendar, R. Dečelan, J. Fink. — Po 48c: F. Hren. — Po 40c: J. Roncevich. — Po 25c: Mrs. Spetich. — Po 10c: M. Hotujec.

ZA APOSTOLAT SV. FRANČIŠKA — Po \$10: M. Taucher, N. N., J. Tomc, J. Prijatelj, T. Erchl, M. Erchul, J. Kurie, B. Judnich,

M. Mutz, A. Stariha, A. Cradis, J. Cradis, M. Sefran, L. Križman, C. Rossman. — Po \$2: F. Korevec. — Po \$1: M. Lekan, Mrs. Stefančić. — Po 50c: F. Cadež, F. Hrovat, C. Križe, F. Cimerman. — Po 25c: M. Tomsci.

ZA SV. MAŠE — Po \$45: R. Avsec. — Po \$10: Mrs. Planinšek, M. Jerak, N. N. — Po \$8: N. N. — Po \$7: J. Zajc. — Po \$6: M. Dolinar, Mr. Mrs. F. Papesh. — Po \$5: A. Bizal, F. Russ, A. Zeleznik, M. Selak, H. Zobitz, A. Ratel, F. Skul, I. Barkar, M. Leskovec, Miss Paul, Mr. Mrs. And. Hočevar, M. Hočevar, K. Kučić, J. Papesh, Mr. Mrs. A. Smrekar, M. Skrinar, J. Ksiazak & Spolnik Fam. — Po \$4: J. Tomsic, J. in A. Pritekel, Mrs. Svegel, Mr. J. K. Tomas, G. Papesh. — Po \$3: B. Klepac, A. Novak, J. Potokar, J. Papesh, B. Papesh, O. Papesh, J. Fink. — Po \$2: Sr. M. Leonora, F. Papesh, Mrs. Masel, M. Bresar, J. Hočevar, Mrs. Smrdel, Mrs. Supec, Mrs. H. Pellich, F. Tomasic, R. Kočevar, J. Menart, J. Pekol, R. Deželan, J. Smrekar Fam., F. Midifar, A. Možina, F. Cimerman, M. Bruzak, A. Rogel, S. Papesh, R. Papesh, Mr. Mrs. F. Ashenbrenner, Marg. Papesh, Mr. Mrs. Skufca, M. J. Papesh, Mr. Mrs. F. Ksiazak, M. Malovrh, John Hočevar. — Po \$1: J. Mihelich, M. Gosenca, F. Plautz, M. Maroš, M. Mavrin, J. Sraj, M. Sraj, M. Bradeska, J. Hočevar, F. Kolet, J. Roncevic, M. Taucher, M. Zore, J. Kuhel, R. Kukman, M. Lunder, M. Hotujec, F. Pajk, M. Sajovic, Mrs. Soklich, N. N., Mrs. Avsec, Mrs. Kranjc, Mrs. Mužek, Mrs. F. Tonja, Mr. Beg, Mrs. Podpečnik, T. Sterling, Mrs. Spetich, Mrs. Jevnikar, Mrs. F. Kunič, M. Schmitt, M. Juratovec, J. Kuhel, J. Hočevar, J. Versik, J. Kocjančič, M. Gregorač, M. Grum, Mrs. Klepec, Mrs. Bamberik, M. Skender, J. S., J. Hočevar, B. Sedmak, L. Lautizar, N. N., M. Molek, J. Hočevar, Mrs. Simoninšek, John Hočevar, K. Žagar, T. Uršič, Mrs. Ušeničnik, Mrs. Stefančić, A. Križman, J. Papesh Jr., M. Papesh, S. Papesh, F. Papesh, J. Polich, W. Brenc, Mr. Mrs. J. Kezerle, V. in A. Vidich, Just. Ashenbrenner, J. in F. Sustarsic, M. Molek Fam.,

Za Veliko noč sem poslal brzojavno (by cable), slovenskim misijonarjem v Bengaliji \$116.50; za kar so prispevali:

Jennie Zalar,
Erma Koren,
Mary Cook,
Paula Lozar,
Josephine Lindič,
Mrs. Kristofcic,
Mrs. Mihelčić,
Mary Zagorc,
Antonia Česnik,
Sophie Planinšek,
Mrs. John Pintar,
Mrs. Plautz,
Mrs. Mohar,
Mrs. Cotman,
Josephine Gustinčič,
Mary Prašnikar,
Mary Zupančič,
John Sterle,
Mrs. Louise Susteršič,
Mrs. Frances švigelj,
Mary Ostanek,
Fani Tomšič,
Mrs. Starc,
Mrs. Anna Hribar,
Gizella, Agnes Gaspar,
Mrs. Sprietzter,
Več neimenovanih.

Misijonarju Rev. Bogumilu Trampužu, \$75.50. Za maše sem poslal \$40; za misijone \$35.50. Darovali so sledeči:
Mrs. Mary Ižanc,
Mrs. Subic,
Mrs. J. Lozar,
Dr. Anthony Perko,
Mrs. Anna Hribar,
Gizella, Agnes Gaspar,
Mrs. Sprietzter.
Vsem Bog plačaj!

Rev. Julij Slapšak,
3547 E. 80th St.,
Cleveland, Ohio.

J. Videc, M. Hoge, Ant. Hočevar, J. Avsec, R. Gorjanc, N. N., Mrs. Bamberik.

UMRLI SO DOBROTNIKI IN NAROČNIKI:

Louis Kral, Cleveland; Mary Pijem, Cleveland; Jenie Kishar, Euclid, O.; Anna Turlip, Cudahy, Wis.; Marie Vidmar, Cleveland, O.; Therese Chernich, Chicago; Gasper Brenčič, Peter Kočevar, Pueblo, Colo.; Mrs. Glivar; Anna Lampert, Farrel, Penna.; Rose Zupančič, Cleveland, O.; Mary Sintich, Cleveland, O.; Mrs. F. Rozman, Cleveland, O.; Mary Gostich, New York; Karolina Vukovich, Jenie Brajen, Mary Sever, St. Clair, Penna.; Barbara Jesich, Pittsburgh, Penna.

Bog jim daj večni mir in pokoj in jim poplačaj vse, kar so dobrega storili za nas, z večnimi darovi.

Posebej so darovali za te ali one potrebe:

A. Muhič (4.00), Tone Ferk (6.00), Veronika Ruppe (5.00), J. Mihelich (5.00), John Horvat (2.00), Eugene Trušnik (11.00).

Plačala je za peto mašo Mrs. C. Planinšek v zahvalo za prejete dobrote, Mariji Pomagaj v čast. Obenem se ji zahvaljuje za vse dobrote, prejete na njeno priprošnjo.

ZAHVALJUJEJO se Bogu, Materi Božji, Mariji Pomagaj, Srcu Jezusovemu, Mariji Pom. Kristjanov, Sv. Jožefu, Sv. Antonu, Sv. Tereziji mali cvetki, Sv. Luciji, Don Boscu za pridobljene milosti:

A. Zagorc, J. Hočevar, R. Gorjanc, L. Cimperman, J. Kebe, N. N., J. K., Mrs. Ohlin.

JUNIOR'S FRIEND

A PIONEER AMONG PIONEERS!

By JOSEPH GREGORICH

● *The writer has published numberless articles on Bishop Baraga in various English periodicals. Joe Gregorich is also the author of this saintly missionary's fine biography . . . "THE APOSTLE OF THE CHIPPEWAS."*

"It is to be regretted that Baraga did not build in stone!" This remark, made by a noted Catholic historian, was recently relayed to me. It implied that the saintly missionary's fame will suffer because he did not build large churches and institutions or beautiful cathedrals.

It is true, that his churches were just humble buildings, that the only institution—if it may be called that — was a struggling Indian orphanage and that his cathedral was no architectural gem. However, the many beautiful churches that dot Baraga's spiritual domain today were built on the foundations which he had prepared. The Indian population, overwhelmingly Catholic, is a greater proof of his successful labors than any heap of stone could be.

Baraga was more than a missionary. He was the first Ordinary of Sault Ste. Marie and Marquette,

a man of letters and science, and a figure in history. He was a pioneer among pioneers, who, because of his zeal and personality, the first unsatiable and the other most delicately rare and genteel, towered high above them all. Consequently, when writers of local histories or learned scholars working on their thesis, come across his name and catch a glimpse of his refined and unselfish character they seek to learn more about him in order to embellish their work with references to his name. Requests for Baraga material from such sources are so numerous that to list them here would clog up the principal topic. It suffices to say, that when all their findings are summed up and analyzed, history will find a niche for him near the very top.

Besides his many other activities, he found time to labor for the preservation of the Faith among his kindred—the Slovenes. How he managed to find time to compose his version, in Slovene, of "Golden Apples," in which he exhorted his people to remain steadfast to their religion, is a mystery. It undoubtedly was written at the cost of many an hour of well deserved rest. In no better way could he have shown his love and solicitude for them.

Baraga's canonization would rejuvenate that zeal which was once typical of the Slovenes. The

names of Baraga, Pierz, Skolla, Mrak, Chebul, Stariha, Trobec, Vertin and others are hallowed names in history. Proportionately, what other people could match them with theirs? None!

The American born generation will be better prepared to appreciate their labors because they are more firmly grounded in the history of this country. In Baraga's life they will find much inspiration especially upon reading of the almost unsurmountable obstacles he had overcome. They will be in a better position to estimate the tremendous task he had accomplished with what little means he had at hand.

At the suggestion of Frater Frederick, a series of Baraga articles are to be inaugurated in Ave Maria for Slovene youth with the hope that this will inspire them to labor for the saintly missionary's cause and to help bring back that religious unity which was once the blessing of our people. Finally here is a thought; if we couple our prayers for Baraga's canonization with prayers for the conversion of the many Slovenes now out of the Fold, perhaps they will be answered soon, now in these troubled times, when we need the consolation that Baraga's elevation to the altar would bring.

HIS MOTHER

BY

IVAN CANKAR

translated by

FRIAR FREDERICK OREHEK

Till date Yugoslavia hasn't produced—perhaps she never will produce—a writer comparable to that master stylist of Slovene prose, Ivan Cankar. . . .

Born poor: he died penniless . . . but he left to his motherland which he loved intensely, and to the world, a priceless literary treasure. Cankar was a very versatile writer; his twenty volumes are filled with an array of novelettes, short stories, essays, poems and plays. Since his rather early death in 1918 (Ivan Cankar died at forty-two) his works have already been translated into most of the European languages. . . .

Powerful, personal pathos punctuates Cankar's prose . . . while reading his writings, one experiences and actually feels the depth, flowing force and rhythm of a mighty, ever flowing river, flooded with the outpourings of both heart and mind. Everything Cankar wrote into his books was a verbal reflection of himself; he gives us a frank, intimate insight—intellectual and emotional—into his own thoroly human character. Readers everywhere are most impressed by the beauty of Cankar's sincerity. . . .

A bleak, icy morning lay over the tiny village of Prelesje. The trees were powdered with a crisp white frost, a frigid autumn fog hung in the atmosphere: all this created distorted, strange shadows out of the peasant dwellings. One couldn't sense even the slightest wind—everywhere there breathed a chilling, almost unearthly tranquility. Now and then, there creaked a squeaking door . . . and a tightly bundled figure, hunched by the cold, darted across the road . . .

Matičevka stepped to the threshold with a heavy, clumsy basket in her hand. Her eyes winced as she wrapped herself into a shawl.

"My, who would think that it's so cold? . . . And it just came overnight . . ."

"Mother, will you be back before nightfall . . . we'll be scared if you won't!" sleepily asked the barefooted, hair-mussed-up daughter.

"Certainly . . . behave yourselves, don't fight. Put the pot on the fire at ten—remember not to forget the salt. Ho, how cold it is: stay inside!"

Everything was peaceful in the village. Smoke slowly streamed

from the chimneys; the women were preparing breakfast for the workers. From atop some barn a rooster "cock - a - doodle - dooed" with a harshly prolonged crow, then shivered his crimson crowned head and returned to his cozy coop.

"Matičevka, where are you going so early with that big basket?"

"To Ljubiana, Guljanka, to Ljubiana . . . to see my boy. I'm taking him last year's overcoat so the poor boy doesn't freeze . . . God, look at the weather! It cuts the face like a sharp knife."

"Yes, you are fortunate Matičevka . . . all tasks are easy for a mother that finds so much happiness in working for her children . . . What, is the carriage leaving so soon?"

" . . . I'm not going to wait for it; why waste thirty krajcars at a time when money is scarce? Even if I'd have to tear it out of my own mouth, I'd rather give it to my son . . . the poor boy must sacrifice much and he doesn't find any enjoyments . . ."

"It's a long hard road; the distance isn't as short as you'd think . . . maybe youthful legs would

walk it, but you . . . do you really think you'll make it?"

"A person can overcome even greater obstacles—So I can bear this too. Goodbye Guljanka!"

Gradually, the last low huts disappeared into the mist, before her there appeared a longer and broader landscape . . . only here and there she saw a lonely tree. Whenever some half-frozen sparrow alighted on the telegraph wires to yawn a chirp, before rejoining his flock, the suspended icicles fell, stabbing the soil like small shiny daggers.

Matičevka felt her hands numbing and swelling because of the cold; she couldn't stretch her fin-

gers and the thin skin began to gather into hard black-and-blue bunches. It seemed as if something heavy, something icy covered her face, her eyes . . .

"How cold the poor boy must be now, I shouldn't have waited so long to take him the garment."

She sighed: she recalled how she had asked the tailor to trust her . . . "Sorry, mother Matičevka, but I've got to be live . . . I must have my money." To pay him, Matičevka went and sold her Sunday dress: now there remained her one and only apparel, which was already well worn—nine times repaired—but how else could she help him . . . her son?

The fog finally faded away. Simultaneously, a sharp, nipping wind blew in from the North—whistling and whining in the air. Deathly pale sunbeams shot out from under the Eastern hills.

"Won't you step in for a minute, Matičevka? You're going to freeze on the way . . ."

She figured quickly: a cup of tea costs five krajcars and bread two . . . I'd have to change a krona . . . no, let the boy have it all. She'll reach the city somehow—if she came this far she could continue forward. The poor boy, the others have plenty of everything . . . surely, she must save the whole krona for him. How could she dare spend it? That would be a robbery.

"It's cold . . . God, it's cold! It would be nice to take a little rest in a warm room . . . No. I'll give Tine the whole krona.

"Oh, it isn't possible; I'm in a hurry to see my son; he needs this winter overcoat. Just look at the weather—and the poor boy must be very cold . . ."

There aren't more beautiful, more pleasant and at once more profound, and tragic dreams a person with some poetic feeling can have than those a mother dreams . . . They inspire her . . . they, are her whole world, unaffected by the cruelty of reality . . . in them she rests her entire hope and, until her last breath, a mother never doubts that some day they'll come true. Because of some deeply secret shyness, she never mentions these dreams to anyone . . . and if they wouldn't be realized, her life would become a mere earthly existence, without any purpose or meaning . . .

"Let him have the whole krona . . ." It must be remembered that Matičevka was carrying all her worldly wealth . . . together with a piece of black bread for lunch.

Her legs were tired and they moved unsteadily; the eyelids drooped wearily upon her eyes, wet with frost and tears caused by the breezy blasts. Wagons passed by her on the road . . . she stood still

a moment, to watch them ride away.

"Oh, if I could only sit down: rest for a minute . . ."

But here is the city! Already from a distance she heard the hustle and the bustle of the early morning life. People hurried to and fro with red frozen faces and up-turned collars.

Matičevka walked about the city.

"It'll be eleven o'clock within half an hour—I'll wait for him in front of the school." She leaned against Valentin Vodnik's statue to gaze at the numberless windows. "What is he doing now . . . behind which window is his class? Is he expecting me? How happy he'll be to see me! . . . Something soft glowed within her breast . . . "My child . . . my beloved child!"

The students poured out of the big front doors.

Matičevka's face broke out into a spontaneous smile . . . "Oh! how good it is to see you Tine! . . ."

"Why did you come to stand in front of the school—dressed like that . . . They'll all stare at me—Hurry up, let's go!"

Ashamed: Tine took swift steps towards the dormitory, with his eyes cast down . . .

Bewildered: she followed behind him.

Sudden sorrow stung and stifled her heart . . . what happened? What had she done wrong? This, mother Matičevka couldn't understand or comprehend.

LONGING FOR HOME

By FRAN LEVSTIK

Translated by Ivan Zorman

Slovenia, I long for thee,
For thy green hills I long and sigh,
Where I left dear companions,
friends,
Where in their graves my people
lie.

There bloomed the blossoms of my
youth,
There first I felt love's magic spell,
There I rejoiced in my own dear
land,
On native soil my tear-drops fell.

MARY, MY MADONNA: THE QUEEN OF MAY

Ave Maria, blessed Maid!
Lily of Eden's fragrant shade,
Who can express the love
That nurtured thee so pure and
sweet,
Making thy heart a shelter meet
For Jesus—holy Dove?

Ave Maria! Mother blest,
To whom caressing and caressed,
Clings the Eternal Child;
Favoured beyond archangel's
dream,
When first on thee with tend'rest
gleam
Thy new-born Saviour smiled:—

Ave Maria! thou whose name
All but adoring love may claim,
Yet may we reach thy shrine;
For he, thy Son and Saviour, vows
To crown all lowly lofty brows
With love and joy like thine.

OUR STAR

By SIMON GREGORČIĆ

Translated by Ivan Zorman

In the sky a star was beaming,
Bright it shone, and led our race;
Of the myriads 'twas the fairest
That adorned the lofty space.

O'er the hill, alas, it passes,
Sinks beyond the gloomy lane.
I now now ask the radiant millions:
Will it e'er appear again?

Oh, the glowing stars are silent.
No response they seem to know,
From the azure dome up yonder
Mutely they reflect their glow.

Come, O Star, with all thy splendor,
Shine on us with thy bright rays,
May my home again behold thee,
Golden star of happy days!

ON MOTHER'S DAY

There are two sorts of carnations—red and white:
Symbols of two kinds of feeling—
bright and sad,
For our sweet, dear Mothers—living and dead . . .
And one—white,
With sigh,
Take I. —Vlado Luburich.

LIFE TEACHES A PHILOSOPHY!

Loyola University
Chicago, Illinois.

Dear Bill D—,

As a junior of Loyola University I am deeply engrossed in sociological studies, more experienced in the ways of the world, and adding more each day to my own philosophy of life. Previous obstacles that seemed insurmountable, failures that discouraged me, praises, and hopes have been assimilated into a forceful philosophy of practical usage. The complexities of life's problems are giving way under a theoretical and applicable attack, aided by education.

When I stepped off the train in Des Moines, Iowa, for my freshman year, I was the typical youth of this age, to whom life has been accounted for according to his childhood community experiences. Perhaps my social propensity and aptitude had never been mentioned to me, but habitually I lived under those impulses and norms of conduct.

Life appeared then as a progressive tabulating of experiences, during which time I would go through college, procure a job, perhaps in journalism or teaching, and live a regular normal life thereafter. I accepted my friends as much as expected to eat my dinner every day; I cajoled, fought, argued, loved them, and they, I suppose, held similar views of me.

When the newspapers blazoned forth with deprecating streamers and articles on divorce, the breaking of man's common rights, communism, I read them blandly and agreed with the writers that such things ought not to exist. But that was the end of my interest. I held the American positivism that nothing detrimental like radicalism or greedy money-mongers could ever gain much headway in our democracy; because it so happened that we were free thinking Americans living on American soil. Why the thought that our land could be seized by foreign elements seemed absurd and foolish.

Life was termed in the poetic synonym to be a "bowl of cherries." At that stage in my life I imagine I thought somewhat like the poet, only I believed the bowl to contain cherries, whereas actually I had not really dipped my hand in the bowl and recognized the fruit therein, i.e., through the experience of knowledge. Those cherries in the bowl that represented the innumerable joys, completion of hopes, and pleasures are believed by every generation to be its true reward for existing. But as every youth maturing into manhood, changes his values of life accordingly, likewise I adjusted my standards of living considerably.

A carefree lad in high school, interested wholly in study and activities, I scarcely knew the world. But when I arrived at Drake, a new and yet strangely older person than I, a mere seventeen year old youth, walked out of the train terminal. My indulgent former self seemed to literally drop off like an old but well-worn cloak.

Unconsciously I started to think in manly fashion; theoretical knowledge did me no good at that moment,

MAIL BAG

Pardon me! I just woke up now and am sorry I overslept. The haystack was so cozy that I just remained in it . . . We will soon have a Mission for the younger generation. Two Redemptorist Fathers will have it . . . I'll come to Lemont once this summer. I can't assure you when, but I'll come some time or other.

I'm quite busy so . . . well, I don't find much time and when I do well . . . something else gets me. My mother always finds something for me to do.

Father Potocnik is still in the hospital very ill. We now have Father Koren as administrator. He is very active and everyone likes him.

We're through with the tests and I did fairly well, I didn't flunk at all so I guess that really was a miracle . . . We're having funny weather here. For January we had terribly cold weather although it didn't stay long. But, now it started again.

It's my last year in grammar school and am I glad . . . Will you get a chance to visit Sheboygan sometime? If you do, come and show yourself in our room (in person) . . . I hope you are well as I am ah, ah chew! Watch now, I'll catch a cold. Please don't mind my drawing, as I am no artist. Yours as ever,

Betty Jane Horzen (Sheboygan).

Dear Betty Jane,

Did you catch a cold—from me? My nose is in good condition—always runs swell. I hope Father Potocnik gets well soon. You must pray for his recovery. I wonder if the Mission did any good to a certain party in Sheboygan? Yes, YOU! Anyway, you passed the exams and that's swell. The worse is yet to come in May. I hereby put in my application for a graduation picture; please make a mental note of it . . . The drawings of an Easter duck and bunny are swell. Thanks a lot for the greetings. If and when I should be honored by visiting She-boy-gan, I'll visit your room in school with bells on. Sincerely,

The Juniors' Friend.

Maybe you don't remember me anymore 'cause I don't write much. I just don't get the time to write; school takes up most of my time. I'll try my best to remember after this.

Now we have daylight saving and have to do things an hour earlier. Gee, that's

my main idea was to locate myself in this strange metropolis. I held an inner feeling that this year at Drake would prove to be the most valuable in the way of experience that would every mark my life, and to this day that presagement stands.

You may wonder, Bill, why I did not choose to live in a more comfortable manner, drawing the necessary funds from home. Undoubtedly, that could have been easily arranged, but I had different plans. The realization that one year away from home, completely on my own, would either send me dejectedly back as a failure or imbue me with confidence and a strong philosophy settled any doubt or regrets. I was bound by my whole being to undertake, as it were, the challenge to life, and could not refuse the green light that had appeared in the form of a scholarship to the university.

I grin apologetically as I recall the optimistic hope, aided by my persuading chatter, that convinced my mother I would find it comparatively delightful to live in the Capitol of Iowa. Had she known of my premeditated plan she would have refused most certainly to grant me her permission. Perhaps she will read in this magazine how I "foxed" her, and her expression would be a sight to see.

So I faced the struggle of life versus myself. My lodgings provided for, my next plan was to secure jobs, preferably of a mixed nature, so as to better grasp the point of view that the laboring man acquires. I knew that if I could be fortunate enough to get a temporary job that would curtail labor, patience, and determination to stick to it, I would add immeasurably to my philosophy of life.

You can easily discern, Bill, that even then the necessity of formulating a stronger, basic way of living was evident, and that I had realized one must live or act like the laboring man in order to acquire his attitude toward society and himself. My apprehension of man and society was sociological: I wanted to understand precisely his relationship with his fellowmen as well as the relationships of people in different spheres of living.

My small diary recalls my first memorable impression of back-bending labor. In less than a week I had "stacked bricks for the university bookstore owner, \$.25 an hour, worked 37 1/2 hours, earned \$9.37." Just a few lines that will obliterate in time. But to me that plain ordinary account carries much importance, for it was during my bending and lifting of the bricks, that I contemplated and thought deeply.

Each time I moved a brick I wondered about the fundamental questions that mankind asks itself continually, "Where did we come from," "What is our destiny," "Is there Immortality!"

The words of Carl Sandburg, poet laureate of the Middle West, made me realize that whereas many of the modern philosophers and people plod today as the poet says:

In the darkness with a great bundle of grief the people march.

In the night, and overhead a shovel of stars for keeps, the people march:

"Where to? what next?"

awful early to get up but I guess it's for the defense of America . . . Things are really growing here, Father. Our parish and pastor are building a tower for our church. Philip Zivec, a Slovenian man is building it and we are very grateful to him. We call it the "Tower of Victory." Our Pastor, Rev. Father King is a very thoughtful person.

The weather here is nice. I read that it was plenty cold elsewhere . . . I hope we have more contests coming this year. I like to work them just for fun . . . Lent is almost over; we had plenty of time to do some sacrifices. I guess that's all for now. May God bless you!

Sincerely,

Josie Skubec, (Fontana, Calif.)

Dear Josie,

Of course I remember you! How could you even think that I would forget you! This new time makes us get up in the dark and go to bed also in the dark. That "Tower of Victory" is a swell idea. It is nice to have something like that. Send some of your nice weather up this way so that we'll have it for Eatsers.

The Juniors' Friend.

WORDS OF WISDOM

It's not what men eat but what they digest, that makes them strong; not what we gain, but what we save that makes us rich; not what we read, but what we remember that makes us learned; and not what we preach, but what we practice that makes us Christians. These are a few but great common truths; often forgotten by the glutton, the spendthrift, the bookworm, and the hypocrite!

Alice Kernz (Oglesby, Ill.)

Well, here I am writing again as usual. Just a big nuisance, hunting for space in the "Juniors' Friend". At our church we had Forty Hours Devotion. Father Zakrajsek gave some interesting sermons. It was great to hear some Slovenian sermons, for we don't often hear them in our church. Only when there is Forty Hours a Slovenian priest comes to preach. Although I don't know much Slovenian, I still get a good idea to satisfy myself. Father preached mostly about Confession and Communion. He told the people about their homeland Yugoslavia. What he actually saw himself

I did hold some principles of my existence, of my destiny. And I reassured myself, while perspiration trickled down my forehead, that my beliefs in a God, and in the immortal destiny stated by Catholic doctrine were stable and well-founded.

Then it seemed to me, Bill, that when a man sweats and labors for his days wages he acquires a way of living that is simple, but more satisfactory and truthful than the idealistic or realistic theories of modern philosophers. He is in closer communion with his Maker, sees life and his part in it much more clearly than he would have if oppressed by an erring mind that tended to dwell in thoughts of gaining riches, honor or praise.

Brick stacking, my dear friend, is most exacting of work, but the importance of its consequence was of greater worth than the mere labor. I walked the streets of the city a different chap all together than the high school graduate, glimpsing his life from a schoolroom. Jobs came easier after that, washing dishes, mowing lawns, putting up storm windows, cleaning wall paper, or even insulating a roof. Twenty other Drake men and I held a particularly interesting job once; that of counting the people entering a large department store, or going up and down the stairs and elevators. This statistical distribution was surveyed for the purpose of finding out the most populated and used location in the store, at which place the new escalator would be installed.

The real highlight of my day was dinner. I still recall when my roommate and I would make our six o'clock beeline to our cafe for our special minute steak dinners. That word "minute" is decidedly not an appropriate adjective for those delectable and enormous meats that even in Chicago restaurants I have not seen their equal.

When I arrive home for the Christmas vacation Chicago looked unusually different, but it was I, however, who had changed. My home had more significance for me, and the people were not the same as my last impression of them had been. It was as if I had lived in a room barred from the rest of the community when suddenly the door was flung wide open and I faced reality.

An understanding of human nature had augmented my awakened confidence to the surety of my own existence and beliefs. I knew instinctively that my happiness lay within the confines of human society, and that riches or the desire for fame could not undervalue my subconscious desire of being a helpful asset to society. That is why my valuation of college life contrasted sharply to that of my roommate, interested wholly in problems affecting his reality.

The first year of college may dim in the future, just as yours Bill, but the memory of my experiences will always prevail to encourage me. Twice I "thumbed" my way home, a distance of 350 miles, the first time with my roommate during the vacation. How one can estimate human nature when on the road! Frustrations assail the "thumber" constantly, but the optimism of riding in the next car carries him through the long hours. I wouldn't have changed that experience for a first class berth on a stream-lined train.

The first time I learned a valuable lesson. You

during this war while he was in Yugoslavia. The way people are chased from their homes and churches are shut. Only a few churches are open where Mass is said. It is sad to hear what is happening there.

Thanks for the pen pals. I send the extra photo to Theresa Miholic. The leaflets were very interesting; I enjoyed reading them. Have you heard from Barbara Simonich lately, Father? I haven't heard from her since Christmas.

Sincerely,

Betty Kostelec (Enhaut, Pa.)

Dear Betty,

After reading your very interesting letter how can anyone dare say that your a nuisance? I'll fight for you at the drop of the hat! . . . We also heard Father Kazimir Zakrajsek tell of the homeland. I know it was interesting . . . Haven't heard from Theresa yet whether she received the comic picture . . . Though I read the Death Notices I haven't seen Barbara's name. She must still be among the living but just too busy to write. How about it Barbara?

Sincerely,

The Juniors' Friend

This is my first letter to the Ave Maria. I thought since my mother has been receiving this magazine for so many years, I might tell you that we appreciate reading it very much. My mother reads the Slovenian part and I read the English section . . . I am 15 years old, have brown eyes and hair. I go to the Gowanda High school; I'm a sophomore.

I have read most all the letters and found them very interesting. I hope my letter is just as interesting. I liked Dorothy Forento and Anna Krek's letters. I wish you would tell them to write to me. I would like to have some other Pen Pals also . . . I wish we could have Slovenian Masses out here but I guess it is too small a place. I will try to write again soon. Will you please send me a Holy Card and prayer of St. Agnes? (Thank you!) I am enclosing the answers to Gertrude Repp's contest.

Your truly,

Agnes Voncina (Gowanda, N. Y.)

Dear Agie,

Your entirely welcome to the Ave Maria; glad that you enjoy it. But, how could you read those interesting letters and not write long ago, is beyond me! I'd of written long ago, but then maybe all girls haven't the same nature; I'm not one bit shy or

know, Bill, that when one decides to take a little trip he usually finds himself encumbered with more than sufficient baggage, useless perhaps to the extent of needing all of it, but just the equipment that he cannot resist taking along. That difficulty happened to me. I packed a suitcase that was really too heavy for "thumbing." My experience occurred as I strode past the toll-gate to hike across the Mississippi river on a bridge that spanned a mile in length. Halfway across I nearly had a notion to toss the suitcase in the mocking water. The irony part of that experience was that I had to pay a nickel to take the miserable walk.

In June I traveled home alone, but would not undertake the bridge crisis again. I took a ferry (also five cents) across the Mississippi, and enjoyed the ride tremendously. Evening was nigh then; a soul-filling hush lay over the water; the gigantic wheels spun slowly in the wake of the majestic ripples; the Mississippi seemed to be arrayed in its fullest stateliness and grandeur to bid me a farewell to my freshman year at Drake University. I was proud at that moment for I realized my purpose had been accomplished. How I wished to remain in the city of experiences because the year had been perfectly rounded off in all phases of college life plus the vital outside experiences. But the serene Father of Waters rocked on and on, and I accepted the inevitable conclusion that likewise my own life would have to continue, from experience to experience, aiming toward a goal, meeting difficulties and leaving pleasures behind, but eventually like the waters my life would flow on in even ripples.

I spent my sophomore year at Loyola University. I chose that university for two reasons: first, because Loyola was a Catholic institution, and my own philosophy lay in harmony with Catholic teachings, and secondly, Loyola offered me a sociology course that possessed a high rating among universities. The dean of that department is on the Illinois State Crime Board, and makes countless trips out of the state to lecture. At the last sociological conference of all universities in Des Moines he was selected as one of the main speakers.

The difference between a Catholic college and a secular one is easily understood because whereas the public schools hand you your program and tell you to attend all classes so as to pass the final examinations the Catholic universities pay more attention to the individual, and nurture his education and philosophy or way of living that meets no equal in non-Catholic schools. I feel more stable and sure of facing reality with an answer for any of the fundamental problems of life that puzzle the modern so-called philosophers.

Now in my junior year Loyola has honored me with a special sociology course, the Honors Course, similar to the course given to exceptional students at Oxford University in England. President Wilson of Loyola, a graduate of Oxford, started the course at the university a few years ago.

You see, Bill, I do not have to attend any classes, but rather study at my own inclination, or at the direction of my advisor, the dean of the sociology department, whom I have just mentioned. In this way I can study

so the boys tell me . . . Dorothy and Anna, what about writing to Agnes? And anyone else who is interested will be quite welcome!

The Juniors' Friend

Above is my contest answers. I hope that I might win but I guess there are smarter people than I. I won a contest once before but that was much harder to do than this one. I would like very much if you could have this letter printed in the April issue. This is the very first time I am writing a letter to the Ave Maria. I am sixteen years old and go to Etna High school in Pittsburgh. I would like very much if I could have some Pen Pals, either boys or girls. Anybody, please write! My sister Florence won a contest recently. Easter is coming soon and I hope to have a happy one; I hope everybody else will to! This is all for this time . . . I will write soon. God bless you!

Dolores Krotec (Etna, Pa.)

Dear Dolores,

We're all pulling for you Dolores, and hoping that you win the contest . . . Sweet sixteen! How nice! I can almost still yet remember when I was that age. Too bad isn't it? But people always cheer me up that mentally I'm still sixteen minus and I feel happy again . . . Hear Ye, Hear Ye! Lend me your ears! Dolores wants Pen Pals in the worse way. Doctor prescribed it as the only remedy for the sweet-sixteen disease. Don't worry, Dolores because they will have to build a post office in your town as soon as the Pen Pals begin writing to you. Don't forget to write again!

The Juniors' Friend

We haven't written to you for a long time, so we just decided to write. We think that this month's contest is very interesting and we're trying to get very many four letter words out of the sentence: The Holy Season of Lent."

Yours truly,

Dolores and Dorothy Bostjancic
(Joliet, Ill.)

Dear D. & D.,

Who is the secretary of the twins: Dolores or Dorothy? Too bad I missed you the second week of March. What if you win the contest and get a Rosary will you split it up? I'm only kidding you! Don't worry about the prizes for each one will receive a prize—provided you win.

The Juniors' Friend

more effectively at my own speed. The opportunity is great for a scholar, as you can well understand Bill. I also am obliged to include a few cultural subjects in my course, which after all enriches my thought. This semester I am studying the history of sculpture, of Latin Literature, and of Spanish Literature, besides my regular subjects.

I must leave you, Bill, as I have been challenged to a chess game. When one's friend suffers a defeat he cannot resist the temptation to lead with his right again, which pithy saying you no doubt can illustrate with appropriate incidents.

Sincerely yours,

WM. JUVANCIC.

This is my first letter to the A.M. I enjoy reading the Juniors' Corner. Christine let me read her letter so I decided to write you a few lines . . . I am eighteen years of age and work at home. I guess you already know I belong to St. Mary's church and that Fr. Anthony Roitz is our pastor.

My ambition is to visit all the army camps in the U. S. I have already visited two and my hobby is writing letters to soldiers. (I write to ten of them already). I find writing to our Boys in service very interesting. Besides this hobby I also like to play tennis. Well! Father, I guess this is all until my next letter to the A. M. I'll close remaining

Yours in Christ,
Margie Lustick (Pueblo, Colo.)

ABOUT MOTHER DEAR!

"Shall I take your love to your papa and mama?" said a visitor, who was going to see the parents of a little one. "Oh, no, you don't have to do that. They got it," said the little angel.

A writer of recent date reverts to the fact that the really great men have always revered and cared tenderly for their mothers. "President McKinley provided in his will that, first of all, his mother should be made comfortable.

The first act of Garfield, after he was inaugurated president was to kiss his aged mother, who sat near and who said this was the proudest and happiest moment of her life.

Ex-president Loubet of France, even after his elevation to the presidency, took great pride in visiting his mother, who was a humble market-gardener in a little French village. In meeting his mother, this son awaited her in the market-place as she drove up in her little cart loaded with vegetables. Assisting his mother to alight and escorted her to her accustomed seat. Then holding over her a large umbrella, to shield her from the threatening weather, he seated himself by her

side, and mother and son enjoyed a long talk together" (Marden).

Pope Benedict XI after his elevation to the papacy awaited the arrival of his mother at the Vatican. Her friends, sharing with her the great pleasure of having a son seated in the papal chair, used all their ingenuity to devise and plan clothes for her to don when she bent to kiss the hand of her son. Forthwith they bedecked her with the finest goods made into a dress, according to the fashions of the day and so she entered the portals of the Vatican. She was a poor washerwoman, whose hands were calloused by the hard labor, whose face was wrinkled with age, and she felt rather a stranger to herself in all this finery. But nothing was too good for her son, and so she was proud of her attire. As the doors of the audience chamber were opened, she, together with a delegation of other well-wishers, were ushered in. The Pope entered, passed along the line and gave his hand to her as he did to any of the others present, with no sign of recognition of his mother upon his face. The mother's heart sank. Bitter tears welled up in her eyes and, forgetful of all the customary ceremonial, she rushed forward and cried, "My son! Do you not know me, your mother?" "No,"

answered the Pope. "You seem to be a distinguished lady. My mother knew not such clothes. She was a washerwoman." She sensed his meaning and immediately hurrying out doffed the fine clothes, donned the homely outfit which she was wont to wear and returned to the Vatican. As soon as the Pope saw her, he rushed to her, folded her in his arms and kissing her aged but dear face cried out, "My mother!"

What greater sublimity could we find than is contained in the protestation of love which a little child gave toward its mother. A lady was intimately acquainted with a family in which there was a sweet, bright little boy of five years, between whom and herself there sprang up a very tender friendship. One day she said to him:

"Willie, do you love me?"

"Yes, indeed," he replied with a kiss.

"How much?"

"Why—I love you—up to the sky."

Just then his eye fell on his mother. Flinging his little arms about her neck and kissing her passionately, he exclaimed: "Oh, but, mamma, I love you way up to God."

(Continued on page 52)

THE MASS OF BROTHER MICHAEL

by Michael Kent:

Altho the setting for this stimulating new novel is the southern countryside of France during the sixteenth century, upon reading the book we will be surprised to discover, that in spite of the transition to the twentieth century, life is essentially the same.

Nothing new has been added . . . outside of a few knick-knacks—automobiles, airplanes, submarines and bombs. People everywhere still live, still love, still fight and thank God, still go to mass . . . at least on Sundays.

Don't get the notion that this is a book stacked stiff with saints. On the contrary it abounds with life: pleasant peasants—men, women, children and even a not-too-dumb donkey—make the plot move at a very exciting pace. Human humor spices the serious story delightfully.

The timely theme, the spiritual symbol, the closing climax, the binding which hinges each thrilling page is the mass. Michael is torn between his lifelong ambition to become a priest and Louise, a charming French belle to whom he is betrothed; fate and his envious brother Paul evolve a perplexing problem; crippled for life in an accident, he enters a monastery and Louise is left to Paul . . . from there on the narrative attains a highly interesting pitch.

This is the author's first novel and once again the Bruce publishing house, which has a knack for finding and developing new Catholic writers, has introduced a promising novelist to the Catholic public.

THE MASS OF BROTHER

BROWSING THRU BOOKS

with

FRIAR FREDERICK

MICHAEL proves that a Catholic novel can be a thoroly readable and realistic book!

Bruce, Milwaukee: \$2.50.

THIS BURNING HEAT

by Maisie Ward:

Blackouts, air-raids, fires and all the other horrors of modern war are as yet, more or less, mere items of interest to the thousands of high sounding defense committees in the United States . . . society folks who buy slick uniforms and hold big balls to pay for these "trimmings" with perfectly good American dollars would benefit immensely by reading and digesting this true interpretation of the sad situation in bombarded London.

This work is composed of actual letters and writings which have in one way or another trickled out of England since the start of the war.

Regardless of the many reports we hear to the effect that the morals of people living under constant bombing undergo a change for the worse, the book relates a great number of incidents displaying heroic acts of virtue.

One good that is being derived from this evil is that the people are once more returning to God; they are praying . . . not despairing, praying constantly to the Lord with outstretched arms for the restoration of world peace.

Londoners now realize that it's just as important to storm the skies with sincere Paters and Aves as it is to blast the bitz boys with anti-aircraft fire.

Maisie Ward did a splendid job of compiling the manifold letters, for the book runs smoothly and strongly.

Incidentally, the generous author is donating all the royalties from THIS BURNING HEAT to relief organizations which aid the war-torn populations of Europe.

Sheed and Ward, New York: \$1.50.

WINDSWEPT

by Mary Ellen Chase:

So many best sellers in recent years have been dealing with the Catholic Church, either for or against, that it's no longer a passing coincidence. The much controverted best sellers, KEYS OF THE KINGDOM by A. J. Cronin, which was recommended in a review by this re-vu department in the January edition, was dominated by a clerical character—Father Chisholm: in fact, the book will soon be reproduced in a forthcoming movie. Thru the years, there were many other examples, too numerous to mention here.

For the past six months WINDSWEPT, a novel toned with quite a few Catholic ideas and characters, has been on the nation's best seller list.

The title of the book is the name of a house on the rock-bound coast of Eastern Maine . . . the fiction revolves about an old family homestead—Windswept. Hence this unusual and unique novel is in reality an autobiography of a house.

Description is Mary Ellen

Chase's forte. She makes you feel, breathe and smell the salt-laden mist of Maine . . . She arouses in the reader a nostalgic love for the place and the people. You'll visit Windswept for four hundred and forty pages—share its sorrowful and joyful adventures—then regret finishing the book and your stay at Windswept.

Thousands have and still are enjoying it, so will you—such popularity must be deserved.

Macmillan, New York: \$2.75.

FROM THE LAND OF THE SILENT PEOPLE

by Robert St. John

Everybody wants the "low-down" on the news . . . especially today's war news. And everybody knows right well, that "inside dope" on the international situation is an extremely rare commodity.

As an American news correspondent, Robert St. John, who was attached to the Belgrade newspaper agency, was in a position to observe all the movements that took place in Yugoslavia previous to the atrocious attack by Hitler.

However, Robert St. John could not send his material to the United States newspapers because the various foreign news censors nixed the "straight stuff" he handed in. When the Nazi aerial Blitz actually rained bombs over Belgrade, the author was forced to flee . . . but he also took along reams of manuscripts, which later formed this book. The evacuation is a yarn in itself. Authorities on the recent Yugoslav invasion unanimously agree that this is the greatest word picture of the Yugoslav disaster . . . and hail it as the most informing and precious document yet to have been printed on the present war.

Doubleday, Doran, New York: \$3.00.

MANUAL OF SLAVONIC PERSONALITIES

by Vlaho S. Vlahovic

The publishers thoughtfully bound this wonderful volume in

gold and rightly so . . . for any Slav that's the least bit interested in his cultural background and heritage this book is truly worth its weight in gold.

This manual contains thousands of great Slav personalities dating from the early centuries up to the present day. These persons were picked from every field of endeavor—art, music, literature, science, politics, the church, etc. For example, how many people know that the well known movie star, Don Ameche, is of Croatian descent? Scores of equally newsy biographies are literally sprinkled throughout the tome.

The author produced this book to fulfill the many requests for such a handbook by students of Slavonic history. He also dedicated this work to them. In the near future, Vlahovic is going to publish *SLAVS IN AMERICA—REGISTER* which will be his Slav summa into which he put twelve years of research.

No doubt this man is the outstanding promoter of Slavic culture in these United States . . . Vlaho S. Vlahovic is both the publisher and editor of the *SLAVONIC MONTHLY*—a magazine devoted to the publication of current Slavonic news. Leading writers, representing every Slav nationality contribute to this national monthly.

Some day, with the proper support and cooperation, it should become one of the foremost publications in America . . . and why not? Remember there are fifteen million Slavs living in this country.

Last month's issue carried an article by Rudolph Flajnik, a seminarian at Washington University . . . this second generation Slovene wrote about the cultural developments in his home town of Pittsburg.

The *SLAVONIC MONTHLY* conducts a number of fine journalistic departments in addition to feature stories.

Slavonic Press, New York: \$1.00 (for the book) \$2.00 (per year for magazine).

THE PROPHETS AND OUR TIMES

by Rev. Gerald Culleton

It seems that there are certain times when a group of persons get together and eventually get to talking about that eerie subject—the end of the world and so forth and they end up with a fantastic solution.

Just how these saints of God and other seers were able to so accurately predict present day wars is an astounding the unanswerable question. Nostradamus, a 16th century sage foretold the fall of France, and told of a great trench (the Maginot Line) but added that the invader will avoid the trench and enter France by way of Belgium—we all can verify that prophecy. Other oracles also present their predictions herein.

Rev. Gerald Culleton, Taft—California:

I PRAY THE MASS

by Father Hoever:

Too often bulky missals are impractical for the Sunday churchgoer. This is a new innovation in a prayer book form in that it is adopted for every Sunday use. Many features make it the "just right" kind of prayer book to fit the man's pocket and the lady's purse without bulging.

It is nicely decked up with liturgical drawings. Simple directions aid the user in following the mass easily and devotedly.

For yourself or for a gift, *I PRAY THE MASS* is recommended because it's the newest and best up-to-date prayer book published till date.

The Catholic Book Publishers: \$0.35 to \$3.50 (the prices vary according to the kind of cover . . . the contents remains the same).

Frank Brimsek

Eveleth, Minnesota readers of the Ave Maria will readily recognize their spectacular Slovene son—Frankie Brimsek . . . Father Pirnat, pastor of Holy Family Church, tells us, that the Brimseks are parishioners of his parish up there in the picturesque “state of a 1000 lakes,” where the Slovenes have been mining iron-ore since the turn of the century.

Natural environment favored

Frankie. The hundreds of frozen lakes form a skater's paradise . . . even the iron-ore seems to have gotten into his blood, because the goal guarded by Brimsek is as impenetrable as a steel bank vault.

“See the Boston Bruin's Frank Brimsek—hockey's newest sensation!” That's the way placards thru-out the hockey world ballyhoo Brimsek. Sport writers search

for superlatives whenever they write about him. This boy wonder has been given the NO. 1 position on the Bruin's team; the NO. 1 spot in professional hockey (he's won the Vezina Trophy, which is awarded annually to the outstanding goalie, twice already) and some sport officials regard Frankie Brimsek as the NO. 1 goalie in the whole history of hockey.

ABOUT MOTHER DEAR!

(Continued from page 48)

In our late war the word came that a company of soldiers in an Eastern camp would leave the next morning on a transport for France. One soldier came from Portland, Oregon. He at once on receipt of orders went to the public telephone station and put in a call for his mother. For an hour he paced back and forth before that booth and then came the word: "Portland is on the wire." Slowly but impressively this boy in khaki dropped one hundred twenty-five cent pieces in the slot, and for a precious five minutes that boy heard his mother's voice, and she heard the good-bye of her boy. Then, dripping wet from the nervous strain, he ran for his barracks to get ready for France and the trenches.

Why is it that our youth today evidence so little of that love and respect toward their parents? Is it thoughtlessness or wanton, cold cruelty? Why do we permit the Chinese, whom we consider barbarians, to excel us in filial devotion to such a degree that they will permit their heads to be cut off to obtain money for the support of their fathers and mothers. In contrast our children today would hardly put themselves to even a slight inconvenience to lighten the parental burden, would hardly give a thought to provide a little pleasure for those now grown old, who spent their youth and health to fashion their characters and give them all the opportunities of life. As with a great many other disorders of the body politic and social and domestic, the reason is the ever-present selfishness with which we permit our hearts to become encrusted. As long as we are happy, as long as we have opportunities of pleasure and joy, what matters it whether those who were instrumental in giving us these opportunities are forced by our neglect, our ingratitude, our selfishness, to spend a lonely, heart-breaking old age! I would

KAJ JE KJE NA STRANEH TE ŠTEVILKE:

Krščanska slovenska mati — J. Pucelj	str. 2
Tvoji otroci so kakor oljkove mladike —	
A. Basajeva	4
Blagor telesu, ki te je nosilo — F. Brodarjeva . . .	7
Pomaranča — F. T.	10
Metka in njeno pismo — N. N.	11
Materina žrtev	12
Domovini — S. Vodral	13
Šmarnogorski spomini — Bernard Ambrožič	
O.F.M.	13
V. spomin slov. duhovniku — F. T.	14
Binkošti	17
Iz urada pomožne akcije slov. župnij	18
Propaganda	20
Slovenska narodna	29
Naša Jugoslavija — Kazimir Zakrajšek	
O.F.M.	30
Iz zapisknika kanadske Slovenke —	
Bernard Ambrožič O. F. M.	30
Bajka — F. T.	32
Tu najdeš odgovor — Martin Stepanich O.F.M.	35
Pismo Fr. Janeza Šolarja	37
V spomin Mary Gostich	39
Mladinska priloga	41

suggest that each and every one of us at times would open the old family album or family treasure-box, take out our mother's picture when she was a bride, if still so fortunate as to possess such a picture, look at that bride and that groom and then—think.

"... an exceedingly interesting and unconventional autobiography."—N. Y. Times.

**ERIC GILL
DEVIN-ADAIR**

\$3.50

"This is a challenging, stimulating and appealing book!"—N. Y. Herald Tribune.

TO OUR YOUNG MEN!

We have our new seminary. It is our fondest and most cherished hope realized. It is, however, only our first goal. Now we must concentrate on

another; getting worthy youth to train for the priesthood and brotherhood. That is the purpose of this seminary. And today, as ever before, the biblical

truth holds good: "The harvest is great, but the laborers are few."

Undoubtedly among you who read this there are many who are called by God to a higher state of life. You desire to devote your time and energy for the spiritual good of others. Possibly, if you have the necessary talent and fulfill other requirements, you desire to work for the kingdom of God on earth by winning souls to God and by doing parish and missionary work. Then you are called to the priesthood.

If, however, you lack that talent and would nevertheless embrace religious life to insure your own salvation and devote your life to work in a monastery or parish rectory, then you are called to the brotherhood.

As a priest you would directly labor for the salvation of souls; as a Brother you would help the priest accomplish this purpose and hence indirectly also labor for the salvation of souls.

As a Brother you would work within or without the monastery, on the farm, office, become a cook at the monastery, in the garden, in the Ave Maria printing or in parish rectories, etc. With this work there is always sufficient recreation and respite. Once you have entered the Order, you no longer have any personal worries. You are well taken care of in every respect.

What are the requirements for the aspirant to the priesthood and brotherhood?

The student for the priesthood must be of good Catholic parents and of a good reputation; he must be healthy and sound in mind and body; in age he may range from 15 to 20 years.

The candidate for the brotherhood must also be of good Catholic parents and of a good reputation and sound in body and mind; he must be unmarried or a widower. Further, he must promise, as soon as he enters the Order, that if he eventually leaves the Order he shall not demand wages for work performed. This is done to safeguard the Order. Age is not a serious consideration among the requirements of the brotherhood.

If you sincerely feel that you are called either to the priesthood or brotherhood, please contact us immediately and we will make the necessary arrangements. If among your acquaintances there is one who manifests a similar disposition please inform him about this.

Address all communications to:
Very Rev. Commissary-Provincial,
St. Mary's Seminary,
Lemont, Illinois.

Sveti Jožef, ki si bil vsem kristjanom vedno dober pomočnik, zlasti v najpotrebnejših rečeh, k Tebi se obračamo v zaupanju.

To zaupanje nam ni bilo osramočeno v lanskem in letošnjem letu, ko si toliko dobrih src odprl za našo stvar in nam naklonil toliko dobrotnikov, da smo lahko v nekaj mesecih postavili novo hišo.

Vemo, da boš tudi tej prošnji ustregel in pomagal. Hišo so nam zidarji postavili, toda kaj bomo s hišo, če je ne moremo spremeniti v dober in topel domek.

Hišo zidarji postavljajo, dom si pa moramo sami urediti, smo brali v lepi knjigi o Tebi med letošnjimi duhovnimi vajami. Dom, ki bo predvsem prevzet z blagodišečim kadilom krščanskega življenja. Ti si tudi postavljaj Nazarško hišico, še lepše pa si uredil domek Mariji in Jezusu z svojim lepim vzglednim življenjem.

Tudi mi obljubljam, da se bomo v hiši, ki si nam jo Ti postavil, ravnali po Tvojem zgledu in iz te hišice napravili božji grad, kjer bo Vsemogočni prebival.

Ali misliš, da ne bo v duhu sv. Frančiška, če Te sedaj prosimo, da nam še več dobrotnih src odpreš, ki bodo prispevali v poseben sklad, da lahko vse altareje plačamo, da lahko dolg za tabernakelj poravnamo in vse, kar smo si omislili novega pravzaprav kar "na puf". V zaupanju da bo sveti Jožef tudi sedaj priskočil na pomoč. Ali smo predrzno zaupali?

ROMANJA PRI MARIJI POMAGAJ

V LEMONTU

v letu 1942

12. julija—Baragov Dan. Molitve za poveličanje Baraga.
Obenem spominski dan blagoslovitve lemontske cerkvice.

26. julija—Dan Ženske Zveze.

9. avgusta—Romanje župnije sv. Štefana iz Chicago, Ill.

16. avgusta—Romanje župnije sv. Jurija iz South Chicago, Ill.

13. septembra—Medeni piknik.

Ob vseh slovesnih dneh je program romanja:

Maša pri groti z govorom ob 11. uri, v slovenskem in angleškem jeziku. — Po maši kosilo za oddaljene romarje, ki kosilo naroče teden preje. — Popoldan prosta zabava na romarskem gričku.